

การพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

นางสาวจิตรพิศุฉิน ม่วงแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2562

**THE DEVELOPMENT OF A DESCRIPTIVE
FRAMEWORK FOR DIGITAL TELEVISION NEWS
FOOTAGE**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Information Science in Information Technology**

Suranaree University of Technology

Academic Year 2019

การพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

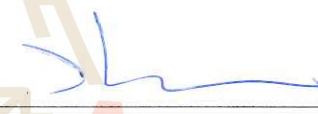
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งทัย ขอมผลกลาง)
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.นิตาชล จำนงศรี)
กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิศปดีย์ ชัยช่วย)
กรรมการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

(รองศาสตราจารย์ ร.อ. ดร.กนต์ธร ชำนิประศาสน์)
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและพัฒนาความเป็นสากล

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรา อังสกุล)
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

จิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว : การพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์
ดิจิทัล (THE DEVELOPMENT OF A DESCRIPTIVE FRAMEWORK FOR DIGITAL
TELEVISION NEWS FOOTAGE)

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.นิสาชล จำนงศรี, 151 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ รวบรวมข้อมูลกระบวนการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์จำนวน 36 คน และผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์จำนวน 19 คน จากสถานีโทรทัศน์ 2 แห่ง โดยการสัมภาษณ์และการสังเกต ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสืบค้นข้อมูลและความต้องการของผู้ใช้ตามกรอบแนวคิดของ IFLA Five Generic User Tasks พัฒนารอบโครงสร้างคำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ตามกรอบแนวคิดการกำหนดรายละเอียดในการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศของ IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM) และทำการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างคำบรรยายที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน

ผลการวิจัย พบว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ได้นำหลักการเขียนข่าว 5W1H มาใช้ในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ และพบว่า มีการใช้ข้อมูล 15 กลุ่มหลักในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ โดยผู้ใช้จะเริ่มต้นการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ด้วยคำที่เฉพาะเจาะจง ขณะที่เจ้าหน้าที่จะสืบค้นด้วย ชื่อเฉพาะ คำที่เฉพาะเจาะจง และคำที่กว้างขึ้นมาหนึ่งระดับ กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก 36 องค์ประกอบย่อย ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีความครบถ้วนสมบูรณ์ เหมาะสมสำหรับบรรยายรายละเอียดและการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ และชื่อองค์ประกอบภาษาไทยมีความชัดเจนในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.67) ชื่อองค์ประกอบภาษาอังกฤษมีความชัดเจนในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.33) ส่วนนิยามและตัวอย่างของแต่ละองค์ประกอบมีความชัดเจน เข้าใจง่ายในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.17) หลังปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มีองค์ประกอบทั้งสิ้น 40 องค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 31 องค์ประกอบ

JITPISUT MUANGKAW : THE DEVELOPMENT OF A DESCRIPTIVE
FRAMEWORK FOR DIGITAL TELEVISION NEWS FOOTAGE. THESIS
ADVISOR : NISACHOL CHAMNONGSRI, Ph.D., 151 P.

METADATA/ DESCRIPTIVE FRAMEWORK/TELEVISION NEWS FOOTAGE

This research aims to develop a descriptive framework for television news footage. Data gathering by observation and interviewing for the television news footage storage and retrieval process from 36 and 19 users staffs of 2 television stations. Then, using IFLA Five Generic User Tasks to analyzes search behavior and user requirements. The descriptive framework for digital television news footage was developed based on IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM). And the developed framework was evaluated by 6 experts.

The results of the research found that staff members used 5W1H news writing principles to describe television news footage for support user requirements. And found that 15 major information are used to searching for television news footage. In which the user start searching for television news footage with specific word while the staff searching by specific name, specific search term and border term. The descriptive framework for digital television news footage consists of 8 core elements and 36 sub-elements. The expert evaluation revealed that the developed descriptive framework is suitable for television news footage retrieval. The names of the Thai elements are clear at a very good level (mean 4.67). The names of the English elements are very clear (mean 4.33). The definitions and examples of each element are clear, easy to understand at a good level (mean 4.17). Finally, the developed

descriptive framework has adjusted according to the expert's recommendations, there are 40 elements in total, 9 primary elements and 31 sub-elements.

School of Information Technology

Academic Year 2019

Student's Signature Jitpisut

Advisor's Signature N. Chamrongsoi.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ เนื่องด้วยความกรุณาและดูแลเอาใจใส่อันดียิ่งของ อาจารย์ ดร.นิสาชล จำนงศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำแนวคิดในการทำวิจัย ตลอดจนตลอดเวลาอันมีค่าในการตรวจทานและปรับแก้ วิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งหทัย ขอผลกลาง ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิศปัติย์ ชัยช่วย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณา เสียสละเวลาอันมีค่าในการพิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้ง เสนอแนะความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และ สถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวีทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและให้ข้อมูลอันเป็น ประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัว ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวก รวมทั้งเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ที่เป็นแรงผลักดันสำคัญให้การทำ วิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

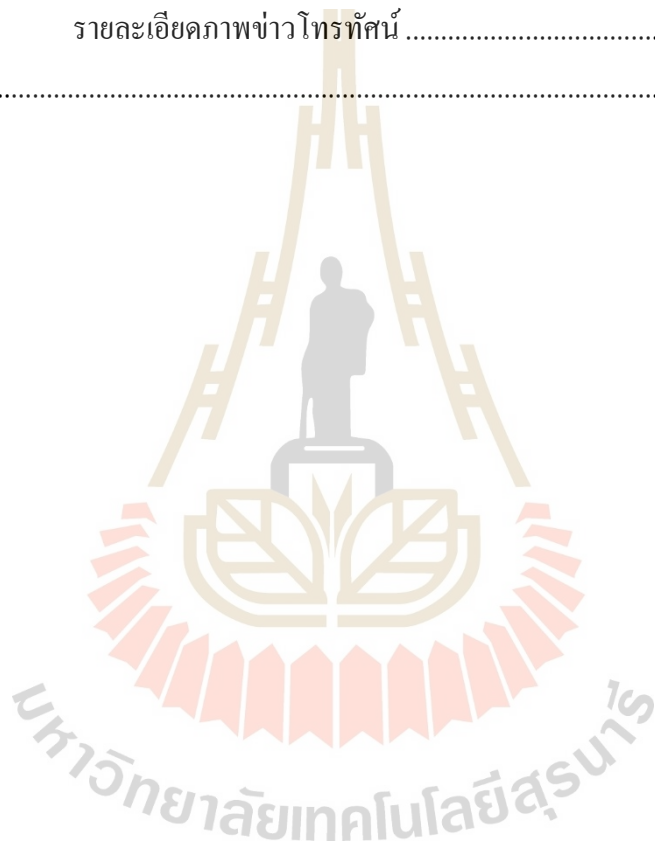
	หน้า
บทคัดย่อ (ภาษาไทย).....	ก
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ).....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญรูป.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 คำถามนำการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 คำอธิบายศัพท์.....	6
2 ปรัชญาบรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์.....	9
2.2 ภาพข่าวโทรทัศน์.....	10
2.3 การจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ด้วยระบบเมม.....	13
2.4 หลักการวิเคราะห์ข่าว (5W1H).....	18
2.5 Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR) Family.....	20
2.6 หลักการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ (Five Generic User Tasks).....	26
2.7 เมทาดาทา (Metadata).....	27
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
3.1 การออกแบบการวิจัย.....	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 พื้นที่ในการวิจัย	42
3.3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
3.3.1 การศึกษาระยะที่หนึ่ง	42
3.3.2 การศึกษาระยะที่สอง.....	45
3.3.3 การศึกษาระยะที่สาม.....	45
4 ผลการวิจัย	48
4.1 ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการพัฒนารอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าว โทรทัศน์ดิจิทัล.....	49
4.1.1 คุณลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์.....	49
4.1.2 กระบวนการในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์.....	50
4.1.3 กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์.....	56
4.2 การพัฒนารอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล	67
4.2.1 การวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์ตาม IFLA Five Generic User Tasks.....	67
4.2.2 การจำแนกองค์ประกอบย่อยตาม IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM).....	78
4.2.3 สรุปลองค์ประกอบย่อยที่ควรจะมีในกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าว โทรทัศน์ดิจิทัลและการให้คำนิยาม	83
4.3 การประเมินการพัฒนารอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่ พัฒนาขึ้น	91
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
5.1 สรุปผลการวิจัย	107
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	114
5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย (ถ้ามี).....	119
5.4 การประยุกต์ผลการวิจัย.....	119
5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	120

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง	121
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์การจัดเก็บและคืนคืนภาพข่าวโทรทัศน์	126
ภาคผนวก ข แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบที่ใช้ในการบรรยาย รายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์	141
ประวัติผู้วิจัย	151

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	กลุ่มตัวอย่างในการศึกษากระบวนการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์ 43
3.2	กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ 44
4.1	ข้อมูลที่ผู้ใช้ระบุเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ 58
4.2	ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ 59
4.3	คำค้นที่ผู้ใช้ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ 62
4.4	แสดงข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น โดยเปรียบเทียบผู้ใช้งานกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ 68
4.5	แสดงข้อมูลที่ใช้ในการจำแนก หรือพิจารณาผลการสืบค้น โดยเปรียบเทียบผู้ ใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ 70
4.6	แสดงข้อมูลที่ใช้ในการคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ โดยเปรียบเทียบผู้ ใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ 71
4.7	แสดงข้อมูลที่ใช้ในการเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ โดยเปรียบเทียบผู้ ใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล 73
4.8	แสดงข้อมูลที่ใช้ในการขยายผลการสืบค้น โดยเปรียบเทียบผู้ ใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ 74
4.9	แสดงรายการข้อมูลที่ผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลใช้ในกระบวนการสืบค้น ภาพข่าวโทรทัศน์ตาม IFLA Five Generic User Tasks 75
4.10	แสดงองค์ประกอบย่อยในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าว โทรทัศน์ดิจิทัลและนิยามขององค์ประกอบ 84
4.11	ผลการประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ 91
4.12	ผลการประเมินภาพรวมของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียด ภาพข่าวโทรทัศน์ 98
4.13	แสดงองค์ประกอบย่อยในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าว โทรทัศน์ดิจิทัลและนิยามขององค์ประกอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 100

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1	กระบวนการทำงานของระบบแมม 15
2.2	กระบวนการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์ตามการทำงานของระบบแมม 18
2.3	FRBR model of relationships between product and creative 21
2.4	Extension of FRBR “Group 3 entities and ‘subject’ relationship” 22
2.5	FRSAD’s relation to FRBR (with the addition of FRAD entity family) 23
2.6	FRAD Conceptual Model..... 23
2.7	Entity of FRBR-LRM (IFLA, 2017)..... 25
2.8	กรอบแนวคิดการวิจัย..... 41
4.1	กระบวนการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์ 50
4.2	กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest) 51
4.3	กระบวนการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library) 53
4.4	กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์จากระบบ MAM..... 57
4.5	แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของบุคคล 79
4.6	แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของหน่วยงาน 80
4.7	แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของวัตถุ 80
4.8	แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของเหตุการณ์..... 81
4.9	แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของสถานที่..... 81
4.10	แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของลักษณะการถ่ายทำภาพข่าว 82
4.11	แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ 82
4.12	แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของแนวคิด 83

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ คือ หน่วยงานสำคัญที่เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนรายการข่าว และผลิตรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ ให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงถึงประวัติศาสตร์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์มีหน้าที่หลักในการสนับสนุนทุกหน่วยงานภายในองค์กร อาทิ ฝ่ายข่าว ฝ่ายรายการ ฝ่ายติดต่อ และฝ่ายธุรการ โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้แก่ บรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่กราฟิก เจ้าหน้าที่ติดต่อ เจ้าหน้าที่ โปรดิวเซอร์และ โคโปรดิวเซอร์ รวมถึงเจ้าหน้าที่การเงินที่อยู่ในฝ่ายธุรการข่าวเพื่อจัดการเรื่องการซื้อขายภาพข่าว

ภาพข่าว หรือ ภาพประกอบข่าว คือ ภาพ ๆ เดียว หรือหลายภาพที่ใช้ประกอบเนื้อหาข่าว เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาของข่าวได้ชัดเจน ลึกซึ้ง และช่วยให้ผู้รับสารเห็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (วิภาณี แม้นอินทร์, 2557) ทั้งนี้ ยังรวมถึงภาพเคลื่อนไหวที่ผู้สื่อข่าวหรือช่างภาพได้ออกไปถ่ายทำ อาทิ กิจกรรม เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำมาประกอบการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรทัศน์ โดยสามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ ภาพบุคคล ภาพกิจกรรม ภาพสถานที่ และภาพเหตุการณ์ (วารภรณ์ ชวพงษ์, 2559) ภาพข่าวจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในงานวารสารศาสตร์ เนื่องจากการสื่อสารด้วยภาพจะให้ความสมบูรณ์ในการเข้าใจเนื้อหาได้ดีกว่าการเขียนหรือบอกเล่าด้วยวาจา ช่วยสร้างความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสื่อความหมายที่ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถอธิบายขยายความเนื้อหาได้เหมือนกับการสื่อสารแบบเผชิญหน้าระหว่างบุคคล ดังนั้น การใช้ภาพจึงเป็นส่วนประกอบในการสร้างความเข้าใจเนื้อหาในข่าวและเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ โดยเฉพาะในกรณีที่เนื้อหาบางประเภทไม่สามารถอธิบายได้อย่างครบถ้วน การใช้ภาพประกอบจึงช่วยให้ผู้อ่านหรือผู้ชมได้เห็นบรรยากาศ รายละเอียดของเหตุการณ์และเรื่องราวได้ดี (นครเศ รังควัด, 2545)

การจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ถือเป็นภารกิจหลักของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์และนับว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้สื่อข่าว และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานข่าวให้สามารถค้นหาภาพข่าวที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการผลิตรายการข่าว จัดทำสื่อบroadcastประจำวัน รวมถึงสื่อบroadcastพิเศษที่จัดทำขึ้นในโอกาสสำคัญของทางสถานีโทรทัศน์ได้อย่างรวดเร็ว

จากอดีตที่มีการจัดเก็บในรูปแบบเทปเบต้า (Beta Cassette) ซึ่งมีราคาสูง และเปลืองเนื้อที่จัดเก็บ มีน้ำหนักค่อนข้างมาก ทำให้ชั้นเก็บรองรับน้ำหนักไม่ไหว จึงได้มีการพัฒนามาเป็นการจัดเก็บในรูปแบบของเทป DVC (Digital Video Cassette) ที่มีราคาถูกกว่า และมีขนาดเล็กกว่ามาก ทำให้ประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บ และไม่เป็นปัญหาเรื่องน้ำหนักที่ทำให้ชั้นจัดเก็บมีปัญหา ต่อมาได้พัฒนาเป็นการจัดเก็บในรูปแบบ DVD (Digital Video Disc/ Digital Versatile Disc) ที่มีราคาถูก และประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บมากกว่าเทป DVC (ภาธร เพิ่มทรัพย์, 2558) และพัฒนาไปสู่รูปแบบการจัดเก็บแบบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกลงฮาร์ดดิสก์ภายนอก (External Hard disk) แต่เมื่อภาพข่าวมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้พื้นที่ในการจัดเก็บไม่เพียงพอ และการสืบค้นภาพข่าวเป็นไปด้วยความยากลำบาก จึงได้มีการพัฒนาระบบการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์โดยการนำระบบฐานข้อมูลเข้าไปใช้เพื่อแก้ปัญหาด้านพื้นที่การจัดเก็บ แก้ปัญหาการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาพข่าวโทรทัศน์ และได้มีการนำระบบแมม (Media Asset Management : MAM) เข้ามาใช้ในกระบวนการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวของสถานีข่าวโทรทัศน์ (พรณรงค์ พงษ์กลาง, 2560)

ระบบแมม (MAM) เป็นระบบที่ใช้ในการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลตลอดจนการจัดเก็บแบบถาวรและการนำส่งภาพข่าวไปยังผู้สื่อข่าวเพื่อนำไปใช้ในการผลิตรายการข่าว เป็นระบบที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในแวดวงศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ทั้งในและต่างประเทศ อาทิ สถานีโทรทัศน์บีบีซี (BBC) ของประเทศอังกฤษ สถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น (CNN) ของประเทศสหรัฐอเมริกา (พรณรงค์ พงษ์กลาง, 2560) สถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสของประเทศไทย เป็นต้น

กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ด้วยระบบแมมจะเริ่มจาก เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว (Ingest) ของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ ทำหน้าที่แปลงไฟล์ภาพข่าวที่ได้รับจากผู้สื่อข่าวที่มีการบันทึกอยู่ในอุปกรณ์บันทึก อาทิ การ์ดพีทู (P2 Card) การ์ดเอสดี (SD Card) แฟลชไดรฟ์ (Flash Drive) ให้อยู่ในรูปแบบไฟล์ที่ระบบแมมกำหนด แล้วจึงนำภาพข่าวเข้าสู่ระบบแมม จากนั้นเจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูลจะบันทึกรายละเอียด หรือเมทาดาทาเบื้องต้นของภาพข่าว อาทิ ชื่อผู้สื่อข่าว (Reporter) ชื่อช่างภาพ (Photographer) ลิขสิทธิ์ภาพข่าว (Rights) ชื่อภาพข่าว (Title) รหัสสายข่าว (ID of News Categories) ประเภทหมวดข่าว (Categories) ชื่อผู้บันทึกข้อมูล (Ingest) วันที่เกิดเหตุการณ์ (Date) ชื่อที่บันทึกภาพข่าว (Media Source) ซึ่งผู้ใช้สามารถสืบค้นภาพข่าวโดยใช้ข้อมูลดังกล่าวได้ขั้นตอนต่อมา เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลข่าว (Library) ของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์จะทำการบรรยายภาพข่าวอย่างละเอียด โดยการลงข้อมูลในเขตข้อมูลรายละเอียด (Description) และกำหนดคำค้นพิเศษ (หรือ ศัพท์ควบคุม) ให้แก่ภาพข่าวโทรทัศน์ ซึ่งจะใส่ไว้ในเขตข้อมูลคำค้นพิเศษ (Special Keyword) เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงภาพข่าวในภายหลังของเจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าว และเพื่อให้ผู้ที่ต้องการใช้ภาพข่าวในสถานีโทรทัศน์สามารถเข้าถึงภาพข่าวที่ต้องการได้

อย่างรวดเร็วด้วยตนเอง ระบบแมมจึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี ในกระบวนการของการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ พบว่า แม้จะสามารถสืบค้นภาพข่าวด้วยตนเองผ่านระบบแมม แต่ผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังคงให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลเป็นผู้สืบค้นข้อมูลให้ โดยการแจ้งความต้องการแก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งจะสืบค้นตามประสบการณ์การให้บริการและการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ สำหรับการสืบค้นด้วยตนเองของผู้ใช้ยังคงประสบปัญหาในการสืบค้น ทั้งการค้นภาพที่ต้องการไม่พบ และการได้ผลการค้นที่มากเกินไปทำให้ต้องใช้เวลานานในการสืบค้น และการคัดเลือกภาพข่าวที่ต้องการ จากการศึกษาเบื้องต้นของงานวิจัยนี้ (มีนาคมและกันยายน พ.ศ. 2560) โดยการสังเกตพฤติกรรมการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลของผู้ใช้ในศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์สองแห่งพบว่า ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์มีหลายกลุ่ม ได้แก่ ผู้สื่อข่าว (Reporter) เจ้าหน้าที่ตัดต่อ (Editing staff) เจ้าหน้าที่กราฟิก (Graphic designer) เจ้าหน้าที่โปรดิวเซอร์ หรือโคโปรดิวเซอร์ (Producer/Co-Producer) ซึ่งแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมการสืบค้นและความต้องการภาพข่าวโทรทัศน์ในมิติที่แตกต่างกัน

ผู้สื่อข่าวซึ่งเป็นผู้ใช้กลุ่มหลักมีวัตถุประสงค์ในการสืบค้นภาพข่าวเพื่อประกอบการทำข่าว มีกระบวนการสืบค้น คือ (1) กรณีเป็นภาพข่าวที่ผู้สื่อข่าวเป็นผู้ออกไปทำข่าวเอง จะเริ่มต้นการค้นจากการค้นตามสายข่าว ชื่อรายการข่าว ชื่อผู้สื่อข่าว ชื่อช่างภาพ วันที่ ตามลำดับ (2) กรณีที่ต้องการค้นหาภาพข่าวที่ไม่ได้ออกไปทำข่าวด้วยตนเอง จะเริ่มต้นจากกำหนดแนวคิดออกมาเป็นคำค้น แล้วจึงนำไปสืบค้นในระบบแมม จากนั้น จะพิจารณาว่าเป็นภาพข่าวที่ต้องการหรือไม่ โดยดูจากมิติใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เช่น บุคคลที่ต้องการกำลังทำทำอะไร อยู่ในเหตุการณ์ใด อยู่ที่ไหน ช่วงเวลาใด ตามที่กำหนดแนวคิดไว้ ซึ่งจะต้องได้เรียงผลการค้นจนกว่าจะได้ภาพที่ต้องการ ขณะที่ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ เจ้าหน้าที่กราฟิก และเจ้าหน้าที่โปรดิวเซอร์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มที่ออกไปทำข่าว จะสืบค้นภาพข่าวเมื่อภาพข่าวที่ผู้สื่อข่าวให้มานั้น (ภาพที่ผู้สื่อข่าวสืบค้น) ไม่เพียงพอ หรือใช้ไม่ได้ เช่น เนื้อหาในภาพ (องค์ประกอบหลัก) สื่อสารได้ไม่ชัดเจน เทคนิคการถ่ายภาพไม่เหมาะสม มุมมองไม่สวย ภาพไม่ชัด หรือ จำนวนเวลาสั้นเกินไป กลุ่มนี้จะเริ่มต้นการค้นจากการกำหนดแนวคิดของภาพออกมาเป็นคำค้น โดยจะพยายามใช้คำกว้าง ๆ เช่น ชื่อบุคคล ชื่อเหตุการณ์ ชื่อองค์ประกอบในภาพ ซึ่งมักได้ผลการค้นออกมาเป็นจำนวนมากและต้องใช้เวลานานในการคัดเลือกภาพข่าว โดยเฉพาะภาพเหตุการณ์ หรือ บุคคลที่กำลังเป็นประเด็น หรือ มีชื่อเสียง จากนั้น จะพิจารณาว่าเป็นภาพข่าวที่ต้องการหรือไม่ จากรายละเอียดข้างต้นร่วมกับมิติ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ตามที่กำหนดแนวคิดไว้

เมื่อทำการศึกษากระบวนการในการให้คำบรรยายภาพข่าวของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลทั้งสองแห่งพบว่า ในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ยังไม่มีคู่มือในการดำเนินงาน หรือยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ การบรรยายภาพข่าวจะอาศัยประสบการณ์ของ

เจ้าหน้าที่เป็นหลัก จึงส่งผลให้ลักษณะการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งที่ให้รายละเอียดครบถ้วนทุกมิติและให้รายละเอียดเพียงบางมิติ โดยมีมิติในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญของการวิเคราะห์ข่าวคือ 5W1H ประกอบด้วย (1) ใคร (Who) หมายถึง ใครคือบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับข่าว (2) อะไร (What) หมายถึง มีการกระทำหรือเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น (3) ที่ไหน (Where) หมายถึง การกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นที่ไหน (4) เมื่อไหร่ (When) หมายถึง การกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นวันและเวลาใด (5) ทำไม (Why) หมายถึง ทำไมการกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ จึงเกิดขึ้น (6) อย่างไร (How) หมายถึง การกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นอย่างไร (ยูวณิช ทินนะลักษณ์ และจุมพลหะมะคีรินทร์, 2552) นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ต้องคำนึงถึงคือ การเลือกใช้คำในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ที่เหมาะสม ตรงกับเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ และคำที่คาดว่าผู้ใช้ภาพข่าวจะใช้ในการสืบค้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นและนำภาพข่าวโทรทัศน์ไปใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

เพื่อให้การบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์มีรูปแบบที่ชัดเจนและครบถ้วนทุกมิติ สามารถสนับสนุนการสืบค้นภาพข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้จึงมีแนวคิดในการพัฒนารอบโครงสร้าง การบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ให้สามารถสนับสนุนการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้ในสถานีโทรทัศน์ และช่วยให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์สามารถบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ ได้ครบถ้วนทุกมิติ สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้ โดยการประยุกต์ใช้ IFLA Five Generic User Tasks (IFLA, 2017) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ในการสืบค้นสารสนเทศเพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเมทาดาตาที่สนับสนุนกระบวนการสืบค้นข้อมูล ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) Find คือ การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (2) Identify คือ การจำแนก หรือพิจารณาผลการสืบค้น (3) Select คือ การคัดเลือกผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (4) Obtain คือ การเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ และ (5) Explore คือ การขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ และประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM, 2017) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์องค์ประกอบของรายการบรรณานุกรม (Bibliographic Records) หรือองค์ประกอบเมทาดาตา (Metadata Elements) ที่เป็นประโยชน์ต่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เพื่อตอบสนองความต้องการในการสืบค้นสารสนเทศตามกระบวนการการสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้ (Five Generic User Tasks) โดยปรับใช้เอนทิตีที่สามารถอธิบายถึงเนื้อหาและองค์ประกอบในภาพข่าวโทรทัศน์ อาทิ งานหรือแนวคิด (Work) วิธีการนำเสนอเนื้อหา (Expression) รูปแบบหรือประเภทของทรัพยากร (Manifestation) บุคคล (Person) กลุ่มบุคคล (Collective Agent) ประเด็นเนื้อหาทั้งที่เป็นศัพท์อิสระและศัพท์ควบคุม (Nomen) สถานที่ (Place) และช่วงเวลาหรือยุคสมัย (Time-span) โดยวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิด 5W1H

การบรรยายทรัพยากรสารสนเทศ หรือ เมทาดาทา (Metadata) คือ สารสนเทศที่ถูกพัฒนาขึ้นอย่างมีโครงสร้างเพื่อใช้ในการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศอีกชุดหนึ่ง ในด้านลักษณะเนื้อหา (Content) โครงสร้าง (Structure) ตลอดจนความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างองค์ประกอบที่ใช้ในการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการสืบค้น การแลกเปลี่ยนการสงวนรักษา และการบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ (NISO, 2004) โดยเมทาดาทาของทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทเกิดจากชุดขององค์ประกอบ (Metadata Elements Set) ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ในการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศ เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ปีที่สร้าง ลักษณะเนื้อหา ประเภทไฟล์ กฎเกณฑ์ในการเลือกและแสดงค่าของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ รวมถึงวิธีการเข้ารหัสองค์ประกอบเพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถอ่านได้ ซึ่งชุดขององค์ประกอบ กฎเกณฑ์ และวิธีการเข้ารหัสนี้ เรียกว่า คำร่างเมทาดาทา (Metadata Schemes/Schema) (Caplan, 2003; Haynes, 2004) อย่างไรก็ตาม การบรรยายเมทาดาทานั้น หากว่าต้องบรรยายรายละเอียดที่มากเกินไปผู้ปฏิบัติงานอาจไม่ยากบรรยาย ในขณะที่เดียวกันถ้าบรรยายรายละเอียดน้อยเกินไปอาจทำให้การสืบค้นและการจัดการทรัพยากรสารสนเทศทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น การให้คำบรรยายจึงต้องมีองค์ประกอบ (Element) ที่เหมาะสมเพียงพอต่อการเป็นตัวแทนของทรัพยากรสารสนเทศ และสามารถสนับสนุนการทำงานดังกล่าว อีกทั้งยังต้องมีการกำหนดชื่อ และนิยามให้แต่ละองค์ประกอบอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถจัดทำคำบรรยายเมทาดาทาได้ถูกต้องชัดเจน และใช้งานได้ง่ายขึ้น

ปัจจุบัน ได้มีมาตรฐานเมทาดาทาหลายตัวที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทที่ใช้ในแต่ละชุมชน อาทิ Dublin Core Metadata Element Set (DCMES) และ DCMI Terms สำหรับการบรรยายเอกสารดิจิทัล MIX (Metadata for Images in XML Standard) สำหรับบรรยายภาพนิ่ง Public Broadcast Core (PB Core) สำหรับอธิบายข้อมูลภาพเคลื่อนไหวที่ใช้ในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ FOAF (Friend of a Friend) สำหรับบรรยายบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น โดยสาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาคำร่างเมทาดาทาสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภะนั้น เนื่องจากมีเงื่อนไขสำคัญ คือ (1) ลักษณะเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน (2) ลักษณะทางกายภาพของทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน (3) กลุ่มผู้ใช้ที่มีความต้องการในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังไม่มีเมทาดาทาใดที่จะสามารถบรรยายทรัพยากรสารสนเทศได้ทุกประเภท และใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความรู้หรือเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างสมบูรณ์ (Caplan, 2003; Chen et al., 2003; Haynes, 2004) จึงทำให้จำเป็นต้องมีการพัฒนาคำร่างเมทาดาทาที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ (วิศปัดย์ ชัยช่วย, 2556) ซึ่งภาพข่าวถือเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีความสำคัญขององค์กร ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ เพื่อเป็นแนวทางในการบรรยายภาพข่าว

โทรทัศน์ให้มีรูปแบบที่ชัดเจน ครบถ้วนทุกองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการจัดเก็บและการสืบค้นเพื่อนำภาพข่าวที่ต้องการไปใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

1.3 คำถามนำการวิจัย

กรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลควรประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ และผู้ใช้งานข่าว ที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้เลือกมาจากสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล ที่มีการใช้ระบบแมม (Media Asset Management : MAM) ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศข่าวขององค์กร และอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลเท่านั้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้กรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล และเพื่อเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนกระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลของผู้ใช้ โดยกรอบแนวคิดที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นเค้าร่างเมทาตาสำหรับภาพข่าวโทรทัศน์ เพื่อให้การบรรยายภาพข่าวของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ทั้งในและต่างประเทศมีมาตรฐานเดียวกันและสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ในอนาคต

1.6 คำอธิบายศัพท์

1.6.1 ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ หมายถึง ศูนย์ข้อมูลที่มีการจัดเก็บและให้บริการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ เพื่อสนับสนุนรายการข่าว และผลิตรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์

1.6.2 ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว และเจ้าหน้าที่บริการข้อมูลข่าวที่ปฏิบัติงานในศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์

1.6.3 ผู้ใช้ภาพข่าว หมายถึง ผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่ติดต่อ เจ้าหน้าที่กราฟิก เจ้าหน้าที่โปรดิวเซอร์ หรือโคโปรดิวเซอร์

1.6.4 ภาพข่าวโทรทัศน์ หมายถึง ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และภาพกราฟิก เช่น ภาพกราฟิก 3 มิติ (Immersive) เป็นต้น ที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้องค์ประกอบของภาพ มุมกล้อง การเคลื่อนกล้อง ในการสื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกของแต่ละเหตุการณ์ ให้แก่ผู้ชมได้รับทราบ นอกจากนี้ภาพข่าวโทรทัศน์ยังสามารถใช้เป็นหลักฐานที่ยืนยันได้ว่า เหตุการณ์นั้น ๆ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการบรรยายภาพข่าว ในฐานะที่เป็นเครื่องมือช่วยในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ โดยผลจากการปริทัศน์วรรณกรรมจะนำไปใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดงานวิจัยในการพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ดังนี้

- 2.1 ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์
- 2.2 ภาพข่าวโทรทัศน์
 - 2.2.1 ประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์
 - 2.2.2 ลักษณะของภาพข่าว
 - 2.2.3 คุณสมบัติของภาพข่าว
- 2.3 การจัดเก็บและการสืบค้นภาพข่าวของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ด้วยระบบแมม
 - 2.3.1 กระบวนการทำงานของระบบแมม (Media Asset Management: MAM)
 - 2.3.2 การจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ด้วยระบบแมม
- 2.4 หลักการวิเคราะห์ข่าว (SWIH)
- 2.5 Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR) Family
- 2.6 หลักการค้นหายาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ (Five Generic User Tasks)
- 2.7 เมทาดาทา (Metadata)
 - 2.7.1 ความหมายของเมทาดาทา
 - 2.7.2 หน้าที่ของเมทาดาทา
 - 2.7.3 ประเภทของเมทาดาทา
 - 2.7.4 โครงสร้างเมทาดาทา
 - 2.7.5 กระบวนการพัฒนาเมทาดาทา
 - 2.7.6 เมทาดาทาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยายภาพ
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์

ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ หรือ ห้องสมุดโทรทัศน์ในอดีต เป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญที่ทำหน้าที่รวบรวม จัดหาทรัพยากรสารสนเทศและให้บริการแก่บุคคลากรภายในสถานีโทรทัศน์ (สั๊กกะ จราวิวัฒน์, 2545) โดยทรัพยากรสารสนเทศหลักที่จัดเก็บคือ ภาพข่าวโทรทัศน์ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว อีกส่วนคือ บทข่าว ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนบทข่าวในลักษณะเดียวกันได้ (สั๊กกะ จราวิวัฒน์, 2545) โดยทั่วไปจะเปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง แต่การที่มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรประจำจะแตกต่างกันออกไป ศูนย์ข้อมูลบางแห่งจะมีบุคลากรประจำเฉพาะเวลาราชการ เช่น 08.00-17.00 น. ส่วนช่วงเวลาอื่น ๆ ผู้ใช้สามารถใช้บริการได้ แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลคอยให้บริการ ยกเว้นศูนย์ข้อมูลบางแห่งที่มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการ 24 ชั่วโมง

ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์หลายแห่งได้แยกห้องสมุดออกจากศูนย์ข้อมูลข่าว โดยห้องสมุดจะเน้นการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ ส่วนศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์จะเน้นการจัดเก็บและให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์ รายการข่าว และรายการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นทรัพยากรสารสนเทศและสินทรัพย์ที่สำคัญของสถานี และมีการจัดเก็บไว้เป็นจำนวนมากทั้งภาพข่าวในอดีตที่อยู่ในรูปแบบอะนาล็อกและรูปแบบดิจิทัล ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในการแพร่ภาพออกอากาศในปัจจุบัน การจัดเก็บและให้บริการทั้งด้านเนื้อหา จำนวน และรูปแบบจะขึ้นอยู่กับนโยบาย งบประมาณของหน่วยงาน พื้นที่ในการจัดเก็บ และความต้องการของผู้ใช้บริการ

หน้าที่หลักของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ คือ การให้บริการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ให้แก่ผู้สื่อข่าว โปรดิวเซอร์ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ เจ้าหน้าที่กราฟิก เจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศ เพื่อนำไปใช้ในการผลิตรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้บริการหลัก และมีเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งอื่น ๆ ทั้งฝ่ายข่าวและฝ่ายอื่น ๆ ของสถานีโทรทัศน์ รวมทั้งผู้ใช้ที่เป็นบุคคลภายนอก (สมบูรณ์ เอี่ยมอริวงษ์, 2534)

2.2 ภาพข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษานิยามของภาพข่าวโทรทัศน์นั้น พบว่า มีนักวิจัยและนักวิชาการหลายท่าน ได้อธิบายความหมายและความสำคัญของภาพข่าวโทรทัศน์เอาไว้ ดังนี้

ศิวินารถ หงษ์ประยูร (2550) ได้อธิบายความหมายของภาพข่าวโทรทัศน์ว่า คือ ภาพที่มีเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ปรากฏอยู่ในภาพซึ่งมีลักษณะเนื้อหาเดียวกันกับข่าว เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีอะไรเกิดขึ้น หรือ มีเรื่องราวอะไรที่จะบอกให้ทราบจากการได้เห็นภาพนั้น ซึ่งภาพข่าวที่ดีจะสามารถทำให้ผู้ชมเห็นและเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น เพราะภาพที่ดีภาพเดียว สามารถสื่อความหมายแก่ผู้ชมได้ดีกว่าคำพูดที่ยืดยาว นอกจากนี้ ภาพข่าวยังสามารถเป็นหลักฐาน เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของผู้ชม และก่อให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ร่วมไปกับข่าว

สมเจตน์ เมฆาพายัพ (2552) ได้อธิบายความสำคัญของภาพข่าวโทรทัศน์ว่า ภาพหนึ่งภาพสามารถใช้แทนคำพูดได้นับพัน ภาพจึงมีความสำคัญต่อการผลิตรายการโทรทัศน์มาก ถึงแม้ไม่ต้องมีเสียงบรรยาย หรือบรรยายเป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาของประเทศนั้น แต่ผู้ชมก็สามารถเข้าใจได้ในระดับหนึ่ง ภาพจึงเป็นภาษาสากล การถ่ายภาพโทรทัศน์จึงเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ ต้องเรียนรู้เรื่องของขนาดภาพ องค์ประกอบภาพ มุมกล้อง การเคลื่อนกล้อง เพื่อใช้สื่อความหมายของอารมณ์และความรู้สึก สื่อสารกับผู้ชม บอกเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

นที ชงยุทธ (2557) ได้อธิบายความหมายของภาพข่าวโทรทัศน์ว่า คือ ภาพเคลื่อนไหว หรือ ภาพนิ่งประกอบเนื้อหาของข่าว ซึ่งเป็นภาพที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้น ๆ หรืออาจมีภาพกราฟิก ตัวอักษร ตัวเลขประกอบเพื่อขยายความในเนื้อหาข่าวมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งภาพข่าวยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้รายการข่าวมีความน่าเชื่อถือและน่าสนใจ เพราะภาพข่าวเป็นหลักฐานที่ยืนยันว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจริง และในปัจจุบันมีสถานีโทรทัศน์บางแห่งที่ได้นำเทคโนโลยีกราฟิกภาพ 3 มิติ (Immersive) มาใช้ประกอบการรายงานข่าวเพื่อสร้างความน่าสนใจของข่าว

พรชัย นันต์วิเศษลักษณ์ (2559) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบสำคัญของภาพข่าวโทรทัศน์ คือ ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยภาพจะเป็นหลักฐานที่ใช้บอกรายละเอียด ยืนยันให้ผู้ชมเชื่อถือได้ว่าเหตุการณ์ในข่าวนั้นเกิดขึ้นจริง แต่หากว่าไม่สามารถบันทึกภาพเหตุการณ์ได้ จะต้องใช้ภาพจากกราฟิกที่สร้างขึ้นมาแทน เพื่อให้รายละเอียด เช่น แผนที่จุดเกิดเหตุระเบิด เป็นต้น

จากการศึกษาความหมายและความสำคัญของภาพข่าวโทรทัศน์ สามารถสรุปได้ว่า ภาพข่าวโทรทัศน์ คือ ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และภาพกราฟิก เช่น ภาพกราฟิก 3 มิติ (Immersive) เป็นต้น ที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้องค์ประกอบของภาพ มุมกล้อง การเคลื่อนกล้อง ในการสื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกของแต่ละเหตุการณ์ให้แก่ผู้ชมได้รับทราบ นอกจากนี้ภาพข่าวโทรทัศน์ยังสามารถใช้เป็นหลักฐานที่ยืนยันได้ว่าเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

2.2.1 ประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์

การจำแนกประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์สามารถจำแนกได้หลายวิธี ดังนี้

วีรพงษ์ พลนิกรกิจ (2545) ได้จำแนกประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ตามการใช้งานไว้ 2 ประเภทหลัก ได้แก่ ภาพข่าวที่ออกอากาศ (News On-air) คือ ภาพข่าวที่ผ่านการตัดต่อบันทึกเสียงบรรยาย และนำไปออกอากาศแล้ว ศูนย์ข้อมูลข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งจะต้องทำการจัดเก็บไว้ เพื่อเป็นหลักฐานทางกฎหมาย และเพื่อการค้นคว้าข้อมูลย้อนหลังของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าว อีกประเภทคือ ภาพข่าวที่ไม่ได้ออกอากาศ (News Footage) หรือแฟ้มภาพ คือ ภาพข่าวที่ไปถ่ายทำมาทั้งหมดที่ไม่ได้ออกอากาศ ซึ่งเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นประโยชน์มากในการผลิตรายการข่าว

ศรินทิพย์ วิริยะพากเพียร (2550) ได้จำแนกประเภทของภาพข่าวตามระดับความเข้มข้นของเนื้อหาข่าว ดังนี้

1. ข่าวหนัก (Hard News) หมายถึง ข่าวที่มักจะมีความซับซ้อนยากต่อการทำความเข้าใจ เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ ธุรกิจ หรือข่าวที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับโครงการ นโยบายของรัฐหรือธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ข่าวการศึกษา ข่าวต่างประเทศ เป็นต้น ข่าวประเภทนี้เป็นข่าวที่ให้สาระ ความรู้ ให้ประโยชน์แก่สังคม ผู้ที่อ่านข่าวประเภทนี้ต้องมีความสนใจ ต้องอาศัยความรู้ และต้องมีภูมิหลังของเรื่องนั้นจึงจะสามารถเข้าใจได้

2. ข่าวเบา (Soft News) หมายถึง เรื่องราวที่เน้นให้เกิดความบันเทิงสบายใจมากกว่าการอ่านแล้วต้องนำไปขบคิดต่อ ข่าวเบาจึงเป็นข่าวที่คนทั่วไปให้ความสนใจ เพราะเป็นข่าวที่เข้าใจง่ายและมักเน้นให้เกิดอารมณ์คล้อยตามมากกว่าการให้ความรู้หรือการศึกษา ข่าวประเภทนี้ อาทิ ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวตลกขบขัน เป็นต้น

นอกจากนี้ ศรินทิพย์ วิริยะพากเพียร (2550) ได้จำแนกประเภทข่าวตามเนื้อหาข่าวออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ ข่าวการเมือง ข่าวการศึกษา ข่าวต่างประเทศ ข่าวในพระราชสำนัก ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง ข่าวอาชญากรรม และข่าวภูมิภาค

จากการศึกษาประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์นั้น สามารถสรุปได้ว่า มีการจำแนกประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

2.2.1.1 การจำแนกประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ตามการใช้งานภาพข่าว ได้แก่ ภาพข่าวที่ออกอากาศ (News On-air) และภาพข่าวที่ไม่ได้ออกอากาศ (News Footage)

2.2.1.2 การจำแนกประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ตามระดับความเข้มข้นของเนื้อหาข่าว ได้แก่ ข่าวหนัก (Hard News) และข่าวเบา (Soft News)

2.2.1.3 การจำแนกประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ตามเนื้อหาของข่าว ได้แก่ ข่าวการเมือง ข่าวการศึกษา ข่าวต่างประเทศ ข่าวในพระราชสำนัก ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา ข่าวนันทนาการ ข่าวอาชญากรรม และข่าวภูมิภาค

2.2.2 ลักษณะของภาพข่าว

สามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ (2) ภาพข่าวทั่วไป และ (3) ภาพประกอบข่าว (เบญจวรรณ นรสิงห์, 2539) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.2.1 ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ คือ ภาพที่ถ่ายจากเหตุการณ์จริง ซึ่งเป็นภาพข่าวที่มีคุณค่ามากที่สุด เนื่องจากเนื้อหาในภาพสามารถเล่าเรื่องราวของข่าวได้เป็นอย่างดี และทำให้ผู้อ่านสามารถทราบข่าวสารได้อย่างชัดเจนและถูกต้องยิ่งขึ้น โดยภาพข่าวลักษณะนี้มักจะปรากฏอยู่ในภาพข่าวประเภท ภาพข่าวกีฬา ภาพข่าวอาชญากรรม และภาพข่าวการเมืองในบางเรื่อง

2.2.2.2 ภาพข่าวทั่วไป คือ ภาพที่มีเรื่องราวน่าสนใจที่จะเป็นข่าว แต่เนื้อหาของภาพนั้น จะขึ้นอยู่กับการศึกษาของช่างภาพ หรือบรรณาธิการ ซึ่งอาจจะเป็นภาพที่ปรากฏอยู่เป็นประจำ แต่ตั้งใจถ่ายภาพมานำเสนอก็ได้ เช่น ภาพการค้าขายสินค้าบนทางเท้าริมถนนในฐานะการกระทำอันเป็นความผิด เป็นต้น

2.2.2.3 ภาพประกอบข่าว คือ ภาพที่ไม่ใช่ภาพข่าวโดยตรง และไม่ได้เป็นภาพขณะเกิดเหตุการณ์หรือเป็นข่าว แต่ช่างภาพหรือบรรณาธิการนำมาจากที่อื่น เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ รวมถึงภาพนิ่ง ภาพจำลองเหตุการณ์ (Immersive Graphic) เป็นต้น

2.2.3 คุณสมบัติของภาพข่าว

เนื่องจากภาพข่าวมีลักษณะที่แตกต่างจากภาพทั่วไป โดยจะต้องมีองค์ประกอบของข่าวที่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ช่างภาพจึงจำเป็นต้องถ่ายภาพที่มีคุณค่าความเป็นข่าว ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้ (ณัฐพล ผดุงทรัพย์, 2554)

2.2.3.1 มีองค์ประกอบน่าสนใจ

2.2.3.2 มีคุณภาพ และเนื้อหาสมบูรณ์เพียงพอที่จะบอกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ให้ผู้อื่นเข้าใจได้

2.2.3.3 สื่อความหมายในเรื่องที่ต้องการจะสื่อได้ชัดเจน

2.2.3.4 ตอบคำถามให้แก่ผู้อ่านได้ ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
ทำไม

2.2.3.5 มีคุณภาพความคมชัด ที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอบนโทรทัศน์ระบบ ดิจิทัล และมีความยาวไฟล์ภาพข่าวที่เพียงพอต่อการนำไปใช้เสนอข่าว

อย่างไรก็ตาม การนำเสนอภาพข่าวโทรทัศน์ซึ่งเป็นเรื่องผสมที่ประกอบด้วยภาพ และเสียง ดังนั้น ภาพที่ปรากฏ ทั้งมุมมอง ระยะห่างของภาพ แสง การจัดองค์ประกอบของภาพ ฉากหลัง เสียงบรรยาย ฯลฯ จึงล้วนแล้วแต่มีความหมายเชิงนัยยะในการนำเสนอทั้งสิ้น (พีรพัท ไตรวิวัฒน์กุล, 2548) ในการเลือกภาพข่าวที่จะนำเสนอ ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จึงให้ความสำคัญ กับลักษณะเหล่านี้ด้วย

2.3 การจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ด้วยระบบเมม

ย้อนกลับไปในยุคที่โทรทัศน์ออกอากาศด้วยระบบอะนาล็อกนั้น ภาพข่าวและรายการ โทรทัศน์จะถูกรับบันทึกไว้ในเทปเบต้า (Beta Cassette) และจัดเรียงไว้บนชั้น ทำการสืบค้นด้วยระบบ คอมพิวเตอร์เพื่อให้ทราบข่าวที่ต้องการบันทึกอยู่ในเทปม้วนใด จากนั้นจึงไปนำเทปออกมาจาก ชั้นเพื่อหาภาพข่าวที่ต้องการ อย่างไรก็ดี เนื่องจากเป็นสื่อบันทึกข้อมูลที่มีราคาสูง เปลืองเนื้อที่ จัดเก็บ และมีน้ำหนักค่อนข้างมาก ทำให้ชั้นเก็บรองรับน้ำหนักไม่ไหว จึงได้มีการพัฒนามาเป็นการ จัดเก็บในรูปแบบของเทป DVC (Digital Video Cassette) ที่มีราคาถูกกว่า และมีขนาดเล็กกว่ามาก ทำให้ประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บ และไม่เป็นปัญหาเรื่องน้ำหนักที่ทำให้ชั้นจัดเก็บมีปัญหา ต่อมา ได้พัฒนาเป็นการจัดเก็บในแผ่น DVD (Digital Video Disc/ Digital Versatile Disc) ที่มีราคาถูก และประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บมากกว่าเทป DVC (ภาธร เพิ่มทรัพย์, 2558) และพัฒนาไปสู่ รูปแบบการจัดเก็บแบบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกลงฮาร์ดดิสภายนอก (External Hard disk) แต่เมื่อภาพ ข่าวมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้พื้นที่ในการจัดเก็บไม่เพียงพอ และการสืบค้นภาพข่าว เป็นไปด้วยความยากลำบาก จึงได้มีการพัฒนาระบบการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์ โดย การนำระบบฐานข้อมูลเข้าไปใช้เพื่อแก้ปัญหาด้านพื้นที่การจัดเก็บ แก้ปัญหาการสืบค้นภาพข่าว โทรทัศน์ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาพข่าวโทรทัศน์จึงได้มีการนำระบบเมม (Media Asset Management: MAM) เข้ามาใช้ในกระบวนการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวของสถานี ข่าวโทรทัศน์ (พรณรงค์ พงษ์กลาง, 2560)

ปัจจุบันได้มีการนำระบบเมม มาใช้ในการบริหารจัดการไฟล์สื่อต่าง ๆ ของหน่วยงาน เริ่ม ตั้งแต่การนำเข้าไฟล์ การจัดเก็บอย่างเป็นระบบ การค้นคืนไฟล์ การแปลงรูปแบบของไฟล์ เพื่อ อำนวยความสะดวกในการใช้งาน (จิรัชฌา วิเชียรปัญญา, 2557) โดยเฉพาะในด้านการแพร่ภาพ กระจายเสียงที่มีการนำระบบเมมเข้ามาใช้ในการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ ดังนั้น จึงมี บริษัทหลายแห่งพัฒนาระบบเมมออกมาจำหน่ายภายใต้ชื่อต่าง ๆ อาทิ TMD, VizRT, Tedia, Dalet, VSN, Imagine, SAM และ Avid (Jeremy Bancroft, 2017) โดยสถานีโทรทัศน์ที่ใช้ระบบ

แมมในการบริหารจัดการภาพข่าว เช่น สถานีโทรทัศน์บีบีซี (BBC) ของประเทศอังกฤษ สถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น (CNN) ของประเทศสหรัฐอเมริกา (พรณรงค์ พงษ์กลาง, 2560) และในประเทศไทย เช่น สถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เป็นต้น

2.3.1 กระบวนการการทำงานของระบบแมม

กระบวนการการทำงานของระบบแมม ประกอบด้วย 5 กระบวนการหลัก (จิรัชณา วิเชียรปัญญา, 2557) ดังนี้

2.3.1.1 การนำเข้าไฟล์สื่อและแปลงไฟล์ (Ingestion)

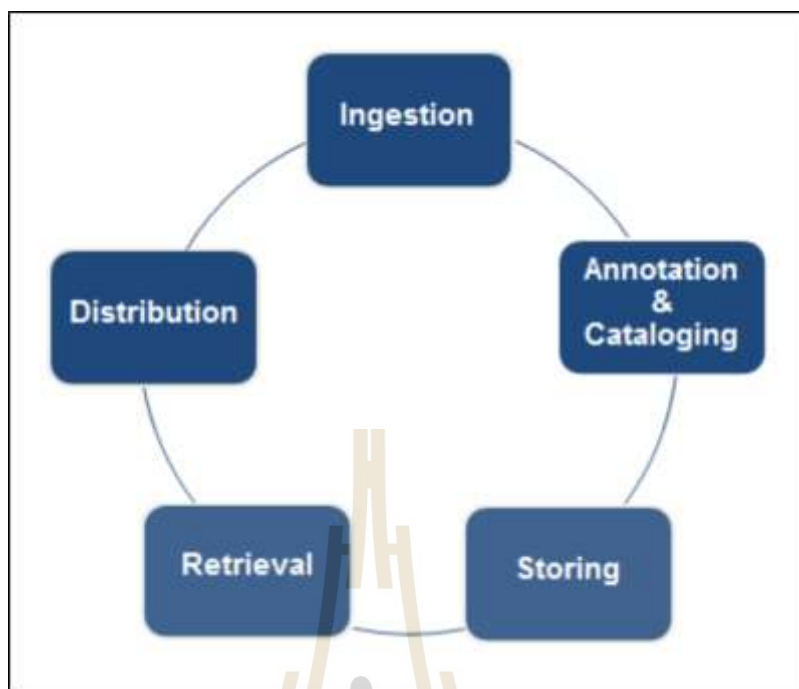
เนื่องจากไฟล์สื่อแต่ละประเภทมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างไฟล์ต้นฉบับ การจะใช้งานไฟล์ร่วมกันได้ทั้งองค์กรนั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการแปลงไฟล์ข้อมูลสื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้สะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้ร่วมกัน

2.3.1.2 การให้คำบรรยายและจัดทำรายการให้ข้อมูลสื่อ (Annotation and Cataloging)

เนื่องจากข้อมูลสื่อไม่ได้ออกแบบมาเพื่อการค้นหาโดยใช้คำค้นที่คุ้นเคย ดังนั้นการจะให้ข้อมูลดังกล่าวสามารถสืบค้นได้จำเป็นต้องมีการให้คำบรรยายข้อมูลสำหรับข้อมูลสื่อเหล่านั้น โดยเริ่มต้นจากการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Taxonomy) และมีการกำหนดคุณลักษณะ (Attribute) สำหรับข้อมูลแต่ละหมวดหมู่ จากนั้นจึงให้คำบรรยายข้อมูลสื่อแต่ละรายการในรูปแบบของเมทาดาทา (Metadata) ซึ่งใช้สำหรับการสืบค้นข้อมูลต่อไป

2.3.1.3 การจัดเก็บไฟล์สื่อ (Storage)

ไฟล์สื่อข้อมูลที่มีการจัดเก็บในระบบแมม มี 2 ประเภท คือ ข้อมูลต้นฉบับ (Original File หรือ Footage) ซึ่งเป็นไฟล์ข้อมูลที่มีความละเอียดสูง ต้องอาศัยโปรแกรมเฉพาะสำหรับเปิดใช้งาน เหมาะสำหรับการนำไปใช้ซ้ำ หรือ ทำซ้ำในกระบวนการผลิตโดยผู้เชี่ยวชาญ และข้อมูลที่ผ่านการแปลง (Result File หรือ News on-air) ซึ่งเป็นไฟล์ข้อมูลที่มีขนาดเล็ก ความละเอียดน้อย เหมาะสมกับผู้ใช้งานทั่วไป ไม่จำเป็นต้องใช้โปรแกรมเฉพาะในการเปิดดู โดยในการบริหารจัดการไฟล์สื่อทั้งสองประเภทจำเป็นต้องมีโครงสร้างการจัดเก็บที่เหมาะสม

รูปที่ 2.1 กระบวนการทำงานของระบบแมม (จิรัชณา วิเชียรปัญญา, 2557)

2.3.1.4 การสืบค้น (Retrieval)

ข้อมูลสื่อดิจิทัลที่มีการกำหนดเมทาดาตาเรียบร้อยแล้ว จะเป็นข้อมูลที่สามารถเข้าถึงโดยการใช้คำค้นในการค้นหา หรือเลือกตามหมวดหมู่หลักและหมวดหมู่ย่อยตามลำดับ ในการสืบค้นข้อมูลจำเป็นต้องมีการออกแบบรูปแบบผลการสืบค้นเพื่อกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการใช้แสดงในหน้าหลักของผลการสืบค้น และลักษณะของข้อมูลสื่อดิจิทัลเมื่อเลือกรายการที่ต้องการ ซึ่งรูปแบบผลการสืบค้นจะแตกต่างกันไปตามประเภทของข้อมูลที่มี

2.3.1.5 การแจกจ่ายข้อมูลสื่อดิจิทัล (Distribution)

ข้อมูลสื่อดิจิทัลที่มีในระบบจะสามารถเข้าถึงได้โดยผู้ใช้งานทั่วไปในองค์กร แต่ไม่ได้ครอบคลุมถึงข้อมูลต้นฉบับที่สามารถนำไปใช้ในเชิงการผลิตสื่อ ซึ่งกระบวนการแจกจ่ายข้อมูลสื่อต้นฉบับจำเป็นต้องมีกระบวนการร้องขอและการอนุมัติเป็นกรณีไป ซึ่งต้องจัดทำด้วยความระมัดระวัง เพราะข้อมูลสื่อดิจิทัลนี้ถือเป็นสินทรัพย์ ที่มีค่าต่อองค์กร

2.3.2 การจัดเก็บและการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ด้วยระบบแมม

จากการศึกษากระบวนการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ในเบื้องต้นจากสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลสองแห่ง สรุปกระบวนการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ตามการทำงานของระบบแมมได้ ดังรูปที่ 2.2

2.3.2.1 กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest)

กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ เป็นกระบวนการในการนำเข้าภาพข่าวโทรทัศน์เข้าไปจัดเก็บในระบบจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าว ประกอบด้วยกระบวนการทำงาน 3 กระบวนการย่อย ดังนี้

1) เจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูล หรือ เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว (Ingest) รับไฟล์ภาพข่าวพร้อมรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับข่าว ได้แก่ ID หรือรหัสของโต๊ะข่าว ชื่อข่าว ชื่อผู้สื่อข่าว และเวลาออกอากาศ มาจากผู้สื่อข่าว ผ่านช่องทางการนำส่งไฟล์ภาพข่าวมีทั้งหมด 3 ช่องทาง ได้แก่ ผู้สื่อข่าวนำส่งภาพข่าวด้วยตนเองที่ศูนย์ข้อมูล ผู้สื่อข่าวส่งภาพข่าวผ่านทางระบบออนไลน์ (TFEED FTP โลกักรูปของศูนย์ข้อมูล และ Google Drive ของศูนย์ข้อมูล) และผู้สื่อข่าวส่งภาพข่าวผ่านสัญญาณดาวเทียม โดยจะได้รับสัญญาณภาพข่าวมาจากรถไอบี (Outside Broadcasting Van) เช่น สัญญาณภาพข่าวการแข่งขันกีฬา สัญญาณการถ่ายทอดสดรายการพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น

2) การแปลงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ หลังจากรับไฟล์ข้อมูลจากผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว จะทำการแปลงไฟล์ภาพข่าวที่ผู้สื่อข่าวนำส่ง ซึ่งมีรูปแบบไฟล์ที่หลากหลายขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูล อาทิ AVI, MP3, MP4, MPEG, MXF, WMV และ XDCAM35 โดยทำการแปลงให้อยู่ในรูปแบบไฟล์ของระบบ MAM คือไฟล์สกุล MXF (Material Exchange Format) โดยใช้โปรแกรมอีดีอุส (Edius) ในการแปลงไฟล์ดังกล่าว จากนั้นจะจัดเก็บไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์เข้าสู่ฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) และฐานข้อมูลถาวร (Archive Database)

3) การบันทึกรายละเอียดเบื้องต้น หรือ การทำเมทาเดตาเบื้องต้นที่ได้รับมาพร้อมกับไฟล์ภาพข่าว หลังจากแปลงไฟล์ภาพข่าวและจัดเก็บภาพข่าวเข้าสู่ฐานข้อมูลแล้ว เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าวจะทำการบันทึกรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับภาพข่าวที่ได้รับมาพร้อมกับไฟล์ภาพข่าว เข้าไปในระบบจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ โดยรายละเอียดที่ต้องบันทึก ได้แก่ ID ของโต๊ะข่าว ชื่อข่าว ชื่อผู้สื่อข่าว และเวลาออกอากาศ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะบันทึกลงในฐานข้อมูลเมทาเดตาของภาพข่าวโทรทัศน์

2.3.2.2 กระบวนการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library)

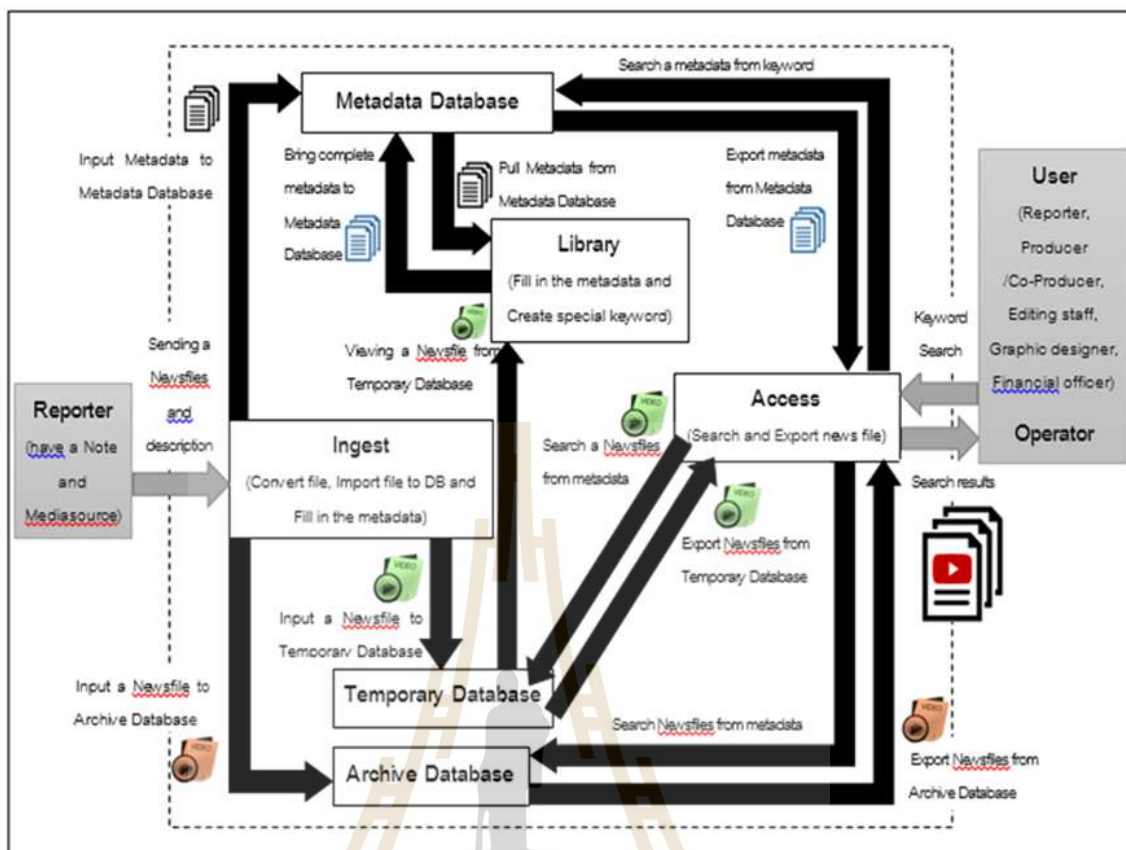
การบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ เป็นขั้นตอนที่ทำต่อจากการบันทึกรายละเอียดเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว (Ingest) ประกอบด้วย 2 กระบวนการย่อย คือ (1) การบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์แบบละเอียด หรือการทำเมทาเดตาแบบละเอียด และ (2) การกำหนดคำสำคัญ

1) การบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์แบบละเอียด หรือการทำเมทาตาแบบละเอียด เป็นการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวเพิ่มเติมจากที่เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว (Ingest) ได้บันทึก รายละเอียดเบื้องต้นไว้ โดยเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library) จะสืบค้นภาพข่าว ดังกล่าวจาก ID ของภาพข่าวที่เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าวกำหนดไว้ให้ เพื่อนำภาพข่าวมาดู ประกอบการให้คำบรรยายภาพข่าวอย่างละเอียด โดยรายละเอียดที่บรรยายจะครอบคลุมในมิติ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ตัวอย่างเช่น “วันที่ 29 สิงหาคม 2560 นายสรยุทธ สุทัศนะจินดา เดินทางมาฟังคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ ที่ศาลทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีที่อัยการสูงสุด (อสส.) ภาพหลังฟังคำพิพากษานายสรยุทธมีสีหน้าเศร้า” เป็นต้น

2) การกำหนดคำสำคัญ คือ การกำหนดคำที่ใช้ในการค้นหาภาพข่าวโทรทัศน์ โดยมีเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library) เป็นผู้กำหนดคำสำคัญ ในการกำหนดคำ สำคัญจะอาศัยประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาใจความสำคัญของภาพข่าว โดยพยายาม ให้มีคำที่แคบกว่า หรือ คำที่เฉพาะเจาะจง และคำที่กว้างกว่า เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของข่าว

2.3.2.3 กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์จากระบบแมม เริ่มต้นจากเจ้าหน้าที่และผู้ใช้ ภาพข่าวโทรทัศน์ (ผู้สื่อข่าว โปรดิวเซอร์ หรือโคโปรดิวเซอร์ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ และเจ้าหน้าที่กราฟิก) พิมพ์คำค้นที่คิดว่าเกี่ยวข้องกับภาพข่าวที่ต้องการเข้าไปในระบบ จากนั้น ระบบจะนำคำค้นดังกล่าว ไปค้นหาในฐานข้อมูลเมทาตาหา เพื่อค้นหารายการเมทาตาที่ตรงกับคำค้น เมื่อระบบพบรายการ เมทาตาที่มีคำสำคัญตรงกับคำค้นแล้ว จะนำ ID ภาพข่าวจากเมทาตาที่ค้นได้ ไปดึงภาพ ข่าวจากฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) และฐานข้อมูลถาวร (Archive Database) เพื่อนำมาแสดงผลการสืบค้นให้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์

รูปที่ 2.2 กระบวนการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ตามการทำงานของระบบแมม

2.4 หลักการวิเคราะห์ข่าว (5W1H)

หลักการวิเคราะห์ข่าว 5W1H คือ การนำหลักการคิดวิเคราะห์ (The Kipling method) คิดค้นโดย Joseph Rudyard Kipling ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคการตั้งคำถามที่ใช้คำสำคัญ 6 คำได้แก่ ใคร (Who) อะไร (What) เมื่อไหร่ (When) ที่ไหน (Where) ทำไม (Why) และ อย่างไร (How) เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงในเรื่องนั้น ๆ ทุกแง่มุม โดยการตั้งคำถามที่ใช้เทคนิคการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H เป็นการคิดวิเคราะห์ (Analysis Thinking) ที่ใช้ความสามารถในการจำแนก แยกแยะ องค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ ที่นำมาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อค้นหาคำตอบที่เป็นความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญ (อมรรารณ รัชกุล, 2555)

จากการศึกษา พบว่า มีการนำหลักการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H ไปประยุกต์ใช้ในหลายด้าน ได้แก่ (1) ด้านการศึกษาที่นำหลักการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในการศึกษากระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ตัวอย่างเช่น สุริรัตน์ พะจุไทย (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ใช้วิธีการแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สำหรับนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการตลาดที่นำหลักการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในการวิเคราะห์ลูกค้า ตัวอย่างเช่น พรชนก จิรวุฒาภรณ์ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้หลักการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H ในการวิเคราะห์พฤติกรรม การซื้อขนมขบเคี้ยวสำหรับสุนัขของผู้บริโภค พบว่า การตัดสินใจซื้ออาหารสุนัขของผู้บริโภคนั้นจะมีผลจากบุคคลในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ หรือสัตวแพทย์ และด้านวิทยุโทรทัศน์ได้ประยุกต์ใช้หลักการคิดวิเคราะห์แบบ 5W1H ในการเขียนข่าว เพื่อช่วยเรียงลำดับเรื่องตามความสำคัญ เพื่อให้ผู้อ่านข่าวสามารถเข้าใจเรื่องราว หรือข่าวแต่ละข่าวได้ง่าย และสามารถลำดับความสำคัญได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (เกษมณี สีโม, 2556)

ยวนุช ทินนะลักษณ์ และจุมพลหะมะศิริพันธ์ (2552) อธิบายหลักการวิเคราะห์ข่าว 5W1H และองค์ประกอบของหลักการเขียนข่าว ดังนี้

- 1) ใคร (Who) หมายถึง บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับข่าว บุคคลที่รับผิดชอบ บุคคลที่ได้รับผลกระทบในเรื่องนั้น ๆ
- 2) อะไร (What) หมายถึง มีการกระทำอะไรเกิดขึ้น หรือเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น
- 3) เมื่อไหร่ (When) หมายถึง การกระทำ หรือ เหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นเมื่อไหร่ ระยะเวลาที่เริ่มจนถึงสิ้นสุด เหตุการณ์ หรือ สิ่งที่ทำนั้นทำเมื่อวัน เดือน ปี ไດ
- 4) ที่ไหน (Where) หมายถึง การกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้น รวมถึงสถานที่ที่เราจะทราบว่าทำที่ไหน เหตุการณ์ หรือ สิ่งที่ทำนั้นอยู่ที่ไหน
- 5) ทำไม (Why) หมายถึง ทำไมการกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ จึงเกิดขึ้น และสิ่งที่เราจะทำนั้นทำด้วยเหตุผลใด เหตุใดจึงได้ทำสิ่งนั้น หรือ เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ
- 6) อย่างไร (How) หมายถึง การกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นอย่างไร และจะสามารถทำทุกอย่างให้บรรลุผลได้อย่างไร เหตุการณ์ หรือ สิ่งที่ทำนั้นทำอย่างไรบ้าง

2.5 Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR) Family

สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutes : IFLA) ได้พัฒนา Functional Requirements for Bibliographic Records: FRBR ขึ้นมาในปี ค.ศ.1997 เพื่อเป็นแบบแผนในการวิเคราะห์องค์ประกอบของรายการบรรณานุกรมที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งาน และสามารถตอบสนองความต้องการในการสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้ โดยใช้แผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างเอนทิตี (Entity-relationship model) เป็นแบบจำลองข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก คุณสมบัติของแต่ละองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ โดยยึดผู้ใช้เป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายการบรรณานุกรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ และช่วยในการกำหนดโครงสร้างของข้อมูลบรรณานุกรมที่ต้องการจัดเก็บ ข้อมูลบรรณานุกรมที่ต้องการแสดงต่อผู้ใช้ และข้อมูลบรรณานุกรมที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนระหว่างระบบคอมพิวเตอร์ องค์ประกอบหลักที่ปรากฏในแบบจำลองข้อมูลเชิงตรรกะได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีปรากฏในรายการบรรณานุกรม และข้อมูลจากการสืบค้นและใช้งานรายการบรรณานุกรมของผู้ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการ (Chamongsri, 2009) จำแนกได้เป็น 4 งานหลักคือ (1) การใช้ข้อมูลเพื่อค้นหาทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับเงื่อนไขการค้น เช่น การค้นจากหัวเรื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรทั้งหมดที่อยู่ภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน (2) การใช้ข้อมูลที่ค้นได้เพื่อจำแนกความแตกต่างของทรัพยากรที่ค้นได้ (3) การใช้ข้อมูลเพื่อเลือกทรัพยากรที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ (4) การใช้ข้อมูลเพื่อเข้าถึงหรือได้มาซึ่งทรัพยากรสารสนเทศที่บรรยายไว้ในรายการบรรณานุกรม (IFLA Study Group on FRBR, 1997) โดย FRBR Model จำแนกเอนทิตีออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผลงานจากการสร้างสรรค์ทางปัญญาหรือความพยายามทางศิลปะประกอบด้วย

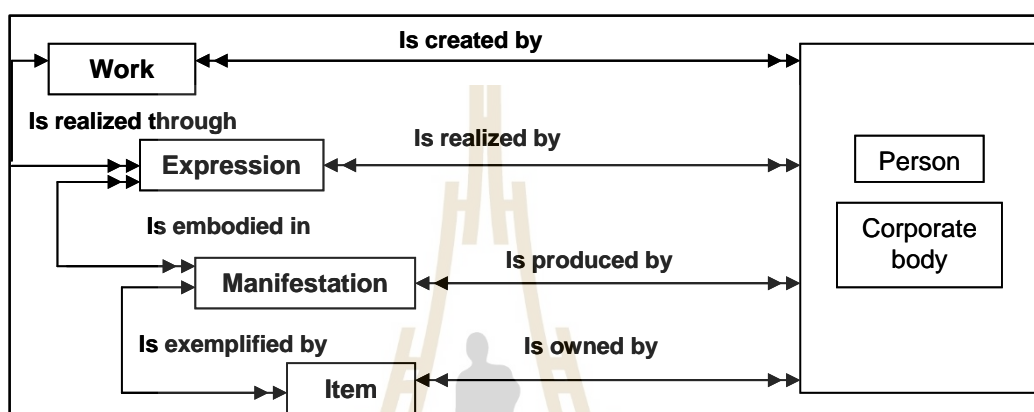
- ผลงาน (Work) เป็น ผลงานที่สร้างสรรค์จากปัญญา ความพยายามทางศิลปะ
- การแสดงหรือการถ่ายทอดผลงาน (Expression)
- ลักษณะกายภาพของผลงาน (Manifestation)
- เอกสาร (Item) ได้แก่ ตัวเอกสารแต่ละเล่ม / แต่ละฉบับ

กลุ่มที่ 2 ผู้รับผิดชอบผลงานในกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย

- บุคคล (Person)
- นิติบุคคล (Corporate body)

กลุ่มที่ 3 หัวเรื่อง หรือประเด็นเรื่องในงานในกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย

- แนวคิด (Concept)
- วัตถุ สิ่งของ (Object)
- การกระทำ เหตุการณ์ หรือ ช่วงเวลา (Event)
- สถานที่ (Place)

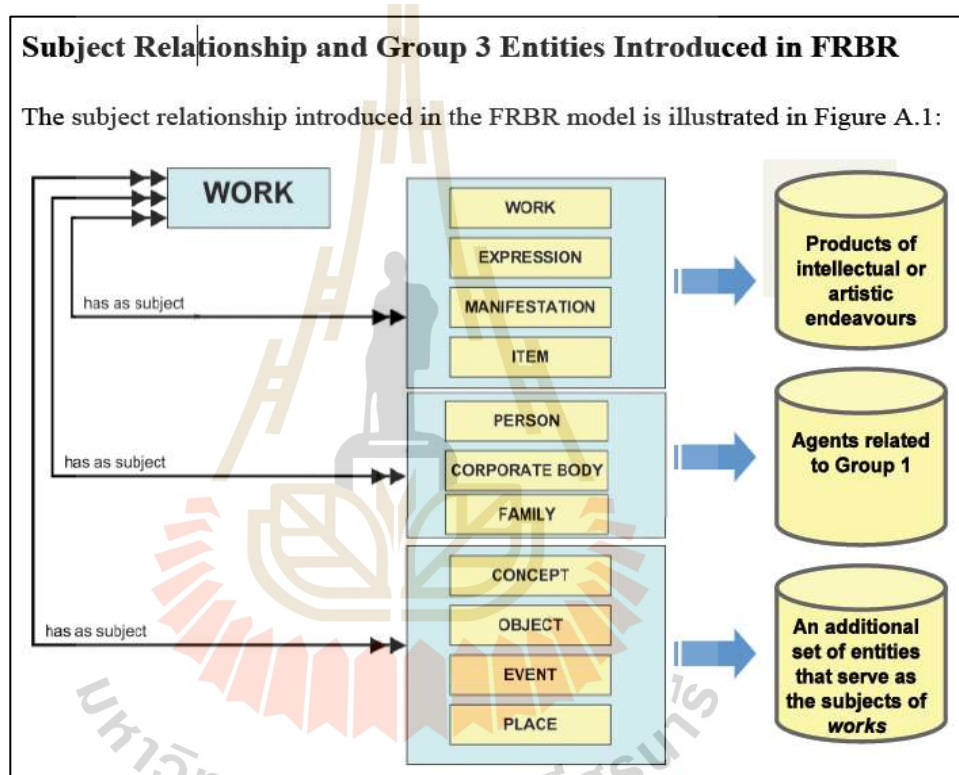

รูปที่ 2.3 FRBR model of relationships between product and creative (IFLA, 2013)

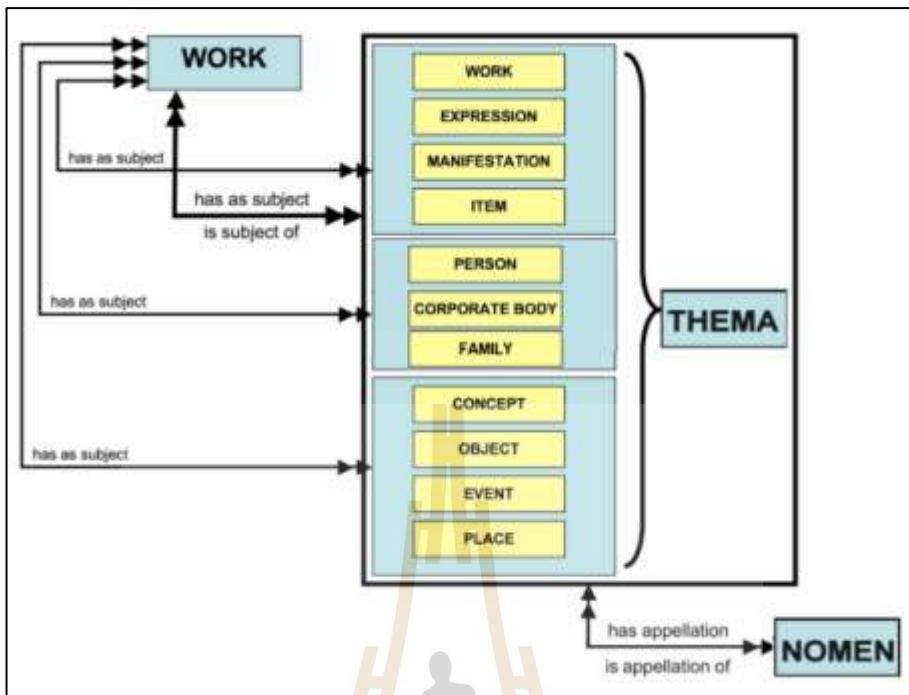
FRBR model จะจำแนกความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหลักในกลุ่มที่ 1 คือ งานที่เป็นผลจากการสร้างสรรค์ทางปัญญาออกเป็น 4 ระดับ เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างองค์ประกอบแต่ละตัวที่กำเนิดจากองค์ประกอบหลักตัวเดียวกันคือ “Work” เพื่อแก้ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศของห้องสมุดดิจิทัลที่ผลงานชิ้นเดียวกันอาจได้รับการจัดทำออกมาหลากหลายรูปแบบ (Mimno et al., 2005 Cited in Chamnongsri, 2009) โดย FRBR model จะมุ่งเน้นเฉพาะเอนทิตีกลุ่มที่ 1

ต่อมาได้มีการจัดตั้ง The IFLA Working Group on Functional Requirements and Numbering Authority Records (FRANAR) ขึ้นในปี ค.ศ. 1999 เพื่อทำการพัฒนาแบบจำลองสืบเนื่องมาจาก FRBR Model คือ Functional Requirements for Authority Data: FRAD เพื่อเป็นแบบจำลองในการอธิบายหน้าที่ของ Authority Records หรือ รายการหลักฐานชื่อผู้รับผิดชอบในการสร้างผลงาน (Work) ใน FRBR เอนทิตีกลุ่มที่ 1 โดย FRAD จะเน้นที่ เอนทิตีกลุ่มที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย Person Family Corporate Body เพื่อควบคุมให้คำที่ใช้ค้น มีความสม่ำเสมอเป็นมาตรฐานเดียวกัน และช่วยในการสกัดองค์ประกอบย่อยที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบค้นสารสนเทศและการแลกเปลี่ยนข้อมูลรายการหลักฐาน (Authority Data)

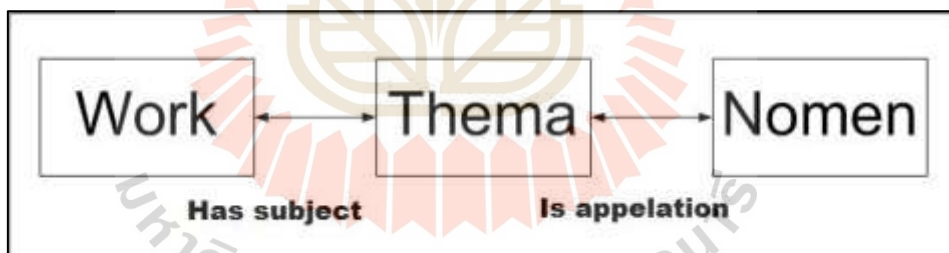
ในปี ค.ศ. 2005 The IFLA Working Group on Functional Requirements for subject Authority Records (FRSAR) ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาหน้าที่ของ Subject Authority Data หรือ รายการศัพท์ควบคุม ในการสืบค้นสารสนเทศและพัฒนาแบบจำลอง Functional Requirements for Subject Authority Data (FRSAD) ขึ้นมาในปี ค.ศ. 2009 เนื่องจากการใช้หัวเรื่อง หรือประเด็นเรื่องในการสืบค้นเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้ใช้สืบค้นสารสนเทศที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการได้ ซึ่งจากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การใช้ศัพท์ควบคุมในระบบการค้นคืนสารสนเทศจะช่วยให้ผู้ใช้สืบค้นสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รูปที่ 2.4 Extension of FRBR “Group 3 entities and ‘subject’ relationship” (IFLA, 2013)

รูปที่ 2.5 FRSAD’s relation to FRBR (with the addition of FRAD entity family (IFLA, 2013)

รูปที่ 2.6 FRAD Conceptual Model (IFLA, 2013)

Thema หมายถึง เอนทิตี ที่สามารถใช้เป็นหัวข้อของงาน (Work) ได้

Nomen หมายถึง ชื่อ หรือสัญลักษณ์แทน Thema

งานหนึ่งงานสามารถมีหัวข้อ หรือแนวคิด ได้หลายแนวคิด และแต่ละแนวคิดสามารถใช้คำได้หลายคำ หรือเขียนได้หลายแบบ และหัวข้อหรือแนวคิดแต่ละแนวคิดสามารถเป็นตัวแทนของงาน (Work) หลายงานได้ และทั้งเอนทิตีกลุ่มที่ 1 กลุ่ม 2 และกลุ่ม 3 สามารถเป็นหัวข้อได้

โดย FRBR จะมุ่งเน้นไปที่เอนทิตีกลุ่มที่ 1 และ FRAD มุ่งเน้นไปที่เอนทิตีกลุ่มที่ 2 ส่วน FRSAD มุ่งเน้นไปที่เอนทิตีกลุ่มที่ 3 ดังได้กล่าวในข้างต้น โดย IFLA (2013) ได้อธิบายเอททริบิวต์ (Attribute) ของเอนทิตีกลุ่มที่ 3 แต่ละตัว ได้ดังนี้

1) เอนทิตีแนวคิด (Concept) แอททริบิวต์ คือ คำที่แสดงถึงแนวคิด ทฤษฎี สาขาวิชา ปรัชญา ศาสนา อุดมการณ์การเมือง สิ่งเป็นนามธรรม และเทคนิค โดยทั้งนี้แนวคิดอาจมีลักษณะที่ กว้าง หรือเจาะจงก็ได้ เช่น เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา การปลูกพืชไร่ดิน

2) เอนทิตีวัตถุ (Object) แอททริบิวต์ คือ คำที่แสดงถึงวัตถุ สิ่งของ โดยครอบคลุมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่สามารถเคลื่อนย้ายได้และเคลื่อนย้ายไม่ได้ เช่น ยานอะพอลโล่ 11 หอไอเฟล เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง

3) เอนทิตีเหตุการณ์ (Event) แอททริบิวต์ คือ คำที่แสดงถึงเหตุการณ์และการกระทำ โดยครอบคลุมเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ช่วงเวลา เช่น สงครามโลกครั้งที่ 2 เหตุการณ์รัฐประหาร น้ำท่วมกรุงเทพมหานคร

4) เอนทิตีสถานที่ (Place) แอททริบิวต์ คือ คำที่แสดงถึงตำแหน่ง สถานที่ โดยครอบคลุมพื้นที่บนโลกและนอกโลก ทั้งในยุคประวัติศาสตร์และปัจจุบัน รวมถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ และ ภูมิศาสตร์การเมือง เช่น อ่าวไทย มหาสมุทรแปซิฟิก แนวปะการังในน่านน้ำไทย

ต่อมาในปี ค.ศ. 2016 International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) ได้เผยแพร่ IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM) และปรับปรุงอีกครั้งในปี ค.ศ. 2017 ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ห่องค์ประกอบของรายการบรรณานุกรม (Bibliographic Records) หรือองค์ประกอบเมตาดาตา (Metadata Elements) ที่เป็นประโยชน์ต่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เพื่อตอบสนองความต้องการในการสืบค้นสารสนเทศตามกระบวนการสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้ (IFLA Five Generic User Tasks) โดย IFLA-LRM ประกอบด้วย เอนทิตี แอททริบิวต์ และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังที่ระบุไว้ใน FRBR Family แล้วข้างต้น ดังรูปที่ 2.7

Table 4.1 Entity Hierarchy		
Top Level	Second Level	Third Level
LRM-E1 Res		
--	LRM-E2 Work	
--	LRM-E3 Expression	
--	LRM-E4 Manifestation	
--	LRM-E5 Item	
--	LRM-E6 Agent	
--	--	LRM-E7 Person
--	--	LRM-E8 Collective Agent
--	LRM-E9 Nomen	
--	LRM-E10 Place	
--	LRM-E11 Time-span	

รูปที่ 2.7 Entity of IFLA-LRM (IFLA, 2017)

โดยใน IFLA-LRM ประกอบด้วยเอนทิตี จำนวน 11 เอนทิตี และจำแนกเอนทิตีออกเป็น 3 ระดับ (IFLA, 2017) ดังนี้

ระดับที่ 1 ได้แก่ เอนทิตีทรัพยากรสารสนเทศทั้งที่มีลักษณะทางกายภาพและทางความคิด (Res)

ระดับที่ 2 ได้แก่ เอนทิตีงานหรือแนวคิด (Work) เอนทิตีวิธีการนำเสนอเนื้อหา (Expression) เอนทิตีประเภทของทรัพยากร (Manifestation) เอนทิตีวัตถุหรือชิ้นงาน (Item) เอนทิตีเจ้าของผลงาน (Agent) เอนทิตีประเด็นเนื้อหาทั้งที่เป็นศัพท์อิสระและศัพท์ควบคุม (Nomen) เอนทิตีสถานที่ (Place) และเอนทิตีช่วงเวลาหรือยุคสมัย (Time-span)

ระดับที่ 3 ได้แก่ เอนทิตีบุคคล (Person) และเอนทิตีกลุ่มบุคคล (Collective Agent)

โดยในงานวิจัยนี้จะปรับใช้เอนทิตีที่สามารถอธิบายถึงเนื้อหาและองค์ประกอบในภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น งานหรือแนวคิด (Work) วิธีการนำเสนอเนื้อหา (Expression) รูปแบบหรือประเภทของทรัพยากร (Manifestation) บุคคล (Person) กลุ่มบุคคล (Collective Agent) ประเด็นเนื้อหาทั้งที่เป็นศัพท์อิสระและศัพท์ควบคุม (Nomen) สถานที่ (Place) และช่วงเวลาหรือยุคสมัย (Time-span) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์

2.6 หลักการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ (Five Generic User Tasks)

หลักการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ (Five Generic User Tasks) พัฒนาโดยสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA : International Federation of Library Associations and Institutes) ถูกนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมกรสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้เพื่อพัฒนา FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records) ซึ่งเป็นรูปแบบการลงรายการบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศที่รองรับการลงรายการข้อมูลได้ทุกรูปแบบทั้งสิ่งพิมพ์และไฟล์ดิจิทัล เป็นชุดของความคิดเชิงโครงสร้างที่เป็นหลักพื้นฐานของกฎ หรือหลักเกณฑ์การลงรายการ (นันทพร ษณะกุลบริรักษ์, 2559) โดยหลักการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้เป็นกรอบแนวคิดที่อธิบายถึงกระบวนการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ และช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการ ซึ่งมีหน้าที่หลักดังนี้ (ทรงพันธ์ เจริมประยงค์, 2552)

1) การค้นหา (Find) คือ การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการ โดยชุดทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดต้องเป็นงานเดียวกัน มีรูปแบบการนำเสนอเดียวกัน มีรูปแบบการเผยแพร่เดียวกัน และทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดต้องมีหัวเรื่องตามที่กำหนด และมีเงื่อนไขอื่น ๆ เช่น ภาษา ประเทศผู้ผลิต วันที่ผลิต ประเภทเนื้อหา ประเภทสื่อที่บันทึก

2) การระบุ (Identify) คือ การระบุคุณลักษณะเฉพาะของทรัพยากรสารสนเทศ และยืนยันว่าเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ โดยสามารถแยก หรือ ระบุความแตกต่างของทรัพยากรสารสนเทศที่มีลักษณะคล้ายกันได้

3) การคัดเลือก (Select) คือ การพิจารณาคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่เหมาะสมกับความต้องการ หรือ การเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับข้อกำหนดความต้องการของผู้ใช้ตามประเภทสื่อ เนื้อหา สื่อบันทึก ภาษา และเวอร์ชัน

4) การได้รับหรือเข้าถึงสิ่งที่ค้นหา (Obtain) คือ การได้รับหรือเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการด้วยวิธีการจัดซื้อ ขอยืม หรือเข้าถึงผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์

5) การขยายผลการค้นหา (Explore) คือ การขยายหรือจำกัดผลการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งภายในชุดทรัพยากรสารสนเทศ และชุดทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ

2.7 เมทาดาตา (Metadata)

2.7.1 ความหมายของเมทาดาตา

เมทาดาตา คือ ข้อมูลที่อธิบายเกี่ยวกับข้อมูล หรือ สารสนเทศ ที่อธิบายถึงสารสนเทศ (Haynes, 2004) โดยเมทาดาตาเป็นข้อมูลที่มีโครงสร้างที่ใช้ในการอธิบายเนื้อหา รูปแบบ หรือ คุณสมบัติ และบอกตำแหน่งของข้อมูลหรือทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งยังสามารถอธิบายทรัพยากรสารสนเทศที่มีโครงสร้างซับซ้อนหรือไม่มีโครงสร้างก็ได้ เช่น เอกสารที่เป็นข้อความ นอกจากนี้ยังสามารถนำเมทาดาตาไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลดิจิทัล และยังสามารถนำไปใช้ในการอธิบายทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นฉบับพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร และรายงาน (Miller, 2011)

2.7.2 หน้าที่ของเมทาดาตา

หน้าที่หลักของเมทาดาตาในการสืบค้นสารสนเทศ คือ การช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการของตนเองได้ ตั้งแต่อดีตที่อยู่ในรูปของบัตรรายการ จนกระทั่งปัจจุบันที่ทรัพยากรสารสนเทศมีหลายรูปแบบและซับซ้อนมากขึ้นทั้งในด้านเนื้อหาและลักษณะเท่านั้น หากยังต้องช่วยในการบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศอีกด้วย โดย NISO (2004) ได้ระบุถึงหน้าที่ของเมทาดาตาไว้ 5 ประการ ได้แก่ (1) การให้ข้อมูลที่สนับสนุนการค้นหาสารสนเทศ (2) การให้ข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (3) การให้ข้อมูลในการทำงานร่วมกันของระบบ (4) การให้ข้อมูลในการแสดงรหัสประจำตัวของสารสนเทศดิจิทัล และ (5) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริหารจัดการและสงวนรักษาสารสนเทศ

Haynes (2004) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของเมทาดาตาไว้ 5 ประการ ได้แก่ (1) การอธิบายทรัพยากรสารสนเทศ (2) การสืบค้นสารสนเทศ (3) การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ (4) การระบุความเป็นเจ้าของและความจริงแท้ของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล และ (5) ความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างระบบ

2.7.3 ประเภทของเมทาดาตา

Steven J. Miller (2011) ซึ่งได้จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ เมทาดาตาเพื่อการบริหารทรัพยากรสารสนเทศ (Administrative Metadata) เมทาดาตาเพื่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศ (Descriptive Metadata) และเมทาดาตาเพื่อการแสดงโครงสร้างของเอกสาร (Structural Metadata) ดังนี้

2.7.3.1 เมทาตาเพื่อการบริหารทรัพยากรสารสนเทศ (Administrative Metadata)

เมทาตาเพื่อการบริหารทรัพยากรสารสนเทศ เป็นเมทาตาที่ให้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดการและการบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ (วิศปต์ย์ ชัยช่วย, 2556) หรือข้อมูลดิจิทัลตลอดช่วงอายุหรือตราบเท่าที่ทรัพยากรสารสนเทศยังคงเป็นที่ต้องการ (Chamnongsri, 2009) ประกอบด้วยข้อมูลหลัก 3 ส่วน ดังนี้

1) เมทาตาเพื่อการสงวนรักษาเอกสาร (Preservation Metadata)

เมทาตาเพื่อการสงวนรักษาเอกสาร เป็นเมทาตาที่ประกอบไปด้วยข้อมูลเชิงเทคนิคเกี่ยวกับวิธีการสร้างเอกสารดิจิทัล เช่น การกำหนดค่าความละเอียด (Resolution) ของภาพดิจิทัล รูปแบบไฟล์ (File Format) วิธีการบีบอัดข้อมูล (Compression) ข้อมูลเชิงเทคนิคอื่น ๆ และวันที่ในการดำเนินการต่าง ๆ กับเอกสารดิจิทัล ชื่อผู้ดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ข้อมูลเกี่ยวกับซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ในการสร้าง ปรับปรุงแก้ไข และเรียกใช้เอกสารดิจิทัล ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลให้พร้อมใช้ในอนาคต นอกจากนี้ ข้อมูลเชิงเทคนิคยังประกอบด้วยข้อมูลที่แสดงถึงความถูกต้องแท้จริงของเอกสาร เพื่อแสดงถึงความปลอดภัยของข้อมูลว่าไม่ได้รับการแก้ไขโดยบุคคลที่ไม่มีสิทธิ์ และพร้อมใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเค้าร่างเมทาตาเพื่อการสงวนรักษา เช่น PREMIS (Preservation Metadata: Implementation Strategies) เป็นต้น (Chamnongsri, 2009)

2) เมทาตาเพื่อการจัดการด้านสิทธิทางกฎหมาย (Rights Metadata)

เมทาตาเพื่อการจัดการด้านสิทธิทางกฎหมาย คือ เมทาตาที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการคุ้มครองในเชิงลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินทางปัญญา (วิศปต์ย์ ชัยช่วย, 2556) สิทธิความเป็นเจ้าของ และสิทธิในการเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เช่น การแจ้งให้ทราบถึงการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้ที่มีสิทธิเข้าใช้เอกสาร สิทธิในการเข้าใช้เอกสารในระดับต่าง ๆ และสิทธิในการนำเอกสารไปใช้ (เช่น ใช้ได้ทั้งหมด ใช้ได้บางส่วน สามารถทำสำเนาได้ หรืออ่านได้อย่างเดียว ฯลฯ) เป็นต้น (Chamnongsri, 2009)

3) เมทาตาเพื่อการใช้งาน (Use Metadata)

เมทาตาเพื่อการใช้งาน เป็นเมทาตาที่ใช้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของผู้ใช้ และลักษณะการใช้งาน เช่น version ของทรัพยากรสารสนเทศกับประเภทของผู้ใช้ (ฉันทนา เวชโอสถศักดิ์ดา, 25499)

2.7.3.2 เมทาตาเพื่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศ (Descriptive Metadata)

เมทาตาเพื่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศ หรือ เมทาตาเชิงพรรณนา ใช้ในการอธิบายหรือระบุลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ (วิศปต์ย์ ชัยช่วย, 2556) พัฒนาขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการในการค้นพบและเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้น จะประกอบด้วยชุดขององค์ประกอบย่อยเพื่อใช้ในการบรรยายลักษณะกายภาพและลักษณะทางบรรณานุกรมของเอกสาร และแสดงจุดเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการและ

ทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้น จำแนกความแตกต่างของทรัพยากรสารสนเทศ แต่ละรายการ เลือกรายการสารสนเทศรายการที่ตรงกับความต้องการ และเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ ได้ จะเห็นได้ว่าเมทาดาตาเพื่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศจะมีลักษณะเช่นเดียวกับรายการสารสนเทศของห้องสมุด คำร่างเมทาดาตาในกลุ่มนี้ เช่น MARC (Machine Readable Record), MODS (Metadata Object Description Schema), Dublin Core และ VRA Core (Visual Resources Association) เป็นต้น (Chamnongsri, 2009)

2.7.3.3 เมทาดาตาเพื่อการแสดงโครงสร้างของเอกสาร (Structural Metadata)

เมทาดาตาเพื่อการแสดงโครงสร้างของเอกสาร เป็นข้อมูลที่ใช้ในการอธิบายประเภท (Type) รุ่น (Version) ลักษณะโครงสร้าง หรือแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล (วิศปัทย์ ชัยช่วย, 2556) ที่อยู่ในรูปแบบแฟ้มข้อมูลหลายรูปแบบที่จัดเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลหรือฐานข้อมูลต่าง ๆ ในระบบคอมพิวเตอร์กับตำแหน่งการแสดงผลที่ถูกต้องทางจอภาพ เช่น การจัดวางข้อความหรือภาพในแต่ละหน้า การจัดเรียงลำดับหน้าในแต่ละบท การจัดเรียงลำดับบทและองค์ประกอบอื่น ๆ ในหนังสือแต่ละเล่ม การจัดความสัมพันธ์ของหน้าเว็บภายในเว็บไซต์ หรือการจัดโครงสร้างของเว็บไซต์ เป็นต้น เมทาดาตาเพื่อการแสดงโครงสร้างของเอกสาร จึงเป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อแสดง (Display) เอกสารดิจิทัลและการนำทาง (Navigation) ในการใช้งานสารสนเทศดิจิทัล (North Carolina ECHO, 2004) ข้อมูลเหล่านี้ เช่น ชื่อแฟ้มข้อมูล หมายเลขหรือสายอักขระแสดงที่อยู่ของแฟ้มข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ อาจกล่าวได้ว่าเมทาดาตาเพื่อการแสดงโครงสร้างของเอกสารเป็นข้อมูลที่จัดทำขึ้นมาเพื่อการประมวลผลของคอมพิวเตอร์ (Caplan, 2003) เมทาดาตาในกลุ่มนี้ เช่น METS (Metadata Encoding and Transmission Standard) เป็นต้น (Chamnongsri, 2009)

2.7.4 คำร่างเมทาดาตา (Metadata Schema)

เมทาดาตา คือ ข้อมูลที่จัดทำขึ้นอย่างมีโครงสร้าง ซึ่งโครงสร้างหรือแบบแผนในการจัดทำเมทาดาตานั้น เรียกว่า คำร่างเมทาดาตา (Metadata schemes or schema) อันหมายถึงชุดขององค์ประกอบเมทาดาตา (Set of Metadata Element) และกฎเกณฑ์ (Rules) ที่กำหนดขึ้นเพื่อการใช้ องค์ประกอบเหล่านั้นตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน เช่น เพื่อบรรยายลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ หรือเพื่อการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้คอมพิวเตอร์สามารถนำเมทาดาตาไปใช้ในการประมวลได้ (NISO, 2004) คำร่างเมทาดาตาจะประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

2.7.4.1 การสื่อความหมาย (Semantic)

การสื่อความหมาย (Semantic) คือ การกำหนดความหมายขององค์ประกอบ เมทาดาตาที่อยู่ในคำร่าง ได้แก่ การกำหนดชื่อและนิยามให้กับแต่ละองค์ประกอบ และกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ องค์ประกอบเหล่านี้ รวมถึงการระบุว่า ในการจัดทำเมทาดาตานั้นมีองค์ประกอบใดบ้างที่

จำเป็นต้องมี (Require) หรือเป็นทางเลือก (Option) องค์ประกอบใดบ้างที่อนุญาตให้ซ้ำได้หรือซ้ำไม่ได้ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบเมทาตาตา คือ ส่วนที่ทำให้เค้าร่าง เมทาตาตาสามารถสื่อความหมายได้ทั้งมนุษย์และคอมพิวเตอร์ให้สามารถเข้าใจเนื้อหา หรือส่วนประกอบต่าง ๆ ของทรัพยากรสารสนเทศที่บันทึกไว้ในเมทาตาตาได้ (วิศปัติย์ ชัยช่วย, 2556)

2.7.4.2 กฎเกณฑ์ด้านเนื้อหา (Content Rules)

กฎเกณฑ์ด้านเนื้อหา (Content Rules) คือ การกำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกแสดง (Represent) ค่าของข้อมูล (Values) ในแต่ละองค์ประกอบของเมทาตาตา ตัวอย่างเช่น องค์ประกอบ “Author” กฎเกณฑ์ด้านเนื้อหาจะกำหนดว่าจะนำชื่อมาจากส่วนใด จะต้องใส่นามสกุล ก่อนชื่อ หรือชื่อ ก่อนนามสกุล เป็นต้น กฎเกณฑ์ด้านเนื้อหา นี้ อาศัยหลักการเดียวกับการกำหนดกฎเกณฑ์ในการลงรายการในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เช่น AACR เป็นต้น (วิศปัติย์ ชัยช่วย, 2556)

2.7.4.3 ไวยากรณ์ (Syntax) หรือวิธีการเข้ารหัส (Encode)

ไวยากรณ์ (Syntax) หรือวิธีการเข้ารหัส (Encode) คือ องค์ประกอบเมทาตาตาเพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถเข้าใจเมทาตาตาได้ และเพื่อประโยชน์ในการประมวลผลการสืบค้น การแสดงผล หรืออื่น ๆ โดยไวยากรณ์นี้จะสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างระบบ ในบางครั้งจึงเรียกว่า Communications Format, Exchange Format, Transport Format FFP การเข้ารหัสเมทาตาตาสามารถกำหนดไวยากรณ์ได้หลายรูปแบบ เช่น HTML (Hyper-Text Markup Language) XML (eXtensible Markup Language) หรือ SGML (Standard Generalized Markup Language) เป็นต้น (วิศปัติย์ ชัยช่วย, 2556)

เค้าร่างเมทาตาต้ามักจัดทำขึ้นเป็นเอกสารที่ให้แนวทางในการสร้างเมทาตาตาให้กับทรัพยากรสารสนเทศ โดยทั่วไปแล้วโครงสร้างในการบรรยายองค์ประกอบมักจะประกอบด้วยป้ายชื่อ (Label) คำนิยาม หมายเหตุ บางเค้าร่างอาจให้ข้อมูลการเทียบเคียง (Mapping) ระหว่างองค์ประกอบย่อยของเค้าร่างหนึ่งกับอีกเค้าร่างหนึ่ง (Zeng and Qin, 2008)

2.7.5 กระบวนการพัฒนาเมทาตาตา

กระบวนการพัฒนาเมทาตาตานั้น ไม่มีกระบวนการที่ถูกต้องชัดเจน เนื่องจากว่าแต่ละโครงการที่พัฒนาเมทาตาตาต่างมีทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่มีคุณลักษณะเฉพาะ และมีกระบวนการประเมินมาตรฐานเมทาตาตาที่แตกต่างกัน จากการศึกษากระบวนการพัฒนาเมทาตาตา พบว่า มีนักวิจัยหลายท่านได้นำเสนอแบบแผนการพัฒนาไว้ดังนี้

2.7.5.1 แบบแผนการพัฒนาเมทาตาตา (Metadata Development Life Cycle Model)

พัฒนาโดย Chen and et al. ในปี ค.ศ. 2003 ประกอบด้วย 4 กลุ่มงาน และ 10 ขั้นตอน (Chen and et al, 2003 Cited in Chamngsri, 2009) ดังนี้

1) การประเมินความต้องการเมทาตาตาโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อกำหนดหน้าที่และองค์ประกอบของเมทาตาตา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมความต้องการเมทาตาทา ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา หรือ ผู้ให้บริการเกี่ยวกับคุณลักษณะของเมทาตาทาที่เหมาะสมกับทรัพยากรสารสนเทศของโครงการ ศึกษาลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ และวิเคราะห์คุณสมบัติของทรัพยากร ทั้งนี้เพื่อทราบถึงลักษณะโดยภาพรวมของโครงการ และการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้พัฒนาเมทาตาทาและผู้ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและประโยชน์ที่ได้รับของโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษามาตรฐานเมทาตาทาและโครงการพัฒนาเมทาตาทาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และพัฒนา ซึ่งขั้นตอนนี้จะทราบความแตกต่างของทรัพยากรสารสนเทศในโครงการที่ทำอยู่กับโครงการอื่น ๆ ที่นำมาศึกษา ซึ่งจะสามารณำมาพิจารณาบทวนการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความต้องการเมทาตาทาในเชิงลึก จะจำแนกชุดของความต้องการเมทาตาทาของโครงการอย่างละเอียดขึ้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะใช้แนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการเมทาตาทาจากการนำไปใช้แต่ละกรณี โดยวิเคราะห์จากเอกสารที่ใช้ในการทำงาน ในขั้นตอนนี้จะทราบถึงขอบเขตที่ชัดเจนของการใช้งานเมทาตาทา ระบบงาน และฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และได้ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระบบงาน

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิธีการพัฒนาเค้าร่างเมทาตาทา ได้แก่ การพัฒนาขึ้นมาใหม่ทั้งหมด หรือ การปรับใช้จากมาตรฐานที่มีอยู่โดยอาจปรับใช้จากมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง หรือ ปรับใช้จากหลาย ๆ มาตรฐาน จากนั้น อาจทำการสร้างแผนผังเปรียบเทียบองค์ประกอบย่อยเมทาตาทากับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับแพร่หลาย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์การใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การจัดทำข้อกำหนดความต้องการ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำข้อกำหนดความต้องการ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ บทสรุปผู้บริหาร ความเป็นมาของโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ การนำเสนอการนำมาตรฐานเมทาตาทามาใช้ องค์ประกอบและโครงสร้างเมทาตาทา และคุณสมบัติขององค์ประกอบย่อย แบบแผนในการบันทึกข้อมูล การเทียบเคียงมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง แผนภาพแสดงบริบทและขอบเขตของระบบ ความต้องการด้านฟังก์ชันการทำงาน รายการศัพท์ควบคุมและอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินเมทาตาทาที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบันจากโครงการที่ทรัพยากรสารสนเทศเหมือน หรือ คล้ายคลึงกัน เพื่อพิจารณาว่าแต่ละโครงการจะพัฒนาเค้าร่างเมทาตาทาด้วยตนเอง จากมาตรฐานที่มีอยู่ หรือ พัฒนาร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น มหาวิทยาลัย หรือ ภาควิชาการ เป็นต้น

3) การพัฒนาระบบเมทาดาทา

ขั้นตอนที่ 7 การจัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการปรับใช้ องค์ประกอบย่อยของเมทาดาทาแต่ละตัวที่ระบุไว้ในเอกสารข้อกำหนดความต้องการ เพื่อให้สมาชิกนำไปใช้เป็นตัวเลือก และใช้เพื่อการอ้างอิงเมื่อสมาชิกนำเค้าร่างเมทาดาทาไปประยุกต์ใช้ และสามารถใช้ในการควบคุมคุณภาพของระเบียบข้อมูลเมทาดาทาของโครงการ ซึ่งเนื้อหาของคู่มือประกอบด้วย นิยาม กฎเกณฑ์ในการบรรยาย ข้อเสนอแนะสำหรับระบบ ตัวอย่าง และแผนผังการเปรียบเทียบและเชื่อมโยงองค์ประกอบย่อยของเค้าร่างเมทาดาทาที่พัฒนาขึ้นกับเค้าร่างเมทาดาทาที่เป็นมาตรฐานยอมรับทั่วไป

ขั้นตอนที่ 8 การพัฒนาระบบเมทาดาทา ขั้นตอนนี้จะส่งงานให้นักพัฒนาระบบซึ่งจะทำหน้าที่พัฒนาระบบและสร้างเครื่องมือในการสร้างเมทาดาทาตามข้อกำหนดความต้องการที่จัดทำไว้ โดยในช่วงของการปรับใช้ระบบบุคลากรทุกฝ่ายทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านคอลเล็กชันผู้เชี่ยวชาญด้านเมทาดาทา และนักพัฒนาระบบจะต้องทำการอภิปรายร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ระบบที่มีประสิทธิภาพ

4) การให้บริการเมทาดาทาและประเมินผล ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 9 การบำรุงรักษาระบบการให้บริการเมทาดาทา เพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะดูแลทั้งในส่วนของระบบและการให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 10 การประเมินการทำงานของระบบเมทาดาทา โดยจะประเมิน 3 ประเด็น ได้แก่ คุณภาพของระเบียบข้อมูลที่สร้างขึ้น ประสิทธิภาพของการนำเค้าร่างเมทาดาทาไปใช้ในส่วนของการค้นคืน และประเมินผลเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างเมทาดาทา เพื่อหาความบกพร่องในกระบวนการพัฒนาและนำไปปรับปรุงเพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพดีขึ้น

2.7.5.2 แบบแผนการพัฒนาเมทาดาทา (The lifecycle of metadata project)

พัฒนาโดย (Haynes, 2004) ประกอบด้วยการทำงาน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความต้องการเมทาดาทา เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ในการใช้งานเมทาดาทา ระบบที่จะนำเมทาดาทาไปใช้ ธรรมชาติของทรัพยากรสารสนเทศที่จะบรรยายระดับขององค์ประกอบที่จะบรรยาย ลักษณะของผู้ใช้ มาตรฐานและรูปแบบของเมทาดาทา ที่มีอยู่ในปัจจุบัน รายละเอียดเหล่านี้ นอกจากจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาเค้าร่างเมทาดาทาแล้วยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อการใช้งานเมทาดาทาในลำดับถัดไป

2) การคัดเลือกและพัฒนาเค้าร่างเมทาดาทา เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการในการทำงาน โดยอาจพิจารณาจากเค้าร่างเมทาดาทาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน หรือเค้าร่างเมทาดาทาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และประเด็นการใช้งานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ และความสามารถในการแสดงเนื้อหาที่เป็นภาษาทางการ

3) การเข้ารหัสและการบำรุงรักษาศัพท์ควบคุม เพื่อให้การสืบค้นข้อมูลมีความเที่ยงตรง อาจทำได้ 3 วิธี คือ การปรับใช้จากศัพท์ควบคุมที่จัดทำโดยหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะการทำงานใกล้เคียงกัน การคัดเลือกจากมาตรฐานที่มีอยู่ และการสร้างขึ้นมาใหม่ ซึ่งต้องทำการวิเคราะห์ทั้งเนื้อหาที่จะนำไปใช้และหน้าที่ของหน่วยงาน รวมทั้งความพยายามในการรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการนี้จะทำให้ได้ศัพท์ควบคุมที่ตรงกับความต้องการ และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ได้ แต่มีค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสูง

4) การจัดทำกฎเกณฑ์การสร้างเมทาดาทา เพื่อควบคุมค่าที่ใช้เดิมในองค์ประกอบย่อยแต่ละส่วน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงในการสร้างและการสืบค้นเมทาดาทา

5) การใช้งานเมทาดาทาร่วมกัน หรือการนำองค์ประกอบเมทาดาทาจากเค้าร่างเมทาดาทาอื่นมาใช้งานร่วมกัน จะต้องมีกระบวนการคัดเลือกที่ดี มีการควบคุมคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับ โดยมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาได้แก่ องค์ประกอบย่อยสำคัญที่ขาดหายไป การใช้ศัพท์ควบคุมที่ต่างกัน การขาดข้อตกลงที่ชัดเจนในการใช้เมทาดาทา ขนาดของเขตข้อมูลที่ต่างกัน และการคลาดเคลื่อนของข้อมูล

6) การจัดการด้านคุณภาพของเมทาดาทาที่จัดทำขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่า เมทาดาทาที่จัดทำขึ้นมีความถูกต้อง เที่ยงตรง และสมบูรณ์ โดยการควบคุมคุณภาพจะเน้นที่เนื้อหาที่บันทึกในองค์ประกอบย่อยของเมทาดาทา ซึ่งจะพิจารณาทั้งจากกฎเกณฑ์การสร้างเมทาดาทา และตัวเมทาดาทาที่จัดทำขึ้นทั้งโดยมนุษย์และเครื่องจักร นอกจากนี้ ยังครอบคลุมถึงการจัดทำเมทาดาทาเพื่อการบริหารจัดการ ซึ่งจะต้องแสดงให้เห็นทราบถึง ผู้จัดทำเมทาดาทา วันที่จัดทำ สถานที่จัดเก็บ และผู้เป็นเจ้าของ

7) การให้ความช่วยเหลือในการค้นและการให้การศึกษาผู้ใช้ โดยการออกแบบระบบการนำทางและการสืบค้นที่ง่ายต่อการใช้งาน เพื่อให้เมทาดาทาที่จัดทำขึ้นสามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2.7.6 เมทาดาตาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยายภาพ

2.7.6.1 Dublin Core Metadata Element Set (DCMES) (NISO, 2010)

Dublin Core Metadata Element Set (DCMES) คือ คำร่างเมทาดาตาสำหรับทรัพยากรสารสนเทศทั่วไปที่มีการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศอย่างกว้างขวาง พัฒนาโดย Dublin Core Metadata Initiative (DCMI) เกิดจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในปี ค.ศ.1995 โดยการสนับสนุนของ OCLC (Online Computer Library Center) และ NCSA (National Center for Supercomputing Applications) จัดขึ้นที่เมือง Dublin รัฐ Ohio จึงกำหนดชื่อชุดขององค์ประกอบว่า Dublin Core ตามชื่อเมืองที่จัดประชุม

DCMES พัฒนามาบนพื้นฐานของแนวคิดที่จะให้เป็นเมทาดาตาที่ชัดเจน ง่ายต่อการใช้งาน เพื่อให้ผู้สร้างเอกสารเว็บหรือเอกสารดิจิทัลสามารถสร้างเมทาดาตาเองได้ ดังนั้น DCMES จึงกำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะกำหนดองค์ประกอบย่อยขึ้นมาจำนวนไม่มาก พร้อมกับกำหนดกฎเกณฑ์อย่างง่าย โดยกำหนดให้ทุกองค์ประกอบเป็น Option คือ มี หรือ ไม่มีก็ได้ และทุกองค์ประกอบสามารถซ้ำ (Repeatable) ได้ สามารถเพิ่มหรือลดองค์ประกอบย่อยได้ตามความต้องการ

DCMES ได้รับมาตรฐาน ANSI/NISO Standard Z39.85-2007 และมาตรฐาน ISO Standard 15836:2009 ประกอบด้วย 15 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ส่วนที่บรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อเรื่อง (Title) หัวเรื่องและคำสำคัญ (Subject) คำบรรยาย (Description) ประเภท (Type) ต้นฉบับ (Source) เรื่องที่เกี่ยวข้อง (Relation) ขอบเขต (Coverage)
- 2) ส่วนที่บรรยายเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาของทรัพยากรสารสนเทศ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เจ้าของผลงาน (Creator) สำนักพิมพ์ (Publisher) ผู้ร่วมงาน (Contributor) และสิทธิความเป็นเจ้าของ (Rights)
- 3) ส่วนที่บรรยายเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและการผลิตของทรัพยากรสารสนเทศ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปี (Date) รูปแบบ (Format) การระบุถึงตัวของทรัพยากรสารสนเทศ (Identifier) และภาษา (Language)

2.7.6.2 Public Broadcasting Core Metadata Dictionary (PB Core)

Public Broadcasting Core Metadata Dictionary (PB Core) คือ มาตรฐานเมทาดาตาสำหรับจัดเก็บข้อมูลวิดิทัศน์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ ซึ่งนิยมใช้ในกลุ่มสถานีโทรทัศน์ ในการบรรยายเนื้อหาจะเน้นไปที่สิทธิ์การใช้งาน (Usage Right) เป็นสำคัญ (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, 2013) โดย PB Core มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 53 องค์ประกอบ และสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) องค์ประกอบที่บรรยายข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหา (Intellectual Content Element) ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ปี (pbcoreAssetDate) ชื่อเรื่อง (pbcoreTitle) คำอธิบาย (pbcoreDescription) หัวเรื่อง (pbcoreSubject) ประเภท (pbcoreAssetType) การระบุตัวตนของทรัพยากร (pbcoreIdentifier) ชนิดของสื่อ (pbcoreGenre) ความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกัน (pbcoreRelation) ขอบเขต (pbcoreCoverage) ระดับของผู้รับชม (pbcoreAudienceLevel) ระดับความนิยมของผู้ชม (pbcoreAudienceRating) และคำบรรยายเนื้อหา (pbcoreAnnotation)

2) องค์ประกอบด้านทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Element) คือ องค์ประกอบย่อยที่ใช้ในการบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับการสร้าง ผู้จัดจำหน่าย ผู้จัดพิมพ์ และสิทธิการใช้งาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้สร้าง (pbcoreCreator) ผู้ร่วมสร้าง (pbcoreContributor) สำนักพิมพ์ (pbcorePublisher) และสิทธิความเป็นเจ้าของ (pbcoreRightsSummary)

3) องค์ประกอบที่เป็นส่วนเสริม หรือส่วนขยาย (Extensions) คือ ชุดส่วนขยายของ องค์ประกอบย่อยของ PB Core ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ส่วนขยาย (pbcoreExtension) ส่วนขยายของทรัพยากรสารสนเทศที่ฝังมา (extensionEmbedded) ส่วนของตอน หรือ ภาค (pbcorePart)

4) องค์ประกอบที่อธิบายรายละเอียด (Instantiation) คือ องค์ประกอบย่อยที่ช่วยในการอธิบายรายละเอียดของลักษณะทางกายภาพ ประกอบด้วย 24 องค์ประกอบหลัก และ 21 องค์ประกอบขยาย (The American Archive of Public Broadcasting, 2014)

ตัวอย่างของสถานีโทรทัศน์ที่มีการนำ PB Core ไปใช้ในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ อาทิ เครือข่ายสถานีโทรทัศน์ในรัฐเคนทักกี (Kentucky Education Television : KET) และ สถานีโทรทัศน์วิสคอนซิน (Wisconsin Public Television : WPTV) ที่นำมามาตรฐาน และใช้มาตรฐาน การกำหนดหัวเรื่องของ The International Press Telecommunications Council (IPTC) และจาก ตัวอย่างการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ มี 2 ฟิลด์ที่ให้คำบรรยายด้านเนื้อหาของภาพข่าว ได้แก่ หัวเรื่อง (Subject) และคำบรรยาย (Description) (Michael Cox, 2013)

2.7.6.3 NewsML-G2

NewsML-G2 คือ เมทาดาตาที่ออกแบบมาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทุกประเภท อาทิ ข้อความ รูปภาพ วิดิทัศน์ กราฟิก เป็นต้น พัฒนาโดย International Press Telecommunications Council (IPTC) ประกอบไปด้วย 66 องค์ประกอบ และสามารถแบ่งได้ 8 กลุ่ม (International Press Telecommunications Council, 2012) ดังนี้

- 1) องค์ประกอบที่อธิบายนิยามของแนวคิด (Concept Definition Group)
- 2) องค์ประกอบที่อธิบายความสัมพันธ์ของแนวคิด (Concept Relationships Group)
- 3) องค์ประกอบที่อธิบายถึงรายละเอียดของเอนทิตี (Entity Details Group)

- 4) องค์ประกอบที่อธิบายถึงการบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ
(Administrative Metadata Group)
- 5) องค์ประกอบที่อธิบายถึงองค์ความรู้ของสารสนเทศ
(Knowledge Descriptive Metadata Group)
- 6) มาตรฐานเมทาดาตากลุ่มหลักที่ใช้บรรยายทรัพยากรสารสนเทศ
(Descriptive Metadata Core Group)
- 7) องค์ประกอบของเมทาดาตาเพื่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศ
(Descriptive Metadata Group)
- 8) องค์ประกอบในการจัดการรายการทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ
(Item Management Group)

2.7.6.4 Visual Resources Association Core Categories (VRA Core)

Visual Resources Association Core Categories (VRA Core) พัฒนาโดย The Visual Resource Association Data Standards Committee เพื่อเป็นเค้าร่างสำหรับบรรยายงานด้านทัศนศิลป์ที่จัดเก็บไว้ในห้องสมุดของสถาบันการศึกษา หรือห้องสมุดเฉพาะ ซึ่งเป็นคอลเล็กชันที่ใช้ในการเรียนการสอนด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ข้อมูลจึงอยู่ในรูปของสไลด์และภาพถ่ายของงานต้นฉบับตัวจริง ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ต้องการเมทาดาตาที่สามารถใช้บรรยายได้หลายระดับ ทั้งในระดับของงานภาพวาด ต้นฉบับ งานซ้ำ เช่น สไลด์ของภาพวาด และภาพถ่ายดิจิทัลของสไลด์ (Caplan, 2003) เป็นต้น โดยพัฒนาให้มีความยืดหยุ่นต่อการที่ห้องสมุดแต่ละแห่งจะนำไปปรับใช้ โดยสามารถเพิ่มและลดองค์ประกอบให้สอดคล้องกับลักษณะของทรัพยากรในคอลเล็กชัน และองค์ประกอบย่อยแต่ละองค์ประกอบสามารถใส่ซ้ำได้ และปฏิบัติตามหลักการของชุมชนที่มีการใช้ DCMES คือ ทรัพยากร 1 ชิ้น จะมีเมทาดาตาเพียง 1 ระเบียบ (Visual Resources Association Data Standards Committee, 2002) ปัจจุบันได้พัฒนามาเป็น VRA Core 4.0 มีองค์ประกอบจำนวน 19 องค์ประกอบ (Visual Resources Association Data Standards Committee, 2007) ดังนี้

- 1) เลขประเภทของระเบียบบันทึก (Work, Collection, or Image)
- 2) เจ้าของผลงาน (Agent)
- 3) บริบททางวัฒนธรรม (Cultural Context)
- 4) ระยะเวลา (Date)
- 5) คำอธิบาย (Description)
- 6) ข้อความที่จารึก (Inscription)

- 7) สถานที่จัดเก็บ (Location)
- 8) วัสดุ (Material)
- 9) ขนาดผลงาน (Measurements)
- 10) ความสัมพันธ์ (Relation)
- 11) ข้อมูลแสดงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Rights)
- 12) แหล่งที่มา (Source)
- 13) สถานะการแก้ไข (State Edition)
- 14) สไตล์/ยุคสมัย (Style Period)
- 15) หัวเรื่อง (Subject)
- 16) เทคนิคการสร้างสรรค์ผลงาน (Technique)
- 17) การอ้างอิงข้อความ (Text Ref)
- 18) ชื่อเรื่อง (Title)
- 19) ประเภทของงาน (Work Type)

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมทาดาทาและการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ พบว่า มีผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการ ที่ได้ศึกษาเอาไว้ ดังนี้

Chamnongsri (2009) ได้ทำวิจัยเรื่อง พัฒนาเค้าร่างเมทาดาทาสำหรับการจัดการเอกสารโบราณที่อยู่ในรูปดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ (1) เพื่อพัฒนาเค้าร่างเมทาดาทาสำหรับการจัดการเอกสารโบราณที่อยู่ในรูปดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบค้น การเข้าถึง การจัดการและการใช้งานเมทาดาทาร่วมกัน (2) เพื่อประเมินเค้าร่างเมทาดาทาสำหรับจัดการเอกสารโบราณที่พัฒนาขึ้น และ (3) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเอกสารโบราณ และพฤติกรรมการเข้าถึงองค์ความรู้ในเอกสารโบราณของผู้ใช้ โดยกระบวนการวิจัยใช้แนวคิดของวงจรการพัฒนาระบบ ซึ่งแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์พฤติกรรมและความคาดหวังของผู้ใช้ต่อเอกสารโบราณ การวิเคราะห์ความต้องการต่อการจัดการคอลเล็กชันเอกสารโบราณ และการวิเคราะห์โครงสร้างและเนื้อหาของเอกสารโบราณ (2) การพัฒนาเค้าร่างเมทาดาทาจากผลการวิเคราะห์ความต้องการในขั้นตอนที่ 1 และ (3) การปรับใช้และประเมินเค้าร่างเมทาดาทา โดยการพัฒนาด้านระบบการจัดการเอกสารโบราณเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเค้าร่างเมทาดาทาที่พัฒนาขึ้นทำการทดสอบ 2 ขั้นตอน คือ การบรรยายเอกสารโบราณตามคุณลักษณะพิเศษที่พบ 12 กรณีตัวอย่าง และทำการทดสอบโดยใช้ Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR) ได้แก่ การค้นหา การจำแนก การคัดเลือก และการได้รับเอกสารกับผู้ใช้ 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ใช้ และผู้ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า เค้าร่างเมทาดาทาที่พัฒนาขึ้นสามารถบรรยายคุณลักษณะพิเศษของกรณีตัวอย่างได้ทั้ง 12 กรณี และผู้ใช้ออมรับถึงประสิทธิภาพของเค้าร่างเมทาดาทาพัฒนาขึ้นทั้งในส่วนของการสืบค้นและการจัดการเอกสารโบราณ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การให้การยอมรับถึงประสิทธิภาพของเค้าร่างเมทาดาทาจะยิ่งเพิ่มสูงขึ้นเมื่อผู้ใช้ประสบการณ์มากขึ้น โดยเค้าร่างเมทาดาทาที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วย 75 คุณลักษณะ แบ่งเป็น 34 องค์ประกอบหลัก และ 42 องค์ประกอบเพิ่มเติม

วิศปัดย์ ชัยช่วย (2556) ได้พัฒนาเค้าร่างเมทาดาทาสำหรับการจัดการจารึกที่อยู่ในรูปดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จารึกของผู้ใช้และศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการจารึกในประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของจารึกในประเทศไทย เพื่อพัฒนาเค้าร่างเมทาดาทาสำหรับการจัดการจารึกที่อยู่ในรูปดิจิทัล โดยใช้แนวทางการวิจัยและพัฒนา (R&D) ตามหลักวงจรการพัฒนาเมทาดาทา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ (1) การวิจัยเพื่อหาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำข้อกำหนดความต้องการเมทาดาทา (2) การพัฒนาเค้าร่างเมทาดาทา (3) การประเมินเค้าร่างเมทาดาทา ใช้วิธีการวิจัย คือ (1) การสัมภาษณ์ผู้ใช้จารึกจำนวน 22 คน และสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการจารึกจำนวน 8 คน (2) การวิเคราะห์เอกสาร โดยวิเคราะห์จารึกสมัย

ศุโขทัย-อยุธยา จำนวน 42 รายการ และ (3) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในหน่วยงานที่มีการจัดการจารึก 5 แห่ง และนำเอาผลการวิจัยที่ได้มาจัดทำเป็นข้อกำหนดความต้องการเมทาตาตา และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาเค้าร่างเมทาตาตา โดยประยุกต์ใช้ FRBR_{oo} ในการจัดทำแบบจำลองเชิงความคิดสำหรับการแยกแยะองค์ประกอบเมทาตาตา และประยุกต์ใช้แนวคิดแอปพลิเคชัน โปรไฟล์ (APs) ในการจัดชุดองค์ประกอบเมทาตาตา จากนั้นก็นำเค้าร่างเมทาตาตาไปจัดทำคลังข้อมูลจารึกต้นแบบ (Prototype) และนำไปให้ผู้ใช้จารึกจำนวน 25 คน ทดลองใช้และประเมินผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบหลัก 8 ตัว และองค์ประกอบขยาย 47 ตัว รวมทั้งสิ้น 55 ตัว สามารถอธิบายคุณลักษณะของจารึกได้ครบถ้วน และยังสามารถเชื่อมโยงไปยังผลงานอันเนื่องเกี่ยวกับจารึก คือ สำเนาจารึกบนกระดาษสา ภาพถ่าย ภาพคัดจำลองอักษร คำอ่าน คำแปล และบรรณานุกรมเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

สุวรรณี ห้วยหงษ์ทอง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดทำข้อกำหนดความต้องการเมทาตาตาสำหรับภาพจิตรกรรมฝาผนัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะทางสารสนเทศของภาพจิตรกรรมฝาผนัง เพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของผู้ใช้ภาพจิตรกรรมฝาผนัง และเพื่อจัดทำข้อกำหนดความต้องการเมทาตาตาสำหรับภาพจิตรกรรมฝาผนัง โดยการประยุกต์ใช้วงจรการพัฒนาเมทาตาตามาเป็นแนวทางในการวิจัยและพัฒนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การศึกษาคุณลักษณะทางสารสนเทศของภาพจิตรกรรมฝาผนัง (2) การศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของผู้ใช้ภาพจิตรกรรมฝาผนัง และ (3) การจัดทำข้อกำหนดความต้องการเมทาตาตา โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบองค์ประกอบเมทาตาตากับมาตรฐานหลักเพื่อหาองค์ประกอบร่วมระหว่างผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของภาพจิตรกรรมฝาผนัง 15 องค์ประกอบ คุณลักษณะความต้องการของผู้ใช้ 6 องค์ประกอบ องค์ประกอบสภาพปัจจุบันของทะเบียนข้อมูล 17 องค์ประกอบ และมาตรฐานหลัก 19 องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ พบว่ามีองค์ประกอบเมทาตาตาสำหรับภาพจิตรกรรมฝาผนังทั้งสิ้น 19 องค์ประกอบ โดยเป็นองค์ประกอบที่ปรับใช้มาจาก VRA Core จำนวน 13 องค์ประกอบ และองค์ประกอบที่กำหนดขึ้นใหม่ เนื่องจากไม่สามารถอ้างอิงมาตรฐานหลักได้ จำนวน 6 องค์ประกอบ

จากการปริทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยนี้ได้พัฒนารอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังรูปที่ 2.8 โดยมีการนำแนวคิดวงจรพัฒนาระบบ SDLC (System Development Life Cycle) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนารอบ โครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าว โทรทัศน์ดิจิทัล และวงจรพัฒนาเมทาตาตา (Metadata life Cycle) ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนหลัก (Chen et al., 2003) ได้แก่ การศึกษาและกำหนดความต้องการเมทาตาตา (Requirement Definition / Metadata requirement) การพัฒนาเค้าร่างเมทาตาตา หรือการพัฒนา

ระบบ (System Development / Metadata Development) การทดสอบและประเมินเค้าร่างเมทาดาทาที่พัฒนาขึ้น หรือระบบที่พัฒนาขึ้น (System Evaluation / Metadata Evaluation) โดยมีรายละเอียดการนำมาประยุกต์ใช้ดังนี้

1. การศึกษาระยะที่หนึ่งเป็นการศึกษาเพื่อหาข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำข้อกำหนดความต้องการ

การศึกษาในระยะนี้ จำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) การศึกษากระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ (2) การศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ และ (3) การศึกษาลักษณะของภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำข้อกำหนดความต้องการ

2. การพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

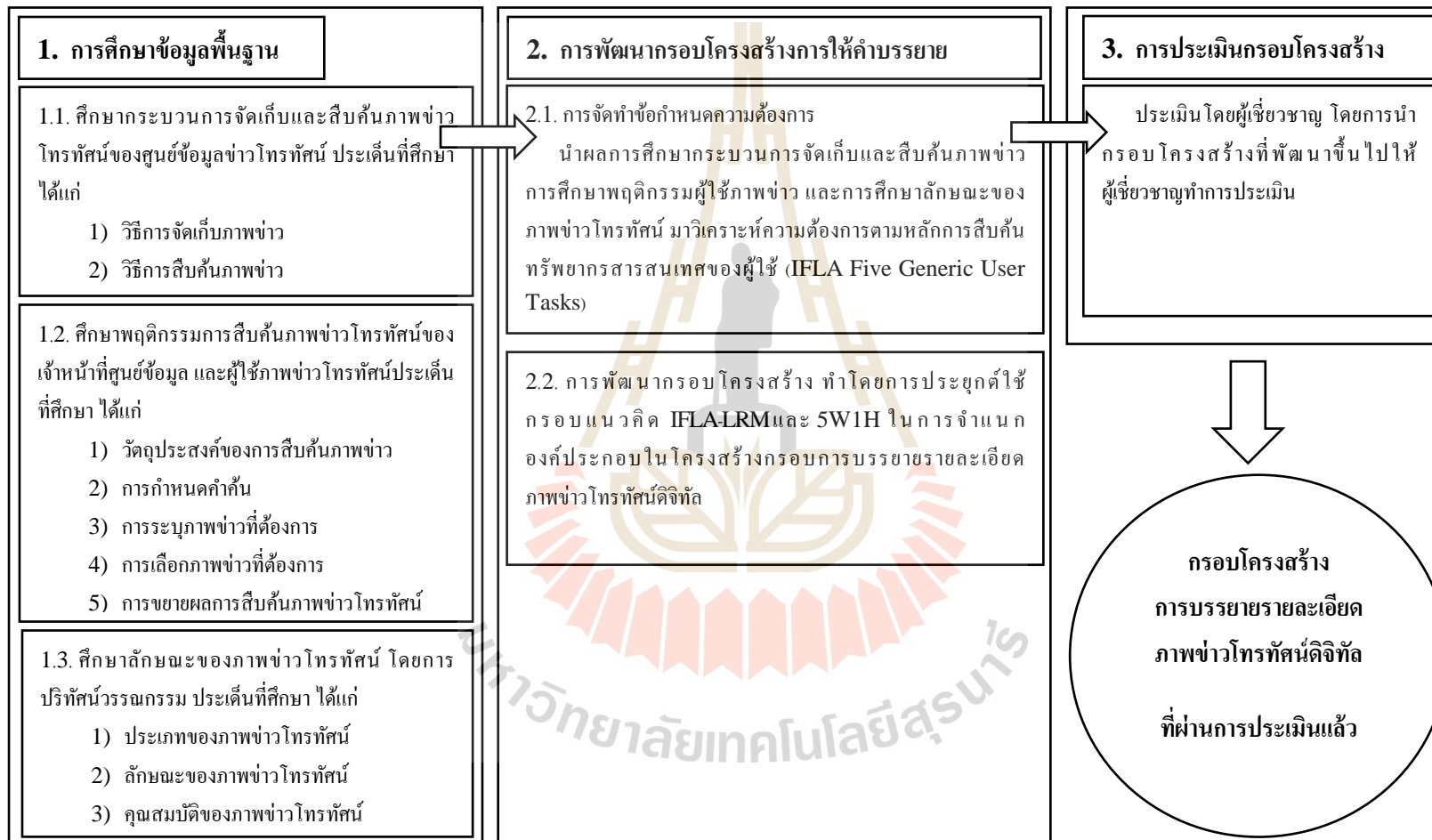
การศึกษาในระยะนี้ เป็นการพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

2.1 การจัดทำข้อกำหนดความต้องการ โดยการนำ IFLA Five Generic User Tasks (IFLA, 2017) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้

2.2 การพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล โดยนำผลจากการวิเคราะห์ความต้องการตาม IFLA Five Generic User Tasks มาทำการจำแนกองค์ประกอบของกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลโดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM, 2017) ร่วมกับแนวคิด 5W1H

3. การประเมินกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น เพื่อยืนยันความเหมาะสมในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล โดยการนำกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรยายและให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์ทำการประเมิน

2.9 กรอบแนวคิดงานวิจัย

รูปที่ 2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทที่ 3 เป็นการนำเสนอระเบียบวิธีวิจัย ที่ใช้ในการพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบการวิจัย พื้นที่ในการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย (วิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล) นำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

3.1 การออกแบบการวิจัย

การพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา โดยจะแบ่งขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่หนึ่งคือ การศึกษาเพื่อหาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ระยะที่สองคือ การพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล และระยะที่สามคือ การประเมินกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น

3.2 พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยได้แก่ ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลแต่ละช่อง เพื่อให้บริการแก่ผู้สื่อข่าว และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการข่าวในการนำข่าวและภาพข่าวออกไปใช้งาน โดยจะจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวด้วยระบบ MAM (Media Asset Management) เพื่อรองรับกับการทำข่าวและการออกอากาศด้วยระบบดิจิทัล โดยศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ที่เป็นพื้นที่วิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวี และศูนย์ข้อมูลข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

3.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

3.3.1 การศึกษาระยะที่หนึ่ง

การศึกษาระยะที่หนึ่งเป็นการศึกษาเพื่อหาข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำข้อกำหนดความต้องการ (Requirement) ซึ่งเป็นการกำหนดคุณลักษณะของกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล โดยการศึกษาในระยะนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ (1) การศึกษา

กระบวนการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์ ครอบคลุมถึงระบบที่ใช้ในการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าว วิธีการในการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าว และ (2) การศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำข้อกำหนดความต้องการซึ่งมีรายละเอียดของการวิจัยดังนี้

3.3.1.1 การศึกษากระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์

- 1) วิธีการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participative Observation)
- 2) ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวจาก 2 สถานี มีจำนวน 36 คน จำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษากระบวนการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	ศูนย์ข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง		รวม (คน)
		เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว	เจ้าหน้าที่บริการข้อมูลข่าว	
1	ศูนย์ข้อมูลข่าว ไทยรัฐทีวี	10	10	20
2	ศูนย์ข้อมูลข่าว ไทยพีบีเอส	6	10	16
	รวม	16	20	36

- 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสังเกตในการเก็บข้อมูล โดยจะครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1) ขั้นตอนในการบรรยายภาพข่าว
 - 3.2) รายละเอียดในการบรรยายภาพข่าว
 - 3.3) การกำหนดคำค้นภาพข่าว
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปประเด็นต่าง ๆ ในกระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์

3.3.1.2 การศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่และผู้ใช้งานข่าวโทรทัศน์

- 1) วิธีการศึกษา ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview)
- 2) ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวจาก 2 สถานี มีจำนวน 36 คน และผู้ใช้งานข่าว จากสถานีโทรทัศน์ 2 แห่ง ประกอบด้วย ผู้สื่อข่าวเจ้าหน้าที่โปรดิวเซอร์และโคโปรดิวเซอร์ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ เจ้าหน้าที่กราฟิก รวม 19 คน จำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 3.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	สถานีโทรทัศน์	กลุ่มตัวอย่าง					รวม (คน)
		เจ้าหน้าที่ ศูนย์ข้อมูล	ผู้สื่อข่าว	โปรดิวเซอร์	เจ้าหน้าที่ ติดต่อ	เจ้าหน้าที่ กราฟิก	
1	ไทยรัฐทีวี	20	-	1	1	1	23
2	ไทยพีบีเอส	16	13	1	1	1	32
รวม		36	13	2	2	2	55

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1) วัตถุประสงค์ของการสืบค้นภาพข่าว
- 3.2) การกำหนดคำค้น
- 3.3) การระบุภาพข่าวที่ต้องการ
- 3.4) การเลือกภาพข่าวที่ต้องการ
- 3.5) การขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ตามกรอบแนวคิด IFLA Five Generic User Tasks

งานวิจัยนี้ ได้ผ่านการรับรองด้านจริยธรรมของการวิจัยในมนุษย์ มีผลตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2562 ถึง วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2563 เลขที่ใบรับรอง COA No.67/2562 โดยผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย โดยผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเปิดเผย และอธิบายให้ทราบถึงลักษณะการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ รวมทั้งขออนุญาตในการจดบันทึกและบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ให้เวลาเพียงพอในการคิด อีกทั้งยังได้มีการแจ้งให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบว่าไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำรงชีวิตในอนาคต และก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยได้สอบถามความสมัครใจในการให้ข้อมูลและทำการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธและไม่ตอบคำถามนั้น รวมทั้งยังสามารถยุติการสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา ผู้วิจัยเก็บรักษาข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในที่ปลอดภัย ซึ่งมีผู้วิจัยเพียงคนเดียวเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงได้

3.3.2 การศึกษาระยะที่สอง

การศึกษาระยะที่สอง เป็นการพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ประกอบด้วย การจัดทำข้อกำหนดความต้องการ และการพัฒนารอบโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.2.1 การวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

โดยการนำ IFLA Five Generic User Tasks (IFLA, 2017) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเมตาดาตาที่สนับสนุนกระบวนการสืบค้นข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) Find คือ การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (2) Identify คือ การจำแนก หรือพิจารณาผลการสืบค้น (3) Select คือ การคัดเลือกผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (4) Obtain คือ การเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ และ (5) Explore คือ การขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

3.3.2.2 การจำแนกองค์ประกอบย่อยในโครงสร้างกรอบการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

นำผลจากการวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่และผู้ใช้ตาม IFLA Five Generic User Tasks มาทำการจำแนกองค์ประกอบย่อยของกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM, 2017) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบของรายการบรรณานุกรม (Bibliographic Records) หรือองค์ประกอบเมตาดาตา (Metadata Elements) ที่เป็นประโยชน์ต่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เพื่อตอบสนองความต้องการในการสืบค้นสารสนเทศตามกระบวนการสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้ (IFLA Five Generic User Tasks) โดยปรับใช้เอนทิตีที่สามารถอธิบายถึงเนื้อหาและองค์ประกอบในภาพข่าวโทรทัศน์ โดยวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิด 5W1H (Who, What, When, Where, Why, How)

3.3.3 การศึกษาระยะที่สาม

การศึกษาระยะที่สาม เป็นการประเมินกรอบโครงสร้างเพื่อยืนยันความเหมาะสมในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์เพื่อการสืบค้นและเข้าถึงภาพข่าว ด้วยการนำกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรยายและให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์ทำการประเมิน

1) วิธีการศึกษา ทำโดยการนำกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวโทรทัศน์ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรยายและให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์ทำการประเมิน โดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านนี้ในศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์มากกว่า 10 ปี จำนวนทั้งสิ้น 6 ท่าน

2) รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3) เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล โดยกำหนดข้อคำถามปลายปิดและปลายเปิด ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายการองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ชื่อ นิยาม และตัวอย่างข้อมูลของแต่ละองค์ประกอบในกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับภาพรวมของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล โดยคำถามครอบคลุมถึง (1) ความครบถ้วนสมบูรณ์ของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ในการบรรยายและสืบค้น (Find, Identify, Select, Obtain, Explore) ภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าว และผู้ใช้งานภาพข่าวโทรทัศน์ (2) ความชัดเจน เข้าใจง่าย ของชื่อองค์ประกอบ (Element) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และ (3) ความชัดเจน เข้าใจง่าย ของคำนิยาม และตัวอย่างข้อมูลของแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้การวัดคะแนนตามแบบมาตราวัดของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยมีมาตราส่วนการให้คะแนนคำตอบ ดังนี้

ระดับเห็นด้วยมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
ระดับเห็นด้วยมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ระดับเห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
ระดับเห็นด้วยน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

โดยมีการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81-2.20	หมายถึง	ไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่มีต่อกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล เป็นคำถามปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำร่างแบบประเมินกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่จัดทำขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน 2 ท่าน และด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศและเมทาดาตา จำนวน 1 ท่าน ทำการประเมินความเหมาะสมของข้อคำถาม

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 3 มาทำการวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูล สำหรับข้อคำถามในส่วนที่ 2 วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Average) และแปรผล

5) การนำเสนอผลการวิจัย โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเรียบเรียงและนำเสนอด้วยการบรรยาย ประกอบตารางตามความเหมาะสม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล แบ่งขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ (1) การศึกษาเพื่อหาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล (2) การพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล และ (3) การประเมินการพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

4.1.1 คุณลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์

4.1.2 กระบวนการในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์

4.1.2.1 กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest)

4.1.2.2 กระบวนการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library)

4.1.2.3 ปัญหาในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์

4.1.2.4 การดำเนินการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าวโดยภาพรวม

4.1.3 กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

4.1.3.1 การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล

4.1.3.2 การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์

4.1.3.3 เปรียบเทียบการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้

4.1.3.4 ปัญหาในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

4.2 การพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

4.2.1 การวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ตาม IFLA Five Generic User Tasks

4.2.2 การจำแนกองค์ประกอบย่อยตาม IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM)

4.2.3 สรุปองค์ประกอบย่อยที่ควรจะมีในกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลและการให้คำนิยาม

- 4.3 การประเมินการพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น
 - 4.3.1 การประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ
 - 4.3.2 การประเมินภาพรวมของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์
 - 4.3.3 กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ที่ปรับแก้ตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

4.1 ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

4.1.1 คุณลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์

การศึกษานี้ ทำการสัมภาษณ์ผู้ใช้งาน 2 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์และผู้ใช้งานข้อมูลในสถานีโทรทัศน์ จากสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลที่ใช้ระบบ MAM (Media Asset Management) ในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลจำนวน 2 แห่ง ดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล จำนวน 36 คน เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest) จำนวน 16 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library) จำนวน 20 คน และ (2) ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์จำนวน 19 คน ได้แก่ ผู้สื่อข่าวแต่ละสายข่าว จำนวน 13 คน เจ้าหน้าที่ตัดต่อจำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่กราฟิกจำนวน 2 คน และโปรดิวเซอร์จำนวน 2 คน

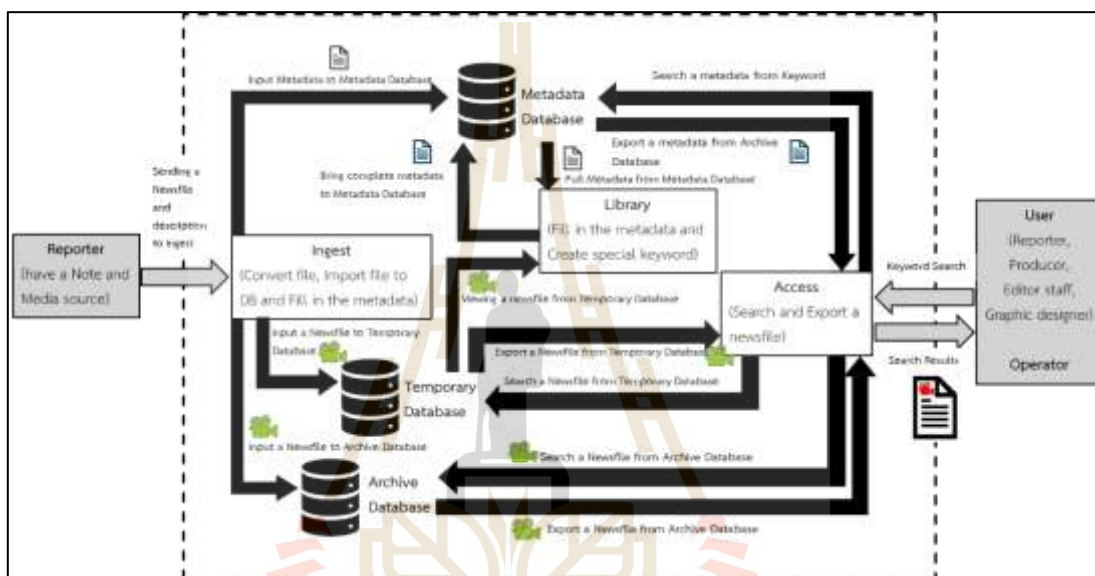
อายุของผู้ให้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าว ส่วนใหญ่มีอายุ 25 ปี (20%) โดยมีอายุมากที่สุด คือ 45 ปี (5%) และมีอายุน้อยสุดคือ 23 ปี (10%) เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ส่วนใหญ่มีอายุ 27 ปี (25%) โดยมีอายุมากที่สุด คือ 50 ปี (10%) และมีอายุน้อยสุด คือ 25 ปี (5%) ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ ส่วนใหญ่มีอายุ 43 ปี (15.79%) มีอายุมากที่สุด 49 ปี (5%) และมีอายุน้อยสุด 26 ปี (5%)

ด้านประสบการณ์ในการทำงาน เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานศูนย์ข้อมูลข่าว 3 ปี (38.89%) โดยมีประสบการณ์สูงสุด 28 ปี (5.56%) และน้อยสุด 1 ปี (5.56%) ส่วนผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านข่าว 14 ปี (21.05%) โดยมีประสบการณ์ทำงานมากที่สุด 27 ปี (5.26%) และมีประสบการณ์ทำงานน้อยสุด 4 ปี (15.79%)

ด้านการศึกษาเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลส่วนใหญ่ (66.67%) สำเร็จการศึกษาด้านสารสนเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สารสนเทศศึกษา และสื่อสารมวลชน ส่วนผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ส่วนใหญ่ (30.77) สำเร็จการศึกษาด้านวารสารศาสตร์ นิเทศศาสตร์ และสื่อสารมวลชน

4.1.2 กระบวนการในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษากระบวนการในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลทั้ง 2 แห่ง พบว่า กระบวนการทำงานในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ประกอบด้วยกระบวนการทำงานย่อย 2 กระบวนการ คือ (1) กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest) และ (2) กระบวนการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library) (รูปที่ 4.1) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปที่ 4.1 กระบวนการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์

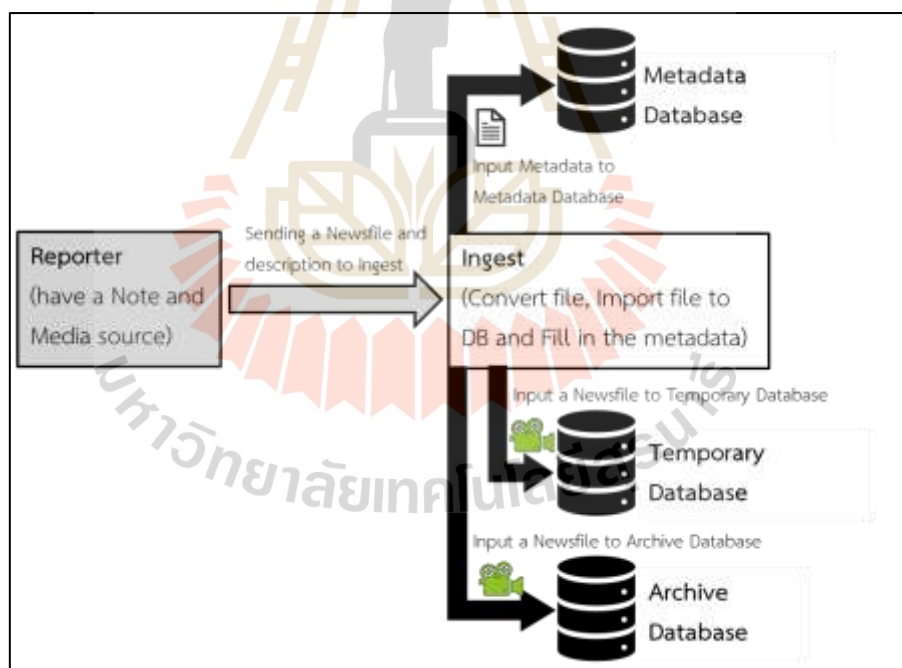
4.1.2.1 กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest)

กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ หรือ Ingest เป็นกระบวนการในการนำเข้าภาพข่าวโทรทัศน์เข้าไปจัดเก็บในระบบจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าว ประกอบด้วยกระบวนการทำงาน 3 กระบวนการย่อย ดังรูปที่ 4.1 ดังนี้

1) เจ้าหน้าที่จัดเก็บข้อมูล หรือ เจ้าหน้าที่ Ingest รับไฟล์ภาพข่าวพร้อมรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับข่าว ได้แก่ ID หรือรหัสของโต๊ะข่าว ชื่อข่าว ชื่อผู้สื่อข่าว และเวลาออกอากาศ มาจากผู้สื่อข่าว ผ่านช่องทางการนำส่งไฟล์ภาพข่าวมีทั้งหมด 3 ช่องทาง ได้แก่ ผู้สื่อข่าว นำส่งภาพข่าวด้วยตนเองที่ศูนย์ข้อมูล ผู้สื่อข่าวส่งภาพข่าวผ่านทางระบบออนไลน์ (TFeed FTP ไลน์กรุปของศูนย์ข้อมูล และ Google Drive ของศูนย์ข้อมูล) และผู้สื่อข่าวส่งภาพข่าวผ่านสัญญาณดาวเทียม โดยจะได้รับสัญญาณภาพข่าวมาจากรถไอพี (Outside Broadcasting Van) เช่น สัญญาณภาพข่าวการแข่งขันกีฬา สัญญาณการถ่ายทอดสดรายการพิเศษต่าง ๆ

2) การแปลงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ หลังจากรับไฟล์ข้อมูลจากผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่ Ingest จะทำการแปลงไฟล์ภาพข่าวที่ผู้สื่อข่าวจัดส่ง ซึ่งมีรูปแบบไฟล์ที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูล อาทิ AVI, MP3, MP4, MPEG, MXF, WMV และ XDCAM35 โดยจะทำการแปลงให้อยู่ในรูปแบบไฟล์ของระบบ MAM คือไฟล์สกุล MXF (Material Exchange Format) โดยใช้โปรแกรมอีดีอุส (Edius) ในการแปลงไฟล์ดังกล่าว จากนั้น จะจัดเก็บไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์เข้าสู่ฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) และฐานข้อมูลถาวร (Archive Database)

3) การบันทึกรายละเอียดเบื้องต้น หรือ การทำเมทาเดตาเบื้องต้น ที่ได้รับมาพร้อมกับไฟล์ภาพข่าว หลังจากแปลงไฟล์ภาพข่าวและจัดเก็บภาพข่าวเข้าสู่ฐานข้อมูลแล้ว เจ้าหน้าที่ Ingest จะทำการบันทึกรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับภาพข่าวที่ได้รับมาพร้อมกับไฟล์ภาพข่าวลงในระบบจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ โดยรายละเอียดที่ต้องบันทึก ได้แก่ ID ของโต๊ะข่าว ชื่อข่าว ชื่อผู้สื่อข่าว และเวลาออกอากาศ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะบันทึกลงในฐานข้อมูลเมทาเดตาของภาพข่าวโทรทัศน์

รูปที่ 4.2 กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest)

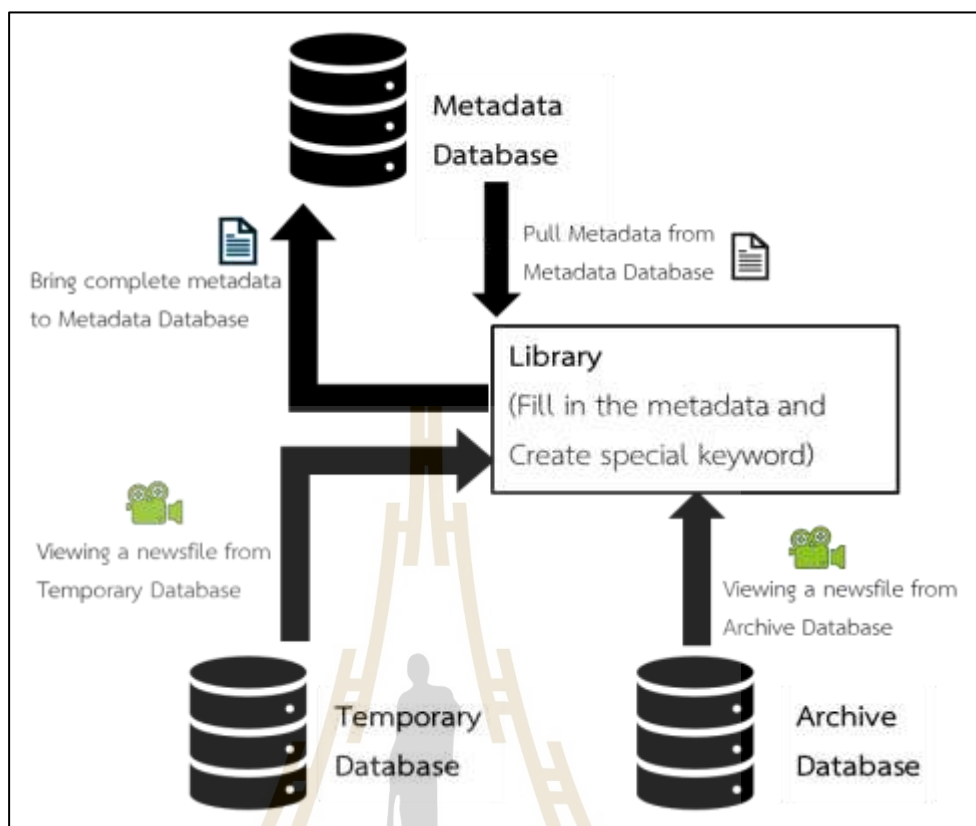
ปัญหาในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ สามารถจำแนกปัญหาในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) ปัญหาการจัดเก็บภาพข่าวซ้ำ และปัญหาไฟล์ภาพข่าวไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการค้นพบที่ข้อมูลที่ผู้สื่อข่าวส่งมาให้เจ้าหน้าที่ยังไม่ได้ทำการลบไฟล์ภาพข่าวเก่าก่อนนำไปใช้ ทำให้เกิดการจัดเก็บภาพซ้ำลงในระบบ การ์ดที่บันทึกไฟล์ภาพข่าวเสียหาย ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บภาพข่าวได้ หรือไฟล์ภาพข่าวไม่สมบูรณ์ เป็นต้น

2) ปัญหาในการบันทึกรายละเอียดด้านบริบทของไฟล์ภาพข่าว อาทิ ผู้สื่อข่าวให้รายละเอียดมาไม่ครบ ตัวอย่างเช่น ในการ์ดที่นำส่งมามีไฟล์ภาพข่าวมากกว่า 1 ไฟล์ แต่ผู้สื่อข่าวให้รายละเอียดของภาพข่าวมาเพียงไฟล์เดียว ลายมือผู้สื่อข่าวที่กรอกรายละเอียดของภาพข่าวอ่านไม่ออก ผู้สื่อข่าวกรอกรายละเอียดของภาพข่าวตกหล่น หรือสะกดผิด กรอกรายละเอียดของภาพข่าวไม่ชัดเจน เช่น ใช้ชื่อย่อ กรอกรหัสข่าวผิด กรอก ID ของโต๊ะข่าวผิด ตั้งชื่อภาพข่าวไม่ชัดเจน และไม่สื่อถึงเนื้อหาในภาพข่าว สาเหตุเหล่านี้ส่งผลให้เมื่อผู้สื่อข่าวต้องการนำภาพข่าวไปใช้ก่อนที่เจ้าหน้าที่กรอกข้อมูลภาพข่าวจะให้คำบรรยายภาพข่าว ค้นหาภาพข่าวดังกล่าวไม่พบ ตัวอย่างเช่น ผู้สื่อข่าวตั้งชื่อภาพข่าวว่า “หมู่บ้าน 10 โมง” “หมู่บ้าน 11 โมง” “หมู่บ้านเจอแล้ว” ซึ่งการตั้งชื่อภาพข่าวดังกล่าวทำให้ผู้ใช้ภาพข่าวคนอื่น ๆ ไม่สามารถสืบค้นรายละเอียดเพื่อนำภาพข่าวไปใช้ได้ เพราะชื่อภาพข่าวที่ตั้งขึ้นมานั้นมีเพียงผู้ที่ตั้งชื่อคนเดียวเท่านั้นที่รู้ชื่อข่าวและรายละเอียด และสามารถนำภาพข่าวไปใช้ประโยชน์ได้ หรือ กรณีที่ผู้ใช้ภาพข่าวคนอื่น ๆ ค้นหาภาพข่าวดังกล่าวพบ ก็จะต้องใช้เวลานานในการพิจารณาว่าเป็นภาพข่าวที่ต้องการหรือไม่ เพราะชื่อของภาพข่าวดังกล่าวค่อนข้างกว้างและไม่สื่อถึงรายละเอียดของภาพข่าว

4.1.2.2 กระบวนการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library)

การบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่าย Library ซึ่งส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ หรือ สารสนเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนที่ทำต่อจากการบันทึกรายละเอียดเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว (Ingest) ประกอบด้วย 2 กระบวนการย่อย คือ (1) การบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์แบบละเอียด หรือการทำเมทาดาตาแบบละเอียด และ (2) การกำหนดคำสำคัญ ดังรูปที่ 4.3 ดังนี้

รูปที่ 4.3 กระบวนการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library)

1) การบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์แบบละเอียด หรือการทำเมทาดาทาแบบละเอียด เป็นการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวเพิ่มเติมจากที่เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว (Ingest) ได้บันทึกรายละเอียดเบื้องต้นไว้ โดยเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library) จะสืบค้นภาพข่าวดังกล่าวจาก ID ของภาพข่าวที่เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว (Ingest) กำหนดไว้ให้ เพื่อนำภาพข่าวมาประกอบกรให้คำบรรยายภาพข่าวอย่างละเอียด โดยรายละเอียดที่บรรยายจะครอบคลุมในมิติ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ตัวอย่างเช่น “วันที่ 29 สิงหาคม 2560 นายสรยุทธ สุทัศนะจินดา เดินทางมาฟังคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ ที่ศาลทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีที่อัยการสูงสุด (อสส.) ภาพหลังคำพิพากษานายสรยุทธมีสีหน้าเศร้า” เป็นต้น

2) การกำหนดคำสำคัญ คือ การกำหนดคำที่ใช้ในการค้นหาภาพข่าวโทรทัศน์ โดยมีเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library) เป็นผู้กำหนดคำสำคัญ ในการกำหนดคำสำคัญจะอาศัยประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาใจความสำคัญของภาพข่าว โดยพยายามให้มีทั้งคำที่แคบกว่าหรือคำที่เฉพาะเจาะจง และคำที่กว้างกว่า เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของข่าว

นอกจากนี้ ยังพบว่า ในการให้คำบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์นั้น มีรูปแบบการในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) การมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวแต่ละสายข่าวโดยเฉพาะ และ (2) การไม่มอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวแต่ละสายข่าวโดยเฉพาะ

1) แบบมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวแต่ละสายข่าวโดยเฉพาะ เช่น เจ้าหน้าที่ 1 คน รับผิดชอบให้คำบรรยายภาพเพียง 1 สายข่าว ซึ่งการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์จะทำโดยละเอียด ครอบคลุมครบถ้วนในมิติ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร รวมถึงมุมมองในการบรรยายที่มีการบรรยายหลากหลายมุมมอง เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญในสายข่าวนั้น ๆ อย่างไรก็ดี การบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์อาจล่าช้า หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่อยู่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในสายข่าวที่รับผิดชอบ

2) การให้คำบรรยายภาพข่าวโดยไม่มีการมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบแต่ละสายข่าวโดยเฉพาะ โดยจะกระจายภาพข่าวทุกสายข่าวให้เจ้าหน้าที่ Library ทุกคน ทำการบรรยายภาพโดยละเอียด รูปแบบนี้การบรรยายภาพข่าวอาจไม่ละเอียด หรือครอบคลุมเพียงบางมิติ ยกเว้น เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานานจึงจะสามารถให้คำบรรยายแบบละเอียดครบถ้วนในทุกมิติ และหลายมุมมอง อย่างไรก็ตามรูปแบบนี้มีข้อดี คือ เจ้าหน้าที่บรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ทุกคนสามารถให้คำบรรยายภาพข่าวได้ทุกสายข่าว ทำให้การบรรยายภาพข่าวมีความรวดเร็ว แต่ทั้งนี้ มีข้อเสียคือ เจ้าหน้าที่ที่ไม่เชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์น้อยอาจให้คำบรรยายไม่ละเอียดไม่ครบถ้วนทุกมิติ และมีมุมมองที่จำกัด

จากการสังเกตรูปแบบในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ทั้งสองรูปแบบ พบว่า การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์แบบละเอียดและครอบคลุมทุกมิติ ส่วนใหญ่จะมาจากเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 3 ปี และสำเร็จการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์ หรือสารสนเทศศาสตร์

4.1.2.3 ปัญหาในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาการให้คำบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ Library พบว่า มีภาพข่าวบางกลุ่มที่เจ้าหน้าที่รู้สึกว่าการให้คำบรรยายได้ยากมาก ดังนี้

- 1) ภาพที่ไม่รู้จัก ได้แก่
 - 1.1) ภาพข่าวบุคคลสำคัญในอดีตที่ไม่รู้จัก
 - 1.2) ภาพข่าวสถานที่ที่ไม่รู้จัก

1.3) ภาพข่าวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล เหตุการณ์ที่ไม่รู้จัก

1.4) ภาพข่าวการสัมภาษณ์ พูดคุยกับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้มีชื่อเสียง หรือ เป็นบุคคลที่ไม่รู้จัก

2) ภาพข่าวที่ไม่มีรายละเอียดของข่าว หรือ ให้รายละเอียดมาไม่ครบ

3) ภาพข่าวของสายข่าวอื่นที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับผิดชอบ

4) ภาพข่าวที่มีหลายเหตุการณ์อยู่ในข่าวเดียว ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความสับสนว่า ภาพข่าวใดเป็นของเหตุการณ์ย่อยใด หรือเป็นภาพข่าวที่เกิดขึ้นช่วงเวลาใด เช่น สก๊อปข่าวเรื่องการให้ความช่วยเหลือเด็ก ๆ ทิมหมูป่าติดถ้ำ ตั้งแต่วันแรกที่เริ่มต้นวางแผนการช่วยเหลือ จนกระทั่งสามารถช่วยเหลือเด็ก ๆ ออกมาได้ทั้งหมด เป็นต้น

5) ภาพข่าวการเมือง ที่ต้องเลือกใช้คำบรรยายที่เป็นทางการกว่าปกติ เช่น ภาพข่าวที่นายกรัฐมนตรีกำลังพูดกับเด็กนักเรียน เรื่องคำขวัญวันเด็กแห่งชาติ จะต้องบรรยายว่า นายกรัฐมนตรีให้อวาทเด็กนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ

4.1.2.4 การดำเนินการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าวโดยภาพรวม

ในการดำเนินการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์นั้น ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อจัดเก็บแบบถาวรอยู่ 2 ข้อ ได้แก่ เป็นภาพข่าวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และเป็นภาพข่าวเหตุการณ์สำคัญ โดยในการคัดเลือกภาพข่าวนั้นจะให้ผู้สื่อข่าวเป็นผู้คัดเลือก ทั้งนี้ภาพข่าวโทรทัศน์ที่จัดเก็บถาวรมี 2 ประเภท คือ รายการข่าว และภาพข่าว โดยภาพข่าวที่ผ่านการประเมิน จะถูกนำไปบันทึกลงในเทป LTO-6 (Linear Tape-Open 6) ซึ่งจัดเก็บในรูปแบบไฟล์ MXF (Material Exchange Format) โดยเทป LTO-6 หนึ่งม้วนสามารถจัดเก็บไฟล์ภาพข่าวได้ 1.5 เทระไบต์ (Terabyte)

สำหรับแนวทางในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ มี 3 แนวทาง คือ

1) ด้านกายภาพ มีประเด็นที่ต้องบรรยาย 2 ประเด็น ได้แก่ ความยาวของไฟล์ภาพข่าว (ชั่วโมง นาที วินาที) และวันเดือนปีที่นำภาพข่าวเข้าสู่ระบบ

2) ด้านบริบท มีประเด็นที่ต้องบรรยาย 4 ประเด็น ได้แก่ ชื่อผู้สื่อข่าว ชื่อช่างภาพ วันที่และเวลาที่สร้าง และประเภทของข่าว (สก๊อปข่าว รายการพิเศษ Infographic Immersive แบบจำลอง)

3) ด้านเนื้อหา ในการบรรยายรายละเอียดด้านเนื้อหา ต้องให้คำบรรยายเนื้อหาทีละซีน (Scene) มีมิติที่ต้องบรรยาย 4 มิติ ได้แก่ บุคคล วัตถุและอุปกรณ์ สถานที่ และเวลา โดยจะบรรยายเฉพาะบุคคลสำคัญ หรือบุคคลที่กำลังมีประเด็นในช่วงเวลานั้น ๆ

นอกจากการบรรยายรายละเอียดด้านกายภาพและด้านบริบทแล้ว จะต้องมีการบรรยายรายละเอียดด้านวิธีการนำเสนอด้วย ตัวอย่างเช่น ผู้สื่อข่าวนำเสนอข่าว โดยมี IPAD เป็นอุปกรณ์เสริม เช่น ใช้ IPAD ในการอ่านสคริปต์ข่าว หรือใช้ในการดูข้อมูลแบบเรียลไทม์ ทั้งนี้ในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์นั้น ศูนย์ข้อมูลจะให้คำชี้แจงแนวทางแก่พนักงาน โดยมีหัวหน้างานเป็นผู้ชี้แจง แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ และไม่มีการจัดอบรมให้แก่พนักงานใหม่อย่างเป็นทางการ

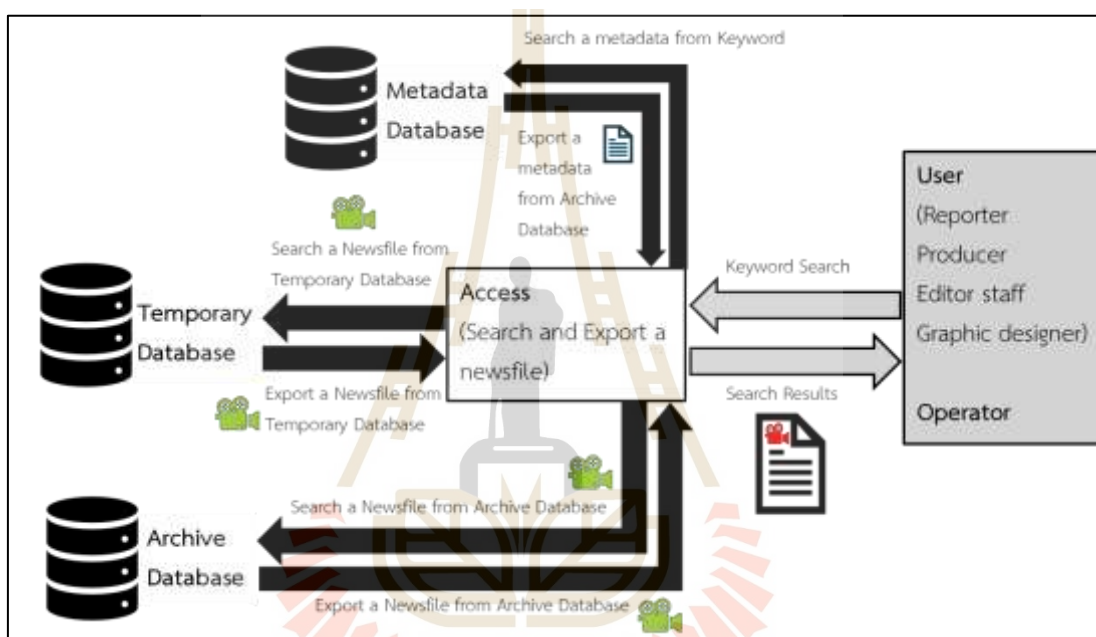
การให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์ ผู้ที่รับบริการภาพข่าวจากศูนย์ข้อมูล จำแนกได้ 2 กลุ่มใหญ่ได้แก่ (1) บุคคลภายใน อาทิ ผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่ติดต่อ เจ้าหน้าที่โปรดิวเซอร์ เจ้าหน้าที่กราฟิก (2) บุคคลภายนอก อาทิ หน่วยงานราชการ บริษัทเอกชน บุคคลในข่าว หรือ บุคคลที่เป็นข่าว ผู้ใช้สามารถติดต่อขอรับบริการภาพข่าวโทรทัศน์จากศูนย์ข้อมูลข่าวได้ 3 ช่องทาง คือ ติดต่อเข้ามาทางโทรศัพท์ ทำหนังสือเข้ามาที่ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ หรือเข้ามาขอรับบริการด้วยตนเองที่ศูนย์ข้อมูล ขอบเขตการให้บริการผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ มี 3 กรณี ได้แก่ (1) กรณีที่ไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่มีการจำกัดขอบเขตที่ชัดเจน แต่จะมีข้อปฏิบัติตามแต่ละกรณี (2) กรณีที่มีค่าใช้จ่าย จะคิดตามอัตราของแต่ละสถานี (3) กรณีพิเศษ เช่น คิดค่าใช้จ่ายเป็นแพ็คเกจระยะยาว เป็นต้น

ทั้งนี้ การวางแผนการทำงานของศูนย์ข้อมูลภาพข่าวโทรทัศน์ในอนาคตสรุปได้ดังนี้ จัดเก็บเฉพาะภาพข่าวที่จำเป็นเท่านั้น มีมาตรฐานในการบรรยายภาพข่าวมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีการจัดทำคู่มือในการบรรยาย และการกำหนดค่าขึ้น มีการจัดอบรมให้แก่ผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับการจัดส่งภาพข่าวเข้าระบบจัดเก็บภาพข่าว มีการจัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลที่ทำหน้าที่บรรยายรายละเอียดภาพข่าว ศูนย์ข้อมูลสาขา หรือศูนย์ข้อมูลย่อยทุกแห่งมีมาตรฐานในการจัดเก็บภาพข่าวแบบเดียวกัน เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้

4.1.3 กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

กระบวนการในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์มี 2 รูปแบบคือ (1) การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล เมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้ใช้งานภาพข่าวโทรทัศน์ผ่านช่องทาง การร้องขอ 3 ช่องทาง ได้แก่ ไลน์กรุปของศูนย์ข้อมูล โทรศัพท์ของศูนย์ข้อมูล และผู้ใช้เข้ามาติดต่อที่ศูนย์ข้อมูลด้วยตนเอง และ (2) การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้งานภาพข่าวโทรทัศน์ โดยจะเกิดขึ้นเมื่อภาพข่าวที่ผู้ใช้ต้องการค้นหาเป็นภาพข่าวเหตุการณ์สำคัญที่เพิ่งเกิดขึ้น หรือเป็นภาพข่าวใหม่ที่เพิ่งส่งเก็บไปไม่เกิน 3 เดือน หรือ เป็นภาพข่าวที่ต้องการใช้เร่งด่วนแต่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลติดภารกิจให้บริการผู้รายอื่นไม่สามารถค้นหาภาพข่าวให้ได้ทันที

กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์จากระบบ MAM เริ่มต้นจากเจ้าหน้าที่และผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์พิมพ์คำค้นที่คิดว่าเกี่ยวข้องกับภาพข่าวที่ต้องการเข้าไปในระบบ จากนั้นระบบจะนำคำค้นดังกล่าวไปค้นหาในฐานข้อมูลเมทาตาหา เพื่อค้นหารายการเมทาตาหาที่ตรงกับคำค้น เมื่อระบบแสดงผลเมทาตาหาที่มีคำสำคัญตรงกับคำค้นแล้ว จะนำ ID ภาพข่าวจากเมทาตาหาที่ค้นได้ไปดึงภาพข่าวจากฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) และฐานข้อมูลถาวร (Archive Database) เพื่อนำมาแสดงผลการสืบค้นให้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์

รูปที่ 4.4 กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์จากระบบ MAM

การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมกรสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ตามกระบวนการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้ (User Generic Five Tasks) ตาม การ ศึก ษา ของ IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions) ในการพัฒนา FRBR model (Functional Requirement for Bibliographic Records) ซึ่งเป็นแบบจำลองในการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเมทาตาหาสำหรับสารสนเทศดิจิทัล ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (1) การค้นหา หรือ การกำหนดคำค้น (Find) (2) การจำแนกผลการค้น (Identify) (3) การคัดเลือกผลการค้น (Select) (4) การเข้าถึงข้อมูล หรือการได้มาซึ่งข้อมูล (Obtain) และ (5) การขยายผลการค้น (Explore) (IFLA, 2017) ดังนี้

4.1.3.1 การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล

การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล มีขั้นตอนในการสืบค้นทั้งหมด 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การระบุความต้องการของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ (2) การกำหนดคำค้น (3) การพิจารณาผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (4) การคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ (5) การเข้าถึงภาพข่าวโทรทัศน์ และ (6) การขยายผลการสืบค้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลรับความต้องการจากผู้ใช้งานผ่าน 3 ช่องทาง ได้แก่ ไลน์กรุ๊ปของศูนย์ข้อมูล หมายเลขโทรศัพท์ของศูนย์ข้อมูล และผู้ใช้เข้ามาติดต่อที่ศูนย์ข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งนี้ในกรณีที่ผู้ใช้ไม่สามารถระบุความต้องการที่ชัดเจนให้แก่เจ้าหน้าที่ได้ เจ้าหน้าที่จะทำการสอบถามความต้องการเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบความต้องการที่ชัดเจนที่สุด สามารถจัดลำดับข้อมูล que ผู้ใช้ระบุเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการค้นหาภาพข่าวโทรทัศน์ได้ทั้งหมด 11 กลุ่ม ตามลำดับดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลที่ผู้ใช้ระบุเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	ข้อมูลที่ผู้ใช้ระบุเพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาของเจ้าหน้าที่	ร้อยละ
1	ชื่อผลิตภัณฑ์ อาหาร สิ่งของ และสัตว์	23.08
2	ลักษณะของเหตุการณ์ (ตัวอย่างเช่น พายุวงช้างขนาดใหญ่ พายุพัดผ่านทะเล)	19.23
3	ลักษณะการกระทำของบุคคล (ตัวอย่างเช่น พระล้มลงข้างทาง)	15.38
4	ชื่อกดี	11.54
5	ชื่อ-นามสกุลของบุคคล	7.69
6	ID ของภาพข่าวที่ต้องการ	3.85
7	อาชีพของบุคคลที่อยู่ภาพข่าว	3.85
8	ชื่อสายข่าว	3.85
9	วันเดือนปีที่เกิดเหตุ	3.85
10	ชุดที่บุคคลสวมใส่	3.85
11	ชื่อสถานที่เกิดเหตุ	3.85

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลที่ผู้ใช้ระบุเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์สามารถจัดลำดับได้ทั้งหมด 11 กลุ่ม โดยข้อมูลที่ผู้ใช้ระบุเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่ออาหาร ชื่อสิ่งของและชื่อของสัตว์ (23.08 %) ลักษณะของเหตุการณ์ (19.23%) และ ลักษณะการกระทำของบุคคล (15.38%) ส่วนข้อมูลที่ผู้ใช้ระบุเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นน้อยที่สุด (3.85%) ได้แก่ 6 ลำดับสุดท้าย ดังนี้ ID ของภาพข่าวที่ต้องการ อาชีพของบุคคลที่อยู่ภาพข่าว ชื่อสายข่าว วันเดือนปีที่เกิดเหตุ ชุดที่บุคคลสวมใส่ และชื่อสถานที่เกิดเหตุ

2) การกำหนดคำค้นภาพข่าวโทรทัศน์ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะนำข้อมูลข้อความ หรือคำค้นของผู้ใช้มาจัดทำเป็นสูตรการค้นเพื่อเตรียมค้นหาในระบบ ซึ่งในขั้นตอนนี้ เจ้าหน้าที่ ศูนย์ข้อมูลอาจจะนำข้อมูลที่ได้อาจมาจากผู้ใช้ไปสืบค้นที่เสิร์ชเอนจิน (Search engine) เช่น Google ก่อน เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาพข่าวที่ผู้ใช้ต้องการจากอินเทอร์เน็ต ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่เป็นพิธีกรรม เจ้าหน้าที่จะนำข้อมูลที่ได้จากผู้สื่อข่าวมากำหนดเป็นคำค้น จากนั้นจะนำคำค้นดังกล่าวไปสืบค้นจากเสิร์ชเอนจิน เพื่อค้นหาชื่อเรียกที่ถูกต้อง หรือการสะกดชื่อที่ถูกต้องของพิธีกรรมดังกล่าว แล้วจึงนำข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบในการกำหนดคำค้นที่ครอบคลุมที่สุด หรืออีกวิธีการหนึ่งก็คือ เจ้าหน้าที่จะพยายามนึกว่าเคยให้คำบรรยายเกี่ยวกับภาพข่าวดังกล่าวไว้ว่าอย่างไรบ้าง เพื่อนำมาใช้เป็นคำค้น

ลักษณะคำค้นที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นจะเป็นคำ หรือ วลี ทั้งที่มีความหมายในระดับกว้างกว่าแนวคิดที่ผู้ใช้ให้มา 1 ระดับ และคำที่เฉพาะเจาะจง หรือ ชื่อเฉพาะ ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้ภาพข่าวแจ้งมาว่าต้องการ “ภาพข่าววัดธรรมกายตอนที่มีเหตุการณ์ปะทะกันแล้วมีพระภิกษุล้ม” เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะทำการสืบค้นโดยกำหนดคำค้นว่า “วัดพระธรรมกาย” (ชื่อเฉพาะ) “พระล้มลงข้างทาง” (ประเด็นเฉพาะเจาะจง) “เหตุการณ์ปะทะกับพระ” (ประเด็นที่กว้างขึ้นมา 1 ระดับ) จากนั้น จะนำมาสืบค้นทีละคำ หากผลการสืบค้นมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะพยายามจำกัดผลการสืบค้นโดยเพิ่มคำค้นอื่น ๆ เข้าไปพร้อมกับคำค้นเดิม โดยใช้คำเชื่อม AND ตัวอย่างเช่น “วัดพระธรรมกาย AND พระล้มลงข้างทาง” เป็นต้น สามารถจัดลำดับกลุ่มข้อมูล หรือ คำค้นที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ได้ทั้งหมด 11 กลุ่ม ดังตารางที่ 4.2

จากตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลใช้ในการสืบค้นภาพข่าวทั้งหมด 11 กลุ่ม เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย โดยข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ชื่อสถานที่เกิดเหตุ และ ชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่ออาหาร ชื่อสิ่งของและชื่อของสัตว์ (19.44%) อันดับที่ 3 คือ ลักษณะของเหตุการณ์ (13.89%) ส่วนข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวน้อยที่สุด 2 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ชุดที่บุคคลสวมใส่ และ ID ภาพข่าวที่ต้องการ (2.78%)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	กลุ่มคำที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล	ร้อยละ
1	ชื่อสถานที่เกิดเหตุ	19.44
2	ชื่อผลิตภัณฑ์ อาหาร สิ่งของ และสัตว์	19.44
3	ลักษณะของเหตุการณ์ (ตัวอย่างเช่น ฝนตกหนัก ฝนถล่ม)	13.89
4	ลักษณะการกระทำของบุคคล (ตัวอย่างเช่น ปลัดมีจรรย์กระ โศคตบวอลเลย์บอล)	11.11
5	ชื่อ-นามสกุลของบุคคล	8.33

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (ต่อ)

ลำดับที่	กลุ่มคำที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล	ร้อยละ
6	ชื่อกดี	8.33
7	วันเดือนปีที่เกิดเหตุ	5.56
8	ชื่อสายข่าว	5.56
9	อาชีพของบุคคลที่อยู่ภาพข่าว	5.56
10	ชุดที่บุคคลสวมใส่	2.78
11	ID ภาพข่าวที่ต้องการ	2.78

3) การจำแนก หรือ การพิจารณาผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ ว่า รายการที่สืบค้นได้เป็นรายการที่ตรงกับคำค้นหรือไม่ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะพิจารณาจาก (1) การไล่เรียงดูภาพข่าวที่ได้จากการสืบค้นทีละรายการ โดยดูรายละเอียดในภาพ เช่น ชื่อสถานที่เกิดเหตุการณ์ ลักษณะของเหตุการณ์ เช่น ฝนตกหนัก ฝนถล่ม เป็นต้น (2) การอ่านคำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ ไล่เรียงจากรายการแรกและต่อไปเรื่อย ๆ ทีละรายการ ควบคู่กับการดูภาพข่าวประกอบ จนกว่าจะพบภาพข่าวที่คาดว่าจะตรงกับความต้องการของผู้ใช้ โดยดูจากชื่อสถานที่เกิดเหตุการณ์ และลักษณะของเหตุการณ์ เช่น ฝนตกหนัก ฝนถล่ม เป็นต้น

4) การคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลมีเกณฑ์ในการคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ 6 ข้อ ได้แก่ (1) คัดเลือกจากภาพข่าวที่ใหม่ที่สุดก่อน (บริบท/ความเฉพาะเจาะจง: วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์) จากนั้นจึงคัดเลือกตามเกณฑ์ที่เหลืออีก 5 ข้อตามลำดับ ได้แก่ (2) คัดเลือกจากภาพข่าวตรงกับที่ผู้ใช้ระบุความต้องการมากที่สุด (เนื้อหา: ชื่อสถานที่เกิดเหตุการณ์ ลักษณะของเหตุการณ์) (3) คัดเลือกจากภาพข่าวมีความคมชัดสูง (กายภาพ: คุณภาพของภาพ) (4) คัดเลือกจากภาพข่าวที่เจ้าหน้าที่ดูแล้วรู้สึกว่าเป็นภาพที่องค์ประกอบสวย (เนื้อหา: ลักษณะของภาพถ่าย) (5) คัดเลือกจากภาพข่าวเป็นภาพที่มีลิขสิทธิ์เป็นของสถานีโทรทัศน์ (เนื่องจากบางภาพข่าวเป็นภาพที่ซื้อมาจากสถานีโทรทัศน์อื่น เพื่อใช้ในการประกอบการทำสื่อบุคคลต่าง ๆ เท่านั้น ทำให้ในบางครั้งจะมีภาพข่าวดังกล่าว ซึ่งเป็นภาพที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ปรากฏขึ้นมาในผลการค้นด้วย) (บริบท: เจ้าของลิขสิทธิ์) และ (6) คัดเลือกจากภาพข่าวเป็นภาพที่เห็นบุคคลสำคัญชัดเจน (เนื้อหา: ลักษณะ/เทคนิคของการถ่ายภาพ) ซึ่งพบว่า เป็นการคัดเลือกจากประเด็นด้านเนื้อหาถึง 3 ประเด็น โดยเจ้าหน้าที่จะคัดเลือกภาพข่าว 2-5 ภาพ ส่งให้กับผู้ใช้

5) การเข้าถึงเพื่อนำภาพข่าวโทรทัศน์ไปใช้ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลสามารถเข้าถึงได้ทั้งฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) และฐานข้อมูลถาวร (Archive Database) และจะดำเนินการส่งภาพข่าวโทรทัศน์ไปให้ผู้ใช้เลือกประมาณ 2-5 ภาพข่าว โดยในการส่งนั้น เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะส่ง ID ของภาพข่าวดังกล่าวไปให้ผู้ใช้เพื่อทำการดาวน์โหลดไปใช้ด้วยตนเอง ผ่านช่องทางที่ผู้ใช้ติดต่อเข้ามา หรือช่องทางที่ผู้ใช้แจ้งเอาไว้ ได้แก่ ไลน์กรุปของศูนย์ข้อมูลโทรทัศน์ รวมถึงจด ID ของภาพข่าวดังกล่าวใส่กระดาษให้แก่ผู้ใช้โดยตรง

6) การขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ต้องการภาพข่าวเพิ่มเติม หรือ ผลการค้นในครั้งแรกที่ส่งไปให้ยังไม่ตรงกับความต้องการ โดยวิธีในการขยายผลการสืบค้น มี 2 วิธี คือ (1) การให้ผู้ใช้ระบุความต้องการเพิ่ม ได้แก่ ลักษณะของเหตุการณ์ (เช่น ฝนตกหนัก ฝนถล่ม เป็นต้น) และลักษณะของสิ่งของ (เช่น ผลส้มในแผงขายผลไม้ในตลาด เป็นต้น) แล้วนำความต้องการดังกล่าวไปกำหนดคำค้นเพื่อทำการสืบค้นใหม่ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ใช้แจ้งมาว่า “ต้องการภาพส้ม เพื่อไปประกอบการนำเสนอข่าว” เมื่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลค้นหาภาพส้มและส่ง ID “ภาพผลส้ม” ไปให้ผู้ใช้ข่าว แต่เมื่อดูภาพแล้วผู้ใช้ข่าวแจ้งว่ายังไม่ใช่ภาพที่ต้องการ คือ “ไม่ต้องการภาพของผลส้ม” เจ้าหน้าที่จะทำการสอบถามความต้องการของผู้ใช้เพิ่มเติมว่า “ต้องการภาพส้มแบบไหน” ผู้สื่อข่าวจึงแจ้งเพิ่มเติมว่า “ต้องการภาพส้มที่อยู่ในแผงขายผลไม้” เมื่อได้ความต้องการเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่จะทำการปรับปรุงคำค้นใหม่ตามประเด็นที่ได้รับเพิ่มเติมจากผู้ใช้ คือ “ส้ม AND แผงผลไม้” หรือ (2) การนำชุดคำค้นเดิมที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นครั้งแรกส่งให้ผู้ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้นำชุดคำค้นดังกล่าวไปสืบค้นด้วยตนเองอีกครั้ง และแก้ไขคำค้นเพื่อขยายผลการค้นด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม พบว่า คำค้นที่ผู้ใช้ นำไปปรับปรุงเพื่อใช้ในการค้นครั้งที่สองด้วยตนเอง จะเป็นคำที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงขึ้น ตัวอย่างในกรณีนี้ เช่น ผู้ใช้ต้องการ “ภาพข่าวฝนตก” เจ้าหน้าที่จะใช้คำค้นว่า “ฝน” หรือ “ฝนตก” ซึ่งได้ผลการค้นที่ผู้ใช้แจ้งว่ายังไม่ตรงกับความต้องการ และผู้ใช้ทำการค้นใหม่โดยทำการปรับเปลี่ยนคำค้น เป็นคำว่า “เม็ดฝน” “หยาดฝน” “ละอองฝน” ซึ่งเป็นคำที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยเพิ่มคำที่แสดงถึงลักษณะของภาพฝนที่ต้องการ

4.1.3.2 การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์

การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวแต่ละสายข่าว เจ้าหน้าที่ติดต่อ เจ้าหน้าที่กราฟิก และโปรดิวเซอร์ มีกระบวนการในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ ดังนี้

1) การกำหนดคำค้นที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ ผู้ใช้บางรายจะกำหนดคำค้นโดยใช้คำกว้าง ๆ เพราะกลัวว่าจะหาภาพข่าวที่ต้องการไม่พบ เช่น “ฝนตก” “น้ำท่วม” “ไฟไหม้” เป็นต้น ซึ่งผลการสืบค้นที่ได้จะมีจำนวนมาก และทำให้ต้องใช้เวลานานในการพิจารณาภาพข่าวที่ต้องการ ขณะที่ผู้ใช้ภาพข่าวบางรายใช้คำค้นที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้ภาพข่าวที่ต้องการ เช่น “ฝนตกหนัก” “น้ำท่วมสูง” “น้ำป่าไหลหลาก อ.ไชยา” เป็นต้น ซึ่งจะได้จำนวนผลการสืบค้นที่น้อยกว่าการใช้คำศัพท์ที่กว้างในการค้น และส่งผลให้ใช้เวลาในการพิจารณาภาพข่าวที่ต้องการน้อยกว่าด้วย อย่างไรก็ตาม การค้นโดยใช้คำที่มีความเฉพาะเจาะจง มีโอกาสที่จะสืบค้นภาพข่าวที่ต้องการไม่พบเช่นกัน เนื่องจากไม่มีการบรรยายรายละเอียดภาพด้วยคำดังกล่าวไว้ในระบบ จากการสัมภาษณ์ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์สามารถจัดลำดับกลุ่มคำค้นที่ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ได้ทั้งหมด 11 กลุ่ม เรียงตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 คำคั่นที่ผู้ใช้ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	คำที่ใช้เป็นคำคั่นของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์	ร้อยละ
1	ชื่อสถานที่	20.45
2	วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์	18.18
3	ชื่อบุคคล	15.91
4	ชื่อเหตุการณ์	13.64
5	ลักษณะของเหตุการณ์ (ตัวอย่างเช่น น้ำท่วมสูง น้ำท่วมไหลหลาก)	11.36
6	ID โต้ข่าว	6.82
7	ชื่อข่าว หรือประเด็นข่าว	4.55
8	ชื่อสายข่าว	2.27
9	การแต่งกายของบุคคล	2.27
10	กิริยาท่าทางของบุคคล	2.27
11	รหัสที่ใช้แทนบุคคลสำคัญ	2.27

จากตารางที่ 4.3 พบว่า คำคั่นที่ผู้ใช้ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ชื่อสถานที่ (20.45%) วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์ (18.18%) และ ชื่อบุคคล (15.91%) ส่วนคำคั่นที่ผู้ใช้ใช้ในการสืบค้นน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 2.27 มี 4 กลุ่ม ได้แก่ ชื่อสายข่าว การแต่งกายของบุคคล กิริยาท่าทางของบุคคล และรหัสที่ใช้แทนบุคคลสำคัญ

2) การจำแนก หรือ การพิจารณาผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ภาพข่าวว่า รายการที่สืบค้นได้เป็นรายการที่ตรงกับคำคั่นหรือความต้องการหรือไม่ โดย (1) เปิดดูภาพข่าวที่คิดว่าน่าจะเป็นภาพข่าวที่ต้องการ โดยดูจากชื่อเหตุการณ์ และวันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์ จากนั้นจะพิจารณาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพข่าวอีกครั้งว่าเป็นภาพข่าวที่ตรงกับความต้องการหรือไม่ โดยดูจากลักษณะของเหตุการณ์ (2) อ่านคำบรรยายรายละเอียดของภาพข่าว เพื่อพิจารณาว่าเนื้อหาของภาพสอดคล้องกับบทข่าวหรือไม่ โดยดูจากคำบรรยายรายละเอียดว่า มีการให้คำบรรยายถึงเหตุการณ์ที่ตรงกับบทข่าวที่จะทำ เช่น ชื่อสถานที่ วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์ ชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ชื่อเหตุการณ์ เป็นต้น

3) การคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ 8 ข้อ ได้แก่ (1) เลือกภาพที่คิดว่าตรงกับบทข่าวมากที่สุด โดยดูจากลักษณะของเหตุการณ์ และลักษณะการกระทำของบุคคล (2) พิจารณาจาก ชื่อเหตุการณ์ ชื่อสถานที่ และชื่อบุคคล ตัวอย่างเช่น ผู้สื่อข่าวต้องการภาพข่าวเหตุการณ์ “น้ำท่วมใหญ่ กรุงเทพมหานคร” ผู้สื่อข่าวจะเลือก “ภาพข่าวที่ปรากฏเหตุการณ์น้ำท่วมในกรุงเทพมหานคร” รวมถึงเลือก ภาพข่าวที่ในคำบรรยายรายละเอียดมีคำว่า “น้ำท่วม” และ “กรุงเทพมหานคร” หรือคำว่า “น้ำท่วม และ

กทม.” เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีเกณฑ์อื่น ๆ ในการคัดเลือกภาพอีก 6 ข้อ ได้แก่ (3) เลือกภาพที่มีความละเอียดสูง (4) เลือกภาพที่ใหม่ที่สุด (5) เลือกภาพที่มุมมองภาพสวย ชัดเจน ไม่เบลอ (6) เลือกภาพที่มีความยาวเพียงพอกับบทข่าว (7) เลือกภาพที่ดึงดูดความสนใจ และ (8) เลือกภาพที่ดูแล้วรู้สึกว่าเป็นภาพที่สวยงาม

4) การเข้าถึงภาพข่าวโทรทัศน์ที่คัดเลือกไว้ ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์สามารถทำได้ดังนี้ (1) หากไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ที่ต้องการจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) ผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดภาพข่าวโทรทัศน์ไปใช้ได้ด้วยตนเอง โดยจะมีเมนูส่งออก (Export) ให้เลือก เพื่อส่งภาพข่าวออกมาจากระบบมาที่เครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเอง และ (2) หากไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ที่ผู้ใช้ต้องการจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลถาวร (Archive Database) ผู้ใช้จะต้องติดต่อไปที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลเพื่อให้ดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวดังกล่าวมาให้กับผู้ใช้ เมื่อเจ้าหน้าที่ดาวน์โหลดภาพข่าวเสร็จแล้ว ผู้ใช้จึงจะสามารถนำไฟล์ภาพข่าวไปใช้งานได้

5) การขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์นั้น จะเกิดขึ้นในกรณีที่ต้องการภาพข่าวเพิ่ม โดยผู้ใช้จะขยายผลการค้นด้วยการเริ่มต้นอ่านรายละเอียดในบทข่าวใหม่อีกครั้ง จากนั้น จะกำหนดคำค้นที่จะใช้ในการสืบค้นใหม่ จนกว่าจะได้ภาพข่าวที่ตรงตามความต้องการมากที่สุดจึงยุติการค้น ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้ภาพข่าวต้องการภาพของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในโอกาสพิธีต่าง ๆ เพื่อมาทำสไลด์พิเศษ ก็จะคำค้นว่า “*ประยุทธ์ จันทร์โอชา*” ปรากฏว่าผลการสืบค้นที่ได้มีจำนวนมาก จากนั้นผู้ใช้จะแก้ไขชุดคำค้นเดิม โดยการเพิ่มโอกาสพิธีต่าง ๆ จะได้คำค้นว่า “*ประยุทธ์ จันทร์โอชา AND ให้สัมภาษณ์*” หรือคำว่า “*ประยุทธ์ จันทร์โอชา AND ออกกำลังกาย*” ซึ่งจะทำได้ผลการค้นน้อยลง และช่วยให้พิจารณาภาพข่าวที่ต้องการได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น เป็นต้น

4.1.3.3 เปรียบเทียบการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ สามารถเปรียบเทียบพฤติกรรมการสืบค้นของทั้งสองกลุ่มได้ ดังนี้

1) การสืบค้นข้อมูล (Find) ผู้ใช้จะกำหนดคำค้นจากประเด็นเรื่องของข่าว สไลด์ หรือ รายการข่าวที่กำลังจะทำ โดยหากจำภาพข่าวได้ หรือเคยเห็นภาพข่าวมาก่อนจะกำหนดคำค้นในลักษณะของวลีที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น “*น้ำป่าไหลหลาก อ.ไชยา*” แต่จะกำหนดคำค้นเป็น คำในระดับกว้างหากไม่เคยเห็น หรือไม่แน่ใจว่าในระบบจะมีภาพดังกล่าวหรือไม่ เช่น “*ฝนตก*” “*น้ำท่วม*” ขณะที่เจ้าหน้าที่จะกำหนดคำค้นจากประสบการณ์ในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ที่จัดเก็บในระบบ และประสบการณ์ในการให้บริการผู้ใช้ โดยเจ้าหน้าที่จะพยายามใช้คำค้น

ที่ตนเองเคยให้คำบรรยายรายละเอียดไว้ เพื่อให้สามารถสืบค้นภาพข่าวได้อย่างรวดเร็วที่สุด โดยการกำหนดคำค้น จะมีทั้งคำที่เฉพาะเจาะจง ชื่อเฉพาะ และคำในระดับกว้างกว่าแนวคิดที่ผู้ใช้ให้มาหนึ่งระดับ จากนั้น จึงนำคำเหล่านั้นมาค้นร่วมกัน โดยใช้คำเชื่อม AND OR NOT ดังตัวอย่างการสืบค้น “ภาพข่าววัดธรรมกายตอนที่มีเหตุการณ์ปะทะกันแล้วมีพระภิกษุล้ม” เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล จะกำหนดคำค้นซึ่งประกอบด้วยคำว่า “วัดพระธรรมกาย” (ชื่อเฉพาะ) “พระล้มลงข้างทาง” (ประเด็นเฉพาะเจาะจง) และ “เหตุการณ์ทหารปะทะกับพระ” (ประเด็นที่กว้างขึ้นมา 1 ระดับ) และใช้คำเชื่อม AND ในการเชื่อมโยงแนวคิด ตัวอย่างเช่น “วัดพระธรรมกาย AND พระล้มลงข้างทาง”

ส่วนข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลนำมาใช้ในการสืบค้นมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ “ชื่อสถานที่เกิดเหตุ” รองลงมาคือ “ชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่ออาหาร ชื่อสิ่งของ และชื่อของสัตว์” และอันดับที่สามคือ “ลักษณะของเหตุการณ์” แสดงให้เห็นถึงการใช้คำค้นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลที่จะเริ่มจากการค้นด้วยชื่อเฉพาะ ชื่อทั่วไป และประเด็นที่เฉพาะเจาะจง ส่วนข้อมูลที่ผู้ใช้ใช้สืบค้นเป็นอันดับแรกคือ “ชื่อสถานที่เกิดเหตุ” เช่นเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ รองลงไปคือ “วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์” และอันดับที่สามคือ “ชื่อบุคคล” ซึ่งเป็นกลุ่มข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจง หรือชื่อเฉพาะ อย่างไรก็ตาม การค้นด้วยชื่อบุคคล หรือชื่อสถานที่ อาจกลายเป็นคำค้นที่กว้างเกินไปในกรณีชื่อบุคคล หรือ สถานที่ดังกล่าวมีข่าวออกมาเป็นจำนวนมาก

2) การจำแนก หรือ การพิจารณาผลการสืบค้น (Identify) เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์มีวิธีการพิจารณาผลการสืบค้นเหมือนกัน คือ (1) การไล่เรียงดูภาพข่าวที่ได้จากการสืบค้นที่ละรายการโดยดูรายละเอียดในภาพ เช่น สถานที่เกิดเหตุการณ์ (เช่น อำเภอ จังหวัด สถานที่ อาคาร ฯลฯ) และลักษณะของเหตุการณ์ (2) การอ่านคำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ โดยไล่เรียงจากรายการแรกและต่อไปเรื่อย ๆ ทีละรายการ โดยทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ใช้จะพิจารณาที่ “ชื่อสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์” เป็นอันดับแรก จากนั้น เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะพิจารณาที่ “ลักษณะของเหตุการณ์” ขณะที่ผู้ใช้จะพิจารณาที่ “วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์” “ชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง” และ “ชื่อเหตุการณ์” ตามลำดับ

3) การคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ (Select) เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะเลือกจากภาพข่าวที่ใหม่ที่สุดเป็นอันดับแรก จากนั้น จะคัดเลือกจากภาพข่าวที่ตรงกับที่ผู้ใช้ระบุความต้องการมากที่สุด ภาพข่าวที่มีความคมชัดสูง ภาพข่าวเป็นภาพที่มีลิขสิทธิ์เป็นของสถานีโทรทัศน์ และภาพข่าวเป็นภาพที่เห็นบุคคลสำคัญชัดเจน ตามลำดับ จะเห็นว่าเจ้าหน้าที่นอกจากให้ความสำคัญกับเนื้อหาของภาพที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้แล้ว จะให้ความสำคัญกับความทันสมัย คุณภาพของภาพ และลิขสิทธิ์ของภาพด้วย

ส่วนผู้จะใช้เริ่มต้นพิจารณาจาก การเลือกภาพที่คิดว่าตรงกับบทข่าวมากที่สุด ตามด้วย พิจารณาจาก ชื่อเหตุการณ์ ชื่อสถานที่ และชื่อบุคคล ภาพข่าวที่มีความคมชัดสูง ภาพที่ใหม่ที่สุด ภาพที่มุมมองภาพสวย ชัดเจน ไม่เบลอ ภาพมีความยาวเพียงพอกับบทข่าว ภาพดึงดูดความสนใจ และภาพที่ดูแล้วรู้สึกว่าเป็นภาพที่สวยงาม ตามลำดับ จะเห็นว่าผู้ที่ใช้ให้ความสำคัญกับเนื้อหาและองค์ประกอบในภาพ คุณภาพด้านความชัดเจน ความยาวที่เพียงพอกับบทข่าว และเป็นภาพที่สวยงาม ตามลำดับ

4) วิธีการเข้าถึงภาพข่าวโทรทัศน์ (Obtain) เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลสามารถเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ได้ทั้ง 2 ฐานข้อมูล ได้แก่ ฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) และฐานข้อมูลถาวร (Archive Database) จากนั้นจึงจัดส่ง ID และลิงค์ของภาพให้กับผู้ที่ใช้ ส่วนผู้ที่ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์จะสามารถเข้าถึงได้ด้วยตนเองเฉพาะไฟล์ภาพข่าวที่อยู่ในฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) ส่วนไฟล์ภาพข่าวที่อยู่ในฐานข้อมูลถาวร (Archive Database) จะต้องรอให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลทำการดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวมาก่อน แล้วจึงส่งข้อมูลเกี่ยวกับไฟล์ภาพข่าวไปให้ผู้ใช้อีกทีเพื่อให้สามารถเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวได้

5) วิธีการขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (Explore) หากผลการสืบค้นยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ (1) เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะให้ผู้ใช้ระบุความต้องการเพิ่ม แล้วนำความต้องการดังกล่าวมากำหนดคำค้นที่มีความเฉพาะเจาะจงขึ้นเพื่อทำการสืบค้นใหม่ ตัวอย่างเช่น จากคำว่า “ผลส้ม” เป็น “ส้ม AND แผลผลไม้” เมื่อผู้ใช้ระบุเพิ่มเติมว่า “ต้องการภาพส้มที่อยู่ในแผงขายผลไม้” (2) ทั้งเจ้าหน้าที่หรือผู้ใช้ นำชุดคำค้นเดิมที่เจ้าหน้าที่เคยใช้ทำการสืบค้นแล้วพบภาพข่าวตามที่ใช้ระบุในครั้งแรก หรือครั้งก่อนหน้า กลับมาค้นอีกครั้ง โดยผู้ใช้จะขยายผลการค้นด้วยการเริ่มต้นอ่านรายละเอียดในบทข่าวใหม่อีกครั้ง จากนั้น จึงจะกำหนดคำค้นที่จะใช้ในการสืบค้นเพิ่มเติม จนกว่าจะได้ภาพข่าวที่ตรงตามความต้องการมากที่สุดจึงยุติการค้น โดยจะเพิ่มเติมคุณลักษณะของภาพที่ต้องการให้มีความเฉพาะเจาะจงขึ้น ตัวอย่างเช่น เปลี่ยนจากคำว่า “ฝนตก” เป็นคำว่า “มีดีฝน” “หยาดฝน” “ละอองฝน” หรือเปลี่ยนจาก “นายกรัฐมนตรี” เป็น “นายกรัฐมนตรี AND ยิ้มแย้ม” “นายกรัฐมนตรี AND ชุติกา” เป็นต้น

4.1.3.4 ปัญหาในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้พบปัญหาในการสืบค้น 10 ลักษณะ ดังนี้

1) คำค้นที่ใช้ไม่ตรงกับที่ใช้ในการบรรยาย ได้แก่ (1) ผู้ใช้ค้นด้วยคำที่เฉพาะเจาะจงมาก ในขณะที่คำบรรยายใช้คำศัพท์ในระดับกว้าง (2) ปัญหาคำพ้องความหมาย คำพ้องรูป คำพ้องเสียง เนื่องจากไม่มีระบบศัพท์ควบคุม ดังนั้น หากผู้ใช้ใช้คำค้นไม่ตรงกับคำที่ใช้บรรยายจะทำให้ค้นหาภาพไม่พบ เช่น คำว่า “ศรีษะเกษ” ซึ่งเป็นได้ทั้งชื่อจังหวัดและชื่อคน (3) การใช้คำราชาศัพท์กับศัพท์สามัญในข่าวพระราชสำนัก เช่น ผู้ให้คำบรรยายภาพ บรรยายด้วย “คำราชาศัพท์” เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ ขณะที่ผู้ใช้สืบค้นภาพด้วย “คำสามัญ” เนื่องจากคิดว่าผู้ให้คำบรรยายภาพจะบรรยายภาพด้วยคำสามัญ เพื่อง่ายต่อการให้คำบรรยาย

2) ให้คำบรรยายภาพน้อย หรือ การบรรยายภาพไม่ละเอียด ทำให้ค้นหาภาพไม่พบ โดยเฉพาะการสืบค้นภาพข่าวเก่า ซึ่งผู้ค้นจำรายละเอียดของเหตุการณ์ไม่ได้ หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนยุคสมัยของผู้สืบค้นภาพ

3) ภาพข่าวกับคำบรรยายไม่ตรงกัน กรณีนี้เกิดขึ้นเนื่องจากตอนที่ให้คำบรรยายภาพข่าว เจ้าหน้าที่ได้จากบทข่าวเป็นหลัก และเปิดดูภาพข่าวแค่บางส่วนเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ภาพข่าว “นายกรัฐมนตรีกำลังปลุกต้นไม้” แต่ว่าบทข่าวระบุว่า เป็นเหตุการณ์ที่ “นายกรัฐมนตรีลงพื้นที่เยี่ยมเกษตรกร” ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ทำการบรรยายภาพข่าว ก็จะบรรยายว่าเป็นเหตุการณ์ที่ “นายกรัฐมนตรีลงพื้นที่เยี่ยมเกษตรกร” ตามคำบรรยายจากบทข่าว ไม่ได้บรรยายว่านายกรัฐมนตรีกำลังปลุกต้นไม้ เป็นต้น

4) ค้นหาภาพข่าวบุคคลในอดีตไม่พบ เนื่องจากคำบรรยายที่ให้ไว้ไม่มีการใส่ชื่อ-นามสกุลเอาไว้ ทำให้ผู้ใช้ภาพในปัจจุบันไม่ทราบว่าเป็นใคร และไม่ทราบว่า ชื่อ-นามสกุลที่ถูกต้อง เขียนอย่างไร

5) ค้นหาภาพปรากฏการณ์ธรรมชาติไม่พบ เนื่องจากผู้ใช้ไม่ทราบชื่อเหตุการณ์ หรือ ผู้ใช้อาจทราบชื่อปรากฏการณ์แต่ผู้บรรยายไม่ได้ใส่ชื่อให้กับภาพปรากฏการณ์ดังกล่าว

6) สืบค้นภาพไม่พบ เนื่องจาก ผู้บรรยายสะกดคำที่ใช้ในการบรรยายภาพข่าวไม่ถูกต้อง หรือ สะกดคำผิด

7) ผู้ใช้ระบุความต้องการไม่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำการสอบถามเพิ่มเติมให้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้ต้องการ “ภาพสัมบนแผงขายผลไม้ในตลาด” แต่บอกเจ้าหน้าที่เพียงว่า “ต้องการภาพส้ม” ขณะที่เจ้าหน้าที่เองไม่ได้สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม ผลการค้นที่ได้ในครั้งแรกจึงไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

8) ภาพข่าวที่สืบค้นได้เป็นภาพที่ล้าสมัย เนื่องจากไม่ได้มีการระบุช่วงเวลา หรือยุคสมัยไว้ในภาพ เช่น ภาพกระดานหิน ภาพพนักงานธนาคารที่ปัจจุบันได้เปลี่ยนเครื่องแบบไปแล้ว

9) ภาพข่าวที่ทำการสืบค้นไม่ได้จัดเก็บไว้ในที่ศูนย์ข้อมูล ทำให้สืบค้นไม่พบ

10) ได้ผลการสืบค้นจำนวนมากเกินไป ต้องใช้เวลามากในการไล่หาภาพข่าวที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ไม่เร่งรีบ ผู้ใช้บางรายมองว่าการที่ได้ผลการสืบค้นจำนวนมากเป็นสิ่งที่ดี เพราะในขณะที่พิจารณาคุณภาพข่าวที่ต้องการนั้น ทำให้ได้แนวคิดการนำเสนอข่าวในมิติอื่นที่เกี่ยวข้องกัน หรือทำให้ได้แนวคิดในการค้นหาภาพที่เกี่ยวข้องในมิติอื่น ๆ เพิ่มเติมมาด้วย

อย่างไรก็ดี ทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หากมีการให้คำบรรยายรายละเอียดภาพข่าวทัศน์ที่ละเอียดครบถ้วนทุกมิติตามหลักการ 5W1H (Who, What, When, Where, Why, How) ร่วมกับการบรรยายภาพข่าวตามที่ปรากฏ จะช่วยให้การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 การพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

การพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์ตาม IFLA Five Generic User Tasks (2) การจำแนกองค์ประกอบย่อยตาม IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM) และ (3) สรุปลองค์ประกอบที่ควรจะมีในกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลและการให้คำนิยาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ตาม IFLA Five Generic User Tasks

การวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ งานวิจัยนี้ได้นำ IFLA Five Generic User Tasks (IFLA, 2017) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเมทาตาตาที่สนับสนุนกระบวนการสืบค้นข้อมูลดังกล่าว มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) Find คือ การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (2) Identify คือ การจำแนกหรือพิจารณาผลการสืบค้น (3) Select คือ การคัดเลือกผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (4) Obtain คือ การเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ และ (5) Explore คือ การขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

4.2.1.1 การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (Find) ได้แก่ การกำหนดคำค้น และการสร้างสูตรการค้น เพื่อสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือตรงกับความต้องการออกมาจากระบบหรือฐานข้อมูล ดังนั้น การกำหนดองค์ประกอบเมทาตาตา (Metadata Elements) ในการบรรยายข้อมูลที่

เป็นประโยชน์ต่อการต่อสู้คดี จะช่วยสนับสนุนให้การสืบค้นข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยาย ภาพข่าวโทรทัศน์ สามารถแสดงข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลได้ดังตารางที่ 4.4

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ข้อมูลที่ผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ประกอบด้วยข้อมูล 15 กลุ่ม โดยผู้ใช้ใช้ข้อมูล 11 กลุ่มในการสืบค้นข้อมูล และเจ้าหน้าที่ใช้ข้อมูล 11 กลุ่มเช่นเดียวกัน แต่ไม่ใช่ข้อมูลกลุ่มเดียวกันทั้งหมด โดยคำค้นที่ใช้เหมือนกัน 7 กลุ่ม ได้แก่ ชื่อสถานที่ วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์ ชื่อ-นามสกุลของบุคคล ลักษณะของเหตุการณ์ ลักษณะการกระทำของบุคคล ชื่อสายข่าว และการแต่งกายของบุคคล ส่วนข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ “ชื่อสถานที่” “วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์” “ชื่อ-นามสกุลของบุคคล” “ลักษณะของเหตุการณ์” และ “ชื่อสายข่าว” ทั้งนี้ การสืบค้นข้อมูลของเจ้าหน้าที่เป็นการสืบค้นตามความต้องการของผู้ใช้เพื่อนำไปใช้ในงานด้านข่าว ดังนั้น ชุดข้อมูลที่ใช้จึงมีลักษณะใกล้เคียงกัน

ในการสืบค้นข้อมูลผู้ใช้จะกำหนดคำค้นจากภาพข่าวที่ปรากฏในภาพความคิด ภาพข่าวจากข่าวที่ตนเองเป็นผู้จัดทำ หรือจากภาพข่าวที่เคยเห็น ขณะที่เจ้าหน้าที่จะกำหนดคำค้น จากข้อมูลที่ใช้ให้มาจากระบบการสืบค้นข้อมูลภาพข่าวที่ผ่านมา หรือจากระบบการสืบค้น ในการให้คำบรรยายภาพข่าว โดยผู้ใช้ส่วนใหญ่จะค้นด้วยคำที่เฉพาะเจาะจง อาทิ ชื่อเฉพาะ และ ลักษณะของเหตุการณ์ หรือบุคคล ขณะที่เจ้าหน้าที่จะค้นทั้ง ชื่อเฉพาะ คำที่เฉพาะเจาะจง และคำที่มีความหมายในระดับกว้างกว่าคำค้นที่ผู้ใช้ให้มา 1 ระดับ และเชื่อมประเด็นด้วยการใช้ AND OR NOT

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น โดยเปรียบเทียบผู้ใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	ข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น	ข้อมูลที่ใช้โดยภาพรวม	ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล	การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์
1	ชื่อสถานที่	✓ (1)	✓ (1)	✓ (1)	✓
2	วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์	✓ (2)	✓ (2)	✓ (5)	✓
3	ชื่อ-นามสกุลของบุคคล	✓ (2)	✓ (3)	✓ (4)	✓
4	ลักษณะของเหตุการณ์	✓ (2)	✓ (5)	✓ (3)	✓*
5	ชื่อผลิตภัณฑ์ อาหาร สิ่งของ และสัตว์	✓ (3)	-	✓ (2)	✓
6	ชื่อเหตุการณ์	✓ (4)	✓ (4)	-	✓
7	ลักษณะการกระทำของบุคคล	✓ (5)	✓ (8)	✓ (4)	✓*

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น โดยเปรียบเทียบผู้ใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น	ข้อมูลที่ใช้โดยภาพรวม	ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล	การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์
8	ID โຕ้ะข่าว	✓ (6)	✓ (6)	-	✓
9	ชื่อสายข่าว	✓ (6)	✓ (8)	✓ (5)	✓
10	ชื่อกดี	✓ (6)	-	✓ (4)	✓
11	ชื่อข่าว หรือประเด็นข่าว	✓ (7)	✓ (7)	-	✓
12	การแต่งกายของบุคคล	✓ (7)	✓ (8)	✓ (6)	✓*
13	อาชีพของบุคคลที่อยู่ภาพข่าว	✓ (7)	-	✓ (5)	✓*
14	รหัสที่ใช้แทนบุคคลสำคัญ	✓ (8)	✓ (8)	-	✓
15	ID ภาพข่าวที่ต้องการ	✓ (8)	-	✓ (6)	✓

(คำอธิบายสัญลักษณ์ (1) สัญลักษณ์ถูกต้อง ✓ หมายถึง ใช้ (2) หมายเลขที่อยู่ต่อจากสัญลักษณ์ หมายถึง ลำดับที่ของการใช้ข้อมูล (3) สัญลักษณ์ลบ - หมายถึง ไม่ใช่ และ (4) สัญลักษณ์ดอกจัน * หมายถึง การให้คำบรรยายที่ให้คำบรรยายบ้าง ไม่ให้คำบรรยายบ้าง)

จำแนกลักษณะคำค้นที่ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ได้ ดังนี้

1) คำค้นที่ระบุถึงเนื้อหา (สิ่งที่ปรากฏในภาพ) ประกอบด้วย (1) ชื่อเฉพาะ ได้แก่ “ชื่อสถานที่” “ชื่อ-นามสกุลของบุคคล” “ชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่ออาหาร ชื่อสิ่งของ และชื่อของสัตว์” และ “ชื่อกดี” (2) ชื่อที่กำหนดให้ ได้แก่ “ชื่อเหตุการณ์” “ชื่อข่าว หรือประเด็นข่าว” และ “ชื่อสายข่าว”

2) คำค้นที่ระบุถึงความเฉพาะเจาะจงของเนื้อหา ได้แก่ “วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์” “ลักษณะของเหตุการณ์” “การแต่งกายของบุคคล” “ลักษณะการกระทำของบุคคล” และ “อาชีพของบุคคลที่อยู่ในภาพข่าว”

3) คำค้นที่เป็นรหัสที่ศูนย์ข้อมูลกำหนดขึ้น ได้แก่ “ID โຕ้ะข่าว” “รหัสที่ใช้แทนบุคคลสำคัญ” และ “ID ภาพข่าวที่ต้องการ”

เมื่อพิจารณาคำที่ใช้ในการสืบค้น เทียบกับการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ พบว่า ข้อมูลทั้ง 15 กลุ่ม เป็นข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ได้จัดทำไว้ในการบรรยายภาพข่าว อย่างไรก็ตาม พบว่า มีข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ “ลักษณะของเหตุการณ์” “ลักษณะการกระทำของบุคคล” “การแต่งกายของบุคคล” และ “อาชีพของบุคคลที่อยู่ในภาพข่าว” ที่ไม่ได้มีการให้คำบรรยายไว้อย่างสม่ำเสมอ โดยเจ้าหน้าที่ที่ให้คำบรรยายในกลุ่มนี้มักได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ในการทำงานให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์กับผู้ใช้ในศูนย์ข้อมูล อย่างไรก็ตาม ข้อมูลกลุ่มนี้เป็นข้อมูลสำคัญที่ผู้ชมมักใช้ในการสืบค้น เพื่อให้ได้ภาพที่มีความเฉพาะเจาะจงตรงกับความต้องการจึงควรมีการกำหนดไว้ในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ และกำหนดรายละเอียดที่ต้องบรรยายไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ให้คำบรรยายทุกคนสามารถบรรยายได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเหมาะสม

4.2.1.2 การพิจารณาผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (Identify) ได้แก่ การทำความเข้าใจกับลักษณะของภาพข่าวโทรทัศน์ และการจำแนกความแตกต่างระหว่างผลการสืบค้นที่ค้นได้แต่ละรายการ เพื่อระบุได้ว่าภาพข่าวโทรทัศน์ที่สืบค้นได้ ภาพใดที่ตรงกับคำค้น หรือตรงกับความต้องการ สามารถจำแนกความแตกต่างของภาพข่าวที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ ดังนั้นการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์จึงควรกำหนดองค์ประกอบที่สามารถช่วยผู้ใช้เห็นถึงความแตกต่างของภาพข่าวโทรทัศน์แต่ละรายการได้อย่างชัดเจน จากการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ สามารถแสดงข้อมูลที่ใช้ในการจำแนกความแตกต่าง หรือพิจารณาภาพข่าวโทรทัศน์ได้ ดังตารางที่ 4.5

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ข้อมูลที่ผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ใช้ในการจำแนกความแตกต่าง หรือพิจารณาผลการสืบค้นประกอบด้วยข้อมูล 5 กลุ่ม ได้แก่ “ชื่อสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์” “ลักษณะของเหตุการณ์” “วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์” “ชื่อเหตุการณ์” และ “ชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง” โดยข้อมูลที่เจ้าหน้าที่กับผู้ใช้ใช้เหมือนกันและเป็นข้อมูลที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ “ชื่อสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์” และ “ลักษณะของเหตุการณ์”

ตารางที่ 4.5 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการจำแนก หรือพิจารณาผลการสืบค้น โดยเปรียบเทียบผู้ใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	ข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณา	ข้อมูลที่ใช้โดยภาพรวม	ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล	การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์
1	ชื่อสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์	✓ (1)	✓ (1)	✓ (1)	✓
2	ลักษณะของเหตุการณ์	✓ (2)	✓ (1)	✓ (2)	✓ *
3	วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์	✓ (3)	✓ (1)	-	✓
4	ชื่อเหตุการณ์	✓ (3)	✓ (1)	-	✓
5	ชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง	✓ (4)	✓ (2)	-	✓

(คำอธิบายสัญลักษณ์ (1) สัญลักษณ์ถูกต้อง ✓ หมายถึง ใช้ (2) หมายเลขที่อยู่ต่อจากสัญลักษณ์ หมายถึง ลำดับที่ของการใช้ข้อมูล (3) สัญลักษณ์ลบ - หมายถึง ไม่ใช่ และ (4) สัญลักษณ์ดอกจัน * หมายถึง การให้คำบรรยายที่ให้คำบรรยายบ้าง ไม่ให้คำบรรยายบ้าง)

ชื่อสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ ได้แก่ ชื่อภูมิศาสตร์ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และภูมิภาค) ชื่อสถานที่ (เช่น กระทรวงสาธารณสุข สนามหญ้าหน้าเนิยรัฐบาล น้ำตกเหวนรก) ชื่ออาคาร (เช่น ตึกสันติไมตรี หอประชุมใหญ่กระทรวงวัฒนธรรม) ชื่อห้อง (เช่น ห้องทำงานนายกรัฐมนตรี ห้องส่งสถานีโทรทัศน์)

ลักษณะของเหตุการณ์ เช่น ฝนตกหนัก ฝนถล่ม น้ำท่วมสูง น้ำท่วมไหลหลาก พายุฝนกระหน่ำหมู่บ้าน ลมพัดหลังคาบ้านปลิว

เมื่อเปรียบเทียบกับการให้คำบรรยายของเจ้าหน้าที่ พบว่า “ชื่อสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์” “วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์” “ชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง” และ “ชื่อเหตุการณ์” เป็นข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวส่วนใหญ่ได้ระบุไว้ ยกเว้น “ลักษณะของเหตุการณ์” ที่ไม่ได้มีการให้คำบรรยายอย่างสม่ำเสมอ ยกเว้นกรณีที่เป็นเหตุการณ์ สถานที่ หรือบุคคลที่ไม่รู้จัก อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาในเรื่องความหลากหลายในการใช้คำแทนชื่อ บุคคล เหตุการณ์ สถานที่ ซึ่งมีทั้งการใช้ชื่อที่เป็นทางการ ชื่อไม่เป็นทางการ ชื่อย่อ หรือคำย่อ เป็นต้น ดังนั้น การกำหนดแบบแผนในการบรรยายข้อมูลที่ชัดเจนจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่บรรยายภาพข่าว มีแนวทางในการบรรยายรายละเอียดที่จำเป็นต่อการจำแนกภาพข่าวได้ครบถ้วน สมบูรณ์ขึ้น

4.2.1.3 การคัดเลือกผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (Select) ได้แก่ การตัดสินใจเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ที่ตรงกับความต้องการจากผลการสืบค้นที่ได้ทั้งหมด ภายหลังจากจำแนกความแตกต่างของภาพข่าวที่ค้นได้แต่ละภาพแล้ว โดยสามารถบอกได้ว่าภาพใดคือภาพที่ต้องการ หรือภาพใดคือภาพที่ไม่ต้องการ เพราะเหตุใด อาจทำโดยการกำหนดคุณลักษณะบางประการ เพื่อให้การตัดสินใจของผู้ใช้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์จะต้องจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจอย่างเพียงพอและเหมาะสม จากการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ สามารถแสดงข้อมูลที่ใช้ในการคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ได้ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ โดยเปรียบเทียบผู้ใช้งานกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	ข้อมูลที่ใช้ในการคัดเลือก	ข้อมูลที่ใช้โดยภาพรวม	ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล	การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์
1	ความคมชัดของภาพสูง	✓ (1)	✓ (1)	✓ (2)	✓
2	ชื่อเหตุการณ์ ชื่อสถานที่ และชื่อบุคคล	✓ (2)	✓ (1)	✓ (3)	✓
3	ความใหม่/ทันสมัยของข่าว	✓ (3)	✓ (2)	✓ (1)	✓
4	ลักษณะของเหตุการณ์, ลักษณะการกระทำของบุคคล	✓ (4)	✓ (1)	-	✓*
5	มุมมองภาพสวย	✓ (5)	✓ (3)	✓ (2)	✓*
6	ความยาวของภาพข่าวเพียงพอกับบทข่าว	✓ (6)	✓ (4)	-	✓
7	ภาพที่สถานีโทรทัศน์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์	✓ (7)	-	✓ (3)	✓

(คำอธิบายสัญลักษณ์ (1) สัญลักษณ์ถูกต้อง ✓ หมายถึง ใช้ (2) หมายเลขที่อยู่ต่อจากสัญลักษณ์ หมายถึง ลำดับที่ของการใช้ข้อมูล (3) สัญลักษณ์ลบ - หมายถึง ไม่ใช่ และ (4) สัญลักษณ์ดอกจัน * หมายถึง การให้คำบรรยายที่ให้คำบรรยายบ้าง ไม่ให้คำบรรยายบ้าง)

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ข้อมูลที่ผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ใช้ในการคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ที่ต้องการจากผลการสืบค้นที่ได้ประกอบด้วยข้อมูลทั้งหมด 7 กลุ่ม ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกภาพข่าวที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่ (1) ความคมชัดของภาพสูง (2) ชื่อเหตุการณ์ ชื่อสถานที่ และชื่อบุคคล (3) ความใหม่/ทันสมัยของข่าว (4) ลักษณะของเหตุการณ์และลักษณะการกระทำของบุคคล และ (5) มุมมองภาพสวย จากตารางผู้ที่จะตัดสินใจเลือกผลการค้นภาพข่าวโทรทัศน์จากความเกี่ยวข้องด้านเนื้อหาเป็นอันดับแรก จากนั้น จะพิจารณาองค์ประกอบสำคัญที่อยู่ในภาพ เช่น เหตุการณ์ สถานที่ บุคคล ตามด้วย คุณภาพของภาพ ลักษณะพิเศษของภาพ ความเป็นปัจจุบัน ความยาว (ชั่วโมง นาที วินาที) ของภาพข่าว และเทคนิคการถ่ายภาพ โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะพิจารณาเพิ่มเติมในประเด็นด้านลิขสิทธิ์ หรือ สิทธิในการนำภาพไปใช้

เมื่อเปรียบเทียบกับกรให้คำบรรยายภาพข่าวพบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่ ได้แก่ ชื่อเหตุการณ์ ชื่อสถานที่ และชื่อบุคคล ความคมชัดของภาพ (คุณภาพของภาพ) ความใหม่/ทันสมัยของข่าว (วัน เดือนปีที่เกิดเหตุการณ์) ความยาวของภาพข่าวเพียงพอกับบทข่าว (ความยาวของไฟล์ภาพ เป็นชั่วโมง นาที วินาที) และภาพที่สถานีโทรทัศน์เป็นเข้าของลิขสิทธิ์ (การเข้าถึง สิทธิในการนำภาพไปใช้) ได้มีการให้คำบรรยายไว้แล้ว แต่ทั้งนี้ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของเหตุการณ์ ลักษณะการกระทำของบุคคล (ประเด็นหลักที่เฉพาะเจาะจง) และมุมมองภาพสวย (ลักษณะพิเศษของภาพ) ที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้มีการให้คำบรรยายไว้อย่างสม่ำเสมอ

ข้อมูลเหล่านี้เป็นกลุ่มข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของภาพข่าวโทรทัศน์ทั้งในด้านเนื้อหาของภาพข่าว (ชื่อเหตุการณ์ ชื่อสถานที่ และชื่อบุคคล วันเวลาที่เกิดเหตุการณ์) คุณภาพของภาพ (ความคมชัดของภาพ ชัดเจน ไม่เบลอ) ลักษณะพิเศษของภาพ (ภาพสวย) และประเด็นด้านลิขสิทธิ์ของภาพข่าว เพื่อบอกถึงสิทธิในการใช้งานและการเผยแพร่ องค์กรใดก็ได้ ข้อมูลในกลุ่มนี้ยังคงมีการบรรยายไม่สม่ำเสมอ และยังไม่มีความมาตรฐานหรือกรอบแนวคิดในการบรรยาย

4.2.1.4 การเข้าถึงภาพข่าวโทรทัศน์ (Obtain) เป้าหมายของกระบวนการนี้คือการได้มา หรือการเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ ดังนั้น ในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ จะต้องให้ข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเพื่อเปิดดูไฟล์ภาพข่าวได้ เช่น ลิงค์ที่เข้าถึงไฟล์ภาพข่าวได้โดยตรง หรือบอกสถานที่จัดเก็บ พร้อมทั้งคำแนะนำในการเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ จากการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ สามารถแสดงข้อมูลที่ใช้ในการเข้าถึงภาพข่าวโทรทัศน์ได้ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ โดยเปรียบเทียบผู้ใช้งานกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล

ลำดับที่	ข้อมูลการเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์	ข้อมูลที่ใช้โดยภาพรวม	ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล	การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์
1	ลิงค์เพื่อดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจากฐานข้อมูลชั่วคราว	✓ (1)	✓ (1)	✓ (1)	-
2	ลิงค์ดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจากฐานข้อมูลถาวร	✓ (2)	-	✓ (1)	-
3	ใช้ ID ของไฟล์ภาพข่าวเพื่อไปดาวน์โหลดไฟล์ภาพจากฐานข้อมูลชั่วคราว (หลังจากที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลดึงภาพจากฐานข้อมูลถาวรมาให้)	✓ (3)	✓ (1)	-	-
4	รับ ID ของไฟล์ภาพข่าวทางโทรศัพท์	✓ (4)	✓ (2)	-	-

(คำอธิบายสัญลักษณ์) (1) สัญลักษณ์ถูกต้อง ✓ หมายถึง ใช้ (2) หมายเลขที่อยู่ต่อจากสัญลักษณ์ หมายถึง ลำดับที่ของการใช้ข้อมูล และ (3) สัญลักษณ์ลบ - หมายถึง ไม่ใช่)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ข้อมูลที่ผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ใช้ในการเข้าถึงภาพข่าวโทรทัศน์ ที่คัดเลือกจากผลการสืบค้นที่ได้ประกอบด้วย ID ของไฟล์ภาพข่าว ลิงค์ไปยังไฟล์ภาพข่าวที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) และลิงค์ไปยังไฟล์ภาพข่าวที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลถาวร (Archive Database) โดยผู้ใช้งานสามารถเลือกรับข้อมูลดังกล่าวได้ 3 ช่องทาง ได้แก่ อีเมล ไลน์ (Line) และ โทรศัพท์ โดยผู้ใช้งานจะเข้าถึงภาพเองได้โดยตรงเฉพาะข้อมูลที่อยู่ในฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) เท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบกับกรให้คำบรรยายภาพข่าว พบว่า ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ ลิงค์เพื่อดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจากฐานข้อมูลชั่วคราว (Temporary Database) ใช้ ID ของไฟล์ภาพข่าวเพื่อไปดาวน์โหลดไฟล์ภาพจากฐานข้อมูลชั่วคราว (หลังจากที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลดึงภาพจากฐานข้อมูลถาวรมาให้) รับ ID ของไฟล์ภาพข่าวทางโทรศัพท์ และลิงค์ดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจากฐานข้อมูลถาวร (Archive Database) ไม่ได้มีการให้คำบรรยายไว้ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ระบบแมมสร้างให้อัตโนมัติ ส่วนข้อมูลด้านความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิในการนำภาพข่าวโทรทัศน์ไปใช้ ยังไม่มีการให้คำบรรยายไว้

4.2.1.5 การขยายผลการค้น (Explore) ได้แก่ การขยายขอบเขตการค้นไปยังข้อมูลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เป็นการจบกระบวนการสืบค้นแบบเปิด โดยผู้ใช้อาจเกิดแนวคิดใหม่ระหว่างได้เรียงดูผลการสืบค้นที่ได้ และเชื่อมโยงข้อมูลหนึ่งไปยังข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ในลักษณะการค้นพบแบบบังเอิญ ดังนั้น เพื่อสนับสนุนให้เกิดกระบวนการนี้ ในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์จึงต้องจัดเตรียมข้อมูลที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของผลการค้นในมิติต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถปรับเปลี่ยนผลการสืบค้น หรือขยายผลการสืบค้นได้ทั้งในระดับกว้างขึ้น หรือแคบลง จากการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ สามารถแสดงข้อมูลที่ใช้ในการขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ได้ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลที่ใช้ในการขยายผลการสืบค้น โดยเปรียบเทียบผู้ใช้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	ข้อมูลที่ใช้ในการขยายผลการสืบค้น	ข้อมูลที่ใช้โดยภาพรวม	ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล	การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์
1	อากัปกริยาท่าทางของบุคคล ตัวอย่างเช่น นั่ง เดิน กระโดด	✓ (1)	✓ (1)	-	✓*
2	ลักษณะของเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น น้ำท่วมสูง ฝนตกหนัก	✓ (2)	-	✓ (1)	✓*
3	ลักษณะของสิ่งของ ตัวอย่างเช่น รถยนต์กันกระสุน ยี่ห้อเมอร์เซเดสเบนซ์ สีดำ	✓ (3)	-	✓ (2)	✓*

(คำอธิบายสัญลักษณ์ (1) สัญลักษณ์ถูกต้อง ✓ หมายถึง ใช้ (2) หมายเลขที่อยู่ต่อจากสัญลักษณ์ หมายถึง ลำดับที่ของการใช้ข้อมูล (3) สัญลักษณ์ลบ - หมายถึง ไม่ใช่ และ (4) สัญลักษณ์ดอกจัน * หมายถึง การให้คำบรรยายที่ให้คำบรรยายบ้าง ไม่ให้คำบรรยายบ้าง)

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ข้อมูลที่ผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ใช้ในการขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ที่ต้องการจากผลการสืบค้นที่ได้ ประกอบด้วยข้อมูลทั้งหมด 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ อากัปกริยาท่าทางของบุคคล (เช่น นั่ง เดิน กระโดด) ลักษณะของเหตุการณ์ (เช่น น้ำท่วมสูง ฝนตกหนัก) ลักษณะของสิ่งของ (เช่น รถยนต์กันกระสุนยี่ห้อเมอร์เซเดสเบนซ์ สีดำ) กรณีตัวอย่างเช่น ผู้ใช้แจ้งมาที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลว่าต้องการภาพข่าวศรีสะเกษ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะสืบค้นภาพข่าว โดยใช้คำค้นว่า “จังหวัดศรีสะเกษ” แล้วส่งให้ผู้ใช้ภาพข่าวดู หลังจากนั้นผู้ใช้เห็นภาพข่าวแล้วแจ้งว่า “คนละศรีสะเกษกัน” เนื่องจากว่าผู้ใช้ต้องการภาพนักกีฬาที่มีชื่อว่า

“ศรียะเกษ” ไม่ใช่ภาพ “จังหวัดศรียะเกษ” จากนั้น เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะสืบค้น “ภาพข่าว นักกีฬาที่ชื่อศรียะเกษ” ให้ใหม่ แล้วส่งให้ผู้ใช้ดูภาพอีกครั้ง ซึ่งภาพที่ส่งไปมีภาพที่ศรียะเกษกำลังชกมวย เมื่อผู้ใช้เห็นภาพข่าวแล้วได้ระบุข้อมูลเพื่อขยายผลการสืบค้นอีกว่า “อยากได้ภาพตอนที่ศรียะเกษกำลังชกมวย” เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลทำการสืบค้นภาพข่าวอีกครั้ง โดยใช้คำค้นว่า “ศรียะเกษ AND ชกมวย” เพื่อให้ได้ภาพในลักษณะที่ผู้ใช้ต้องการ

เมื่อเปรียบเทียบกับการให้คำบรรยายภาพข่าวของเจ้าหน้าที่ พบว่า ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มไม่ได้มีการให้คำบรรยายไว้อย่างสม่ำเสมอ โดยเจ้าหน้าที่ที่ให้คำบรรยายในกลุ่มนี้มักได้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ในการทำงานให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์กับผู้ใช้ในศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลกลุ่มนี้เป็นข้อมูลสำคัญที่ผู้ชมมักใช้ในการสืบค้นและขยายผลการสืบค้น เพื่อให้ได้ภาพที่มีความเฉพาะเจาะจงตรงกับความต้องการ เช่น ลักษณะการกระทำของบุคคล ลักษณะของเหตุการณ์ รวมถึงลักษณะเฉพาะของสัตว์ หรือ วัตถุสิ่งของ จึงควรมีการกำหนดไว้ในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ และกำหนดรายละเอียดที่ต้องบรรยายไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ให้คำบรรยายสามารถบรรยายได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

4.2.1.6 สรุปการวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์

จากการวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์ ตาม IFLA Five Generic User Tasks (IFLA, 2017) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเมทาดาตาที่สนับสนุนกระบวนการสืบค้นข้อมูล สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงรายการข้อมูลที่ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลใช้ในกระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ตาม IFLA Five Generic User Tasks (IFLA, 2017)

ลำดับที่	ชื่อข้อมูล	Find	Identity	Select	Obtain	Explore	การให้คำบรรยาย
1	ชื่อสถานที่	✓ (1)	✓ (1)	✓ (2)	-	-	✓
2	วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์	✓ (2)	✓ (3)	-	-	-	✓
3	ชื่อ-นามสกุลของบุคคล	✓ (2)	✓ (4)	✓ (2)	-	-	✓
4	ชื่อเหตุการณ์	✓ (4)	✓ (3)	✓ (2)	-	-	✓
5	ลักษณะของเหตุการณ์	✓ (2)	✓ (2)	✓ (3)	-	✓ (2)	✓*
6	ID โต๊ะข่าว	✓ (6)	-	-	-	-	✓
7	ชื่อข่าว หรือประเด็นข่าว	✓ (7)	-	-	-	-	✓
8	ชื่อสายข่าว	✓ (6)	-	-	-	-	✓
9	การแต่งกายของบุคคล	✓ (7)	-	-	-	-	✓*

ตารางที่ 4.9 แสดงรายการข้อมูลที่ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลใช้ในกระบวนการสืบค้นภาพข่าว
โทรทัศน์ตาม IFLA Five Generic User Tasks (IFLA, 2017) (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อข้อมูล	Find	Identity	Select	Obtain	Explore	การให้คำ บรรยาย
10	ลักษณะการกระทำของบุคคล	✓ (5)	-	✓ (3)	-	✓ (1)	✓*
11	รหัสที่ใช้แทนบุคคลสำคัญ	✓ (1)	-	-	-	-	✓
12	ชื่อผลิตภัณฑ์ อาหาร สิ่งของ และสัตว์	✓ (7)	-	-	-	-	✓
13	ชื่อคดี	✓ (3)	-	-	-	-	✓
14	อาชีพของบุคคลที่อยู่ภาพข่าว	✓ (2)	-	-	-	-	✓*
15	ID ภาพข่าวที่ต้องการ	✓ (1)	-	-	-	-	✓
16	ลักษณะของวัตถุ สิ่งของ	-	-	-	-	✓ (3)	✓*
17	ความคมชัดของภาพ	-	-	✓ (1)	-	-	✓
18	ความใหม่/ทันสมัยของข่าว	-	-	✓ (2)	-	-	✓
19	มุมมองภาพสวย (ลักษณะพิเศษ ของภาพ)	-	-	✓ (4)	-	-	✓*
20	ความยาวของภาพข่าวเพียงพอกับ บทข่าว	-	-	✓ (5)	-	-	✓
21	ภาพที่สถานีโทรทัศน์เป็นเจ้าของ ลิขสิทธิ์	-	-	✓ (6)	-	-	✓
22	ลิงค์เพื่อดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจาก ฐานข้อมูลชั่วคราว	-	-	-	✓ (1)	-	
23	ใช้ ID ของไฟล์ภาพข่าวเพื่อไปดาว โหลดไฟล์ภาพจากฐานข้อมูลชั่วคราว	-	-	-	✓ (3)	-	
24	รับ ID ของไฟล์ภาพข่าวทางโทรศัพท์	-	-	-	✓ (4)	-	
25	ลิงค์ดาวโหลดไฟล์ภาพข่าวจาก ฐานข้อมูลถาวร	-	-	-	✓ (2)	-	

(คำอธิบายสัญลักษณ์ (1) สัญลักษณ์ถูกต้อง ✓ หมายถึง ใช้ (2) หมายเลขที่อยู่ต่อจากสัญลักษณ์ หมายถึง ลำดับที่ของการใช้ข้อมูล และ (3) สัญลักษณ์ลบ - หมายถึง ไม่ใช่)

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์มีทั้งหมด 25 กลุ่ม โดยข้อมูลที่ใช้และเจ้าหน้าที่ใช้ในการค้นหาภาพข่าวทั้งหมด 15 กลุ่ม ได้แก่ “ชื่อสถานที่” “วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์” “ชื่อ-นามสกุลของบุคคล” “ชื่อเหตุการณ์” “ลักษณะของเหตุการณ์” “ID โต้ข่าว” “ชื่อข่าว หรือประเด็นข่าว” “ชื่อสายข่าว” “การแต่งกายของบุคคล” “ลักษณะการกระทำของบุคคล” “รหัสที่ใช้แทนบุคคลสำคัญ” “ชื่อผลิตภัณฑ์ อาหาร สิ่งของ และสัตว์” “ชื่อคดี” “อาชีพของบุคคลที่อยู่ภาพข่าว” และ “ID ภาพข่าวที่ต้องการ”

ข้อมูลที่ใช้ในการจำแนกหรือพิจารณาภาพข่าวทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ “ชื่อสถานที่” “ลักษณะของเหตุการณ์” “วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์” “ชื่อ-นามสกุลของบุคคล” และ “ชื่อเหตุการณ์”

ข้อมูลที่ใช้ในการคัดเลือกภาพข่าวทั้งหมด 10 กลุ่ม ได้แก่ “ลักษณะของเหตุการณ์” “ลักษณะการกระทำของบุคคล” “ชื่อเหตุการณ์” “ชื่อสถานที่” “ชื่อ-นามสกุลของบุคคล” “ความคมชัดของภาพ” “ความใหม่/ทันสมัยของข่าว” “มุมมองภาพสวย” “ความยาวของภาพข่าวเพียงพอกับบทข่าว” และ “ภาพที่สถานีโทรทัศน์เป็นเข้าของลิขสิทธิ์”

ข้อมูลที่ใช้และเจ้าหน้าที่ใช้ในการเข้าถึงภาพข่าวทั้งหมด 2 กลุ่ม ได้แก่ “ลิงค์เพื่อดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจากฐานข้อมูลชั่วคราว” และ “ลิงค์ดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจากฐานข้อมูลถาวร”

ข้อมูลที่ใช้และเจ้าหน้าที่ใช้ในการขยายผลการสืบค้นภาพข่าว ทั้งหมด 3 กลุ่ม ได้แก่ “ลักษณะการกระทำของบุคคล” “ลักษณะของเหตุการณ์” และ “ลักษณะของวัตถุสิ่งของ”

เมื่อพิจารณาตามการใช้งานในกระบวนการต่าง ๆ ของการสืบค้นข้อมูล พบว่า “ลักษณะของเหตุการณ์” เป็นข้อมูลที่มีการใช้มากที่สุด โดยพบการใช้ใน 4 กระบวนการคือ Find, Identify, Select, Explore รองลงมาคือ ข้อมูลที่มีการใช้ใน 3 กระบวนการคือ Find, Identify, Select ได้แก่ “ชื่อสถานที่” “ชื่อ-นามสกุลของบุคคล” “ชื่อเหตุการณ์” และ “ลักษณะของเหตุการณ์” ส่วนข้อมูล “ลักษณะการกระทำของบุคคล” มีการใช้ใน 3 กระบวนการคือ Find, Select, Explore ข้อมูลมีการใช้ใน 2 กระบวนการคือ Find, Select ได้แก่ วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์ และข้อมูลมีการใช้ใน 2 กระบวนการคือ Find, Explore ได้แก่ ลักษณะของวัตถุสิ่งของ

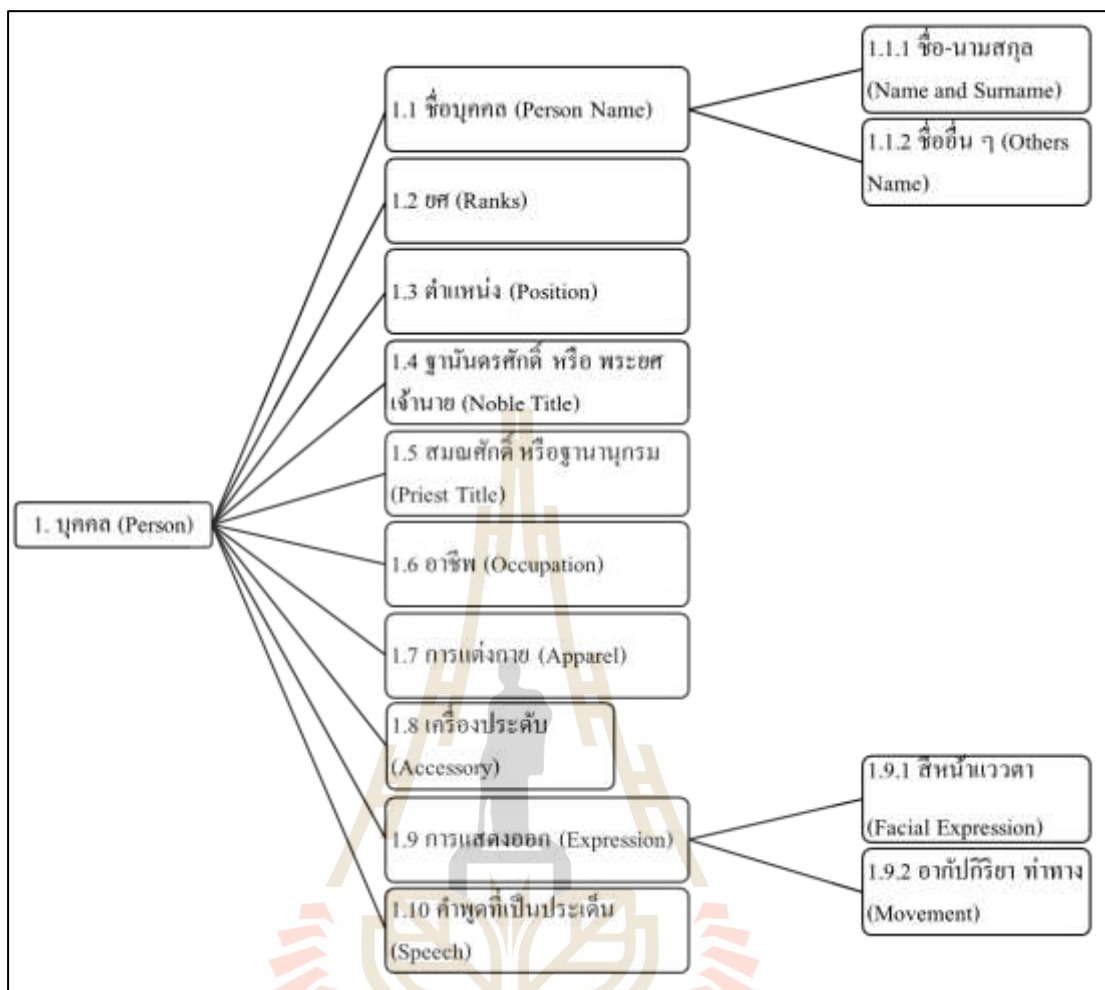
เมื่อเปรียบเทียบกับการให้คำบรรยายของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์พบว่า มีข้อมูล 6 กลุ่ม ที่การให้คำบรรยายไม่สม่ำเสมอ (ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง) ได้แก่ “ลักษณะของเหตุการณ์” “การแต่งกายของบุคคล” “ลักษณะการกระทำของบุคคล” “อาชีพของบุคคลที่อยู่ภาพข่าว” “ลักษณะของวัตถุสิ่งของ” และ “มุมมองภาพสวย หรือ ลักษณะพิเศษของภาพ” ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ข้อมูลกลุ่มนี้เป็นข้อมูลที่สำคัญที่ผู้ใช้ในการสืบค้น จำแนก และคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ ควรต้องมีการจำแนก และกำหนดหนดไว้ในกรอบโครงสร้างการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล เนื่องจากการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน ยังคงต้องสืบค้นภาพด้วยคำค้นที่กำหนดขึ้นมาแทนเนื้อหาภายในภาพเป็นหลัก หากกำหนดไม่ครอบคลุมอาจทำให้ภาพข่าวนั้น ๆ สืบค้นไม่พบ อย่างไรก็ตาม มีข้อมูล 2 กลุ่มที่ไม่มีในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ “ลิงค์เพื่อดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจากฐานข้อมูลชั่วคราว” และ “ลิงค์ดาวน์โหลดไฟล์ภาพข่าวจากฐานข้อมูลถาวร” เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ระบบแมมสร้างให้แบบอัตโนมัติ

4.2.2 การจำแนกองค์ประกอบย่อยตามกรอบแนวคิด IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM)

การจัดทำกรอบโครงสร้างข้อมูลการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ที่จัดเก็บไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ ซึ่งเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่นำเสนอเนื้อหาด้วยภาพเคลื่อนไหว สืบค้นและเข้าถึงผ่านคำสำคัญ หรือ คำแทนเนื้อหาที่นำมาบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ในมิติ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลด้วยคำสำคัญ หรือ คำแทนเนื้อหาเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์

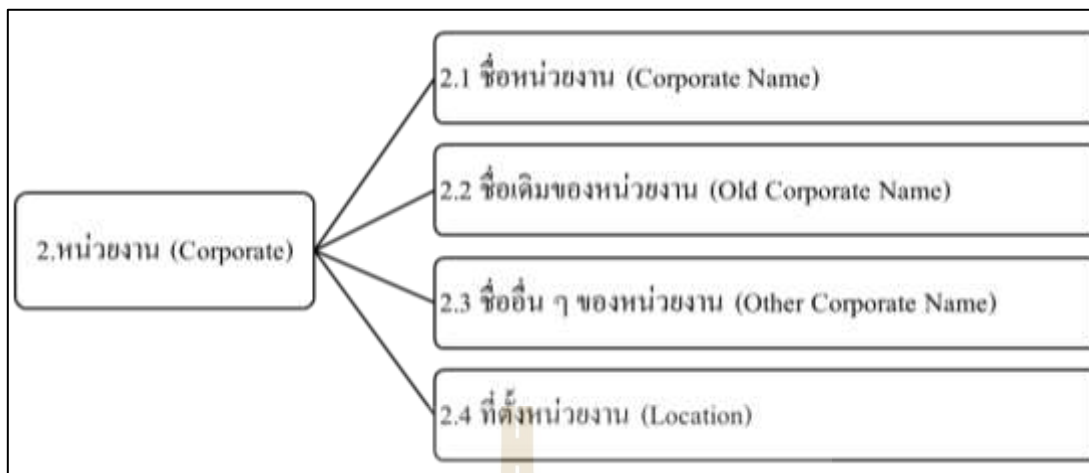
จากผลการวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่และผู้ใช้ตาม IFLA Five Generic User Tasks ในการจำแนกองค์ประกอบย่อยของกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลนั้น ได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ IFLA Library Reference Model (IFLA, 2017) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์องค์ประกอบของรายการบรรณานุกรม (Bibliographic Records) หรือองค์ประกอบเมตาดาตา (Metadata Elements) ที่เป็นประโยชน์ต่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เพื่อตอบสนองความต้องการในการสืบค้นสารสนเทศตามกระบวนการสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้ (User 5 Tasks) โดยปรับใช้เอนทิตีที่สามารถอธิบายถึงเนื้อหาและองค์ประกอบในภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ งานหรือแนวคิด (Work) วิธีการนำเสนอเนื้อหา (Expression) รูปแบบหรือประเภทของทรัพยากร (Manifestation) บุคคล (Person) กลุ่มบุคคล (Collective Agent) ประเด็นเนื้อหาทั้งที่เป็นศัพท์อิสระและศัพท์ควบคุม (Nomen) สถานที่ (Place) และช่วงเวลาหรือยุคสมัย (Time-span) โดยวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิด 4W1H (Who, What, When, Where, How) ได้ ดังนี้

4.2.2.1 บุคคล (Person) ได้แก่ บุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น นักการเมือง นักวิชาการ นักแสดง และบุคคลที่เป็นข่าว จำแนกองค์ประกอบย่อยในการบรรยายลักษณะของบุคคลได้ 10 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อ ยศ หรือบรรดาศักดิ์ ตำแหน่งฐานันดรศักดิ์ หรือ พระยศเจ้านาย สมณศักดิ์ หรือ ฐานานุกรม อาชีพ การแต่งกาย เครื่องประดับ การแสดงออก และ คำพูดที่เป็นประเด็น โดยมี 2 องค์ประกอบย่อยที่มีองค์ประกอบย่อยในลำดับที่ 2 ได้แก่ ชื่อ (ชื่อ-นามสกุล และชื่ออื่น ๆ เช่น ชื่อเล่น หรือ ฉายา) และ การแสดงออก (สีหน้า แววตา และอากัปกริยา ท่าทาง) ดังรูปที่ 4.5

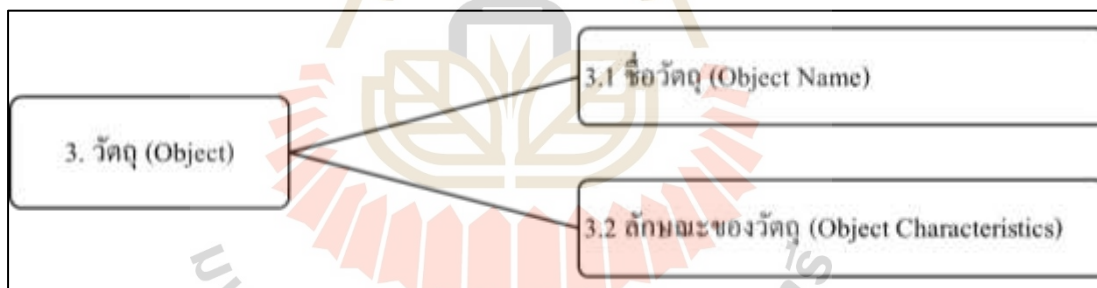
รูปที่ 4.5 แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของบุคคล

4.2.2.2 หน่วยงาน (Corporate) ได้แก่ หน่วยงาน หรือองค์กรที่ปรากฏอยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ จำแนกองค์ประกอบย่อยในการบรรยายลักษณะของหน่วยงานได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อหน่วยงาน ชื่อเดิมของหน่วยงาน ชื่ออื่น ๆ ของหน่วยงาน และที่ตั้งของหน่วยงาน ดังรูปที่ 4.6

รูปที่ 4.6 แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของหน่วยงาน

4.2.1.1 วัตถุ (Object) ได้แก่ วัตถุ สิ่งของที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ โพเดียม ลูกฟุตบอล Telstar 18 จำแนกองค์ประกอบย่อยในการบรรยายลักษณะของวัตถุได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อวัตถุ และลักษณะของวัตถุ ดังรูปที่ 4.7

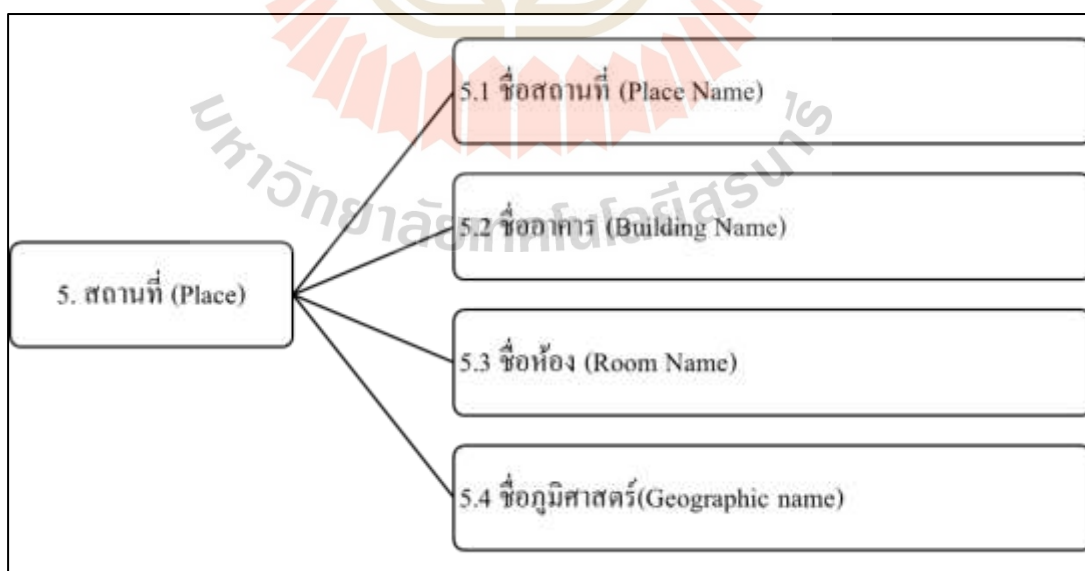
รูปที่ 4.7 แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของวัตถุ

4.2.2.4 เหตุการณ์ (Event) ได้แก่ เหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น การแถลงการณ์ การเลือกตั้งปี 2562 เหตุจลาจลในสหรัฐอเมริกา จำแนกองค์ประกอบย่อยในการบรรยายลักษณะของเหตุการณ์ได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อเหตุการณ์ แผนการดำเนินกิจกรรม หรือเหตุการณ์ วันที่และเวลา ผู้จัดกิจกรรมหรือเหตุการณ์ โดยมี 2 องค์ประกอบย่อยที่มีองค์ประกอบย่อยในลำดับที่ 2 ได้แก่ ชื่อเหตุการณ์ (ชื่อกิจกรรมหลัก และชื่อกิจกรรมย่อย) ผู้จัดกิจกรรมหรือเหตุการณ์ (ชื่อบุคคลที่จัดกิจกรรม ชื่อหน่วยงานที่จัดกิจกรรม) ดังรูปที่ 4.8

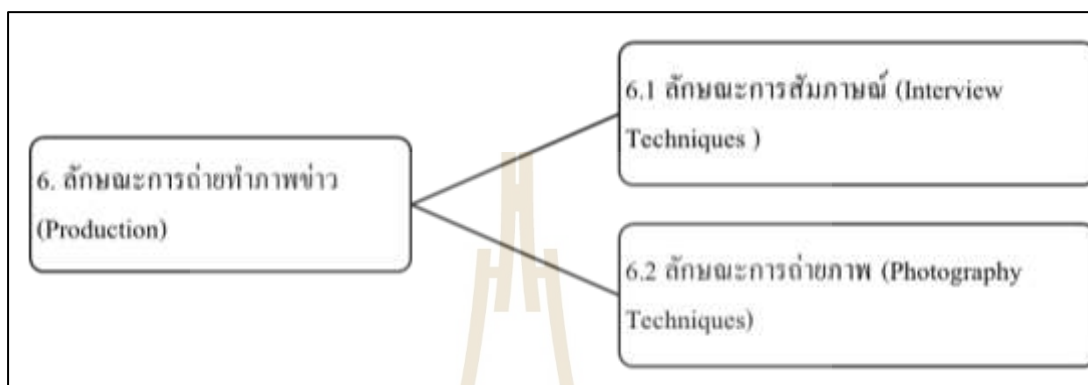
รูปที่ 4.8 แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของเหตุการณ์

4.2.2.5 สถานที่ (Place) ได้แก่ ชื่อสถานที่ในภาพถ่ายโทรทัศน์ เช่น ชื่อภูมิศาสตร์ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด) ชื่อหน่วยงาน ชื่ออาคาร ชื่อห้องในอาคาร ตัวอย่างเช่น ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ศาลากลางจังหวัด ทำเนียบรัฐบาล จำแนกองค์ประกอบย่อยในการบรรยายลักษณะของสถานที่ได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อสถานที่ ชื่ออาคาร ชื่อห้อง และชื่อภูมิศาสตร์ ดังรูปที่ 4.9

รูปที่ 4.9 แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของสถานที่

4.2.2.6 ลักษณะการถ่ายทำภาพข่าว (Production) ได้แก่ ลักษณะการถ่ายทำภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น การสัมภาษณ์เด็ยวนายกรัฐมนตรี ภาพหน้าตรงการแถลงการณ์ สถานการณ์ฉุกเฉิน จำแนกองค์ประกอบย่อยในการบรรยายลักษณะของลักษณะการถ่ายทำภาพข่าว ได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะการสัมภาษณ์ และลักษณะการถ่ายภาพ ดังรูปที่ 4.10

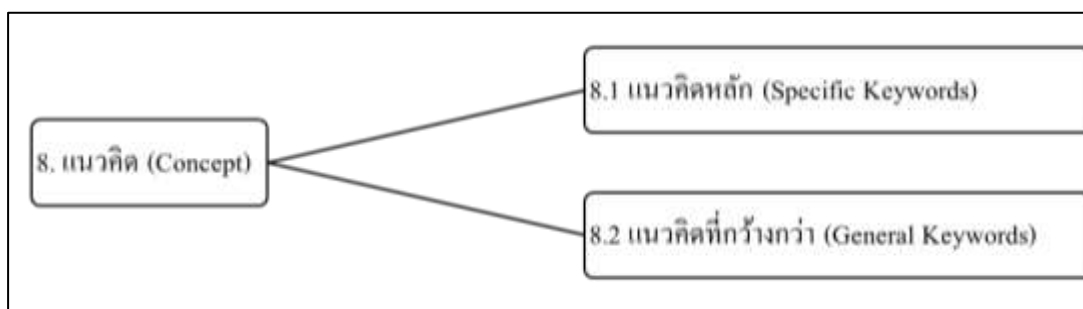
รูปที่ 4.10 แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของลักษณะการถ่ายทำภาพข่าว

4.2.1.2 ประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ (Type of Scene) ได้แก่ การแบ่งประเภทของภาพข่าว ตัวอย่างเช่น ภาพตลก ภาพสยองขวัญ ภาพหวาดเสียว ดังรูปที่ 4.11

รูปที่ 4.11 แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์

4.2.2.8 แนวคิด (Concept) ได้แก่ แนวคิด หรือ ประเด็นเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ กำหนดเป็นคำศัพท์ที่เฉพาะเจาะจง และคำศัพท์ทั่วไป ตัวอย่างเช่น ล่ากระทิง (คำศัพท์ที่เฉพาะเจาะจง) ล่าสัตว์ป่า (คำศัพท์ทั่วไป) จำแนกองค์ประกอบย่อยในการบรรยายลักษณะของแนวคิดได้ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดหลัก และแนวคิดที่กว้างกว่า ดังรูปที่ 4.12

รูปที่ 4.12 แผนผังการจำแนกองค์ประกอบย่อยของแนวคิด

4.2.3 สรุปองค์ประกอบที่ควรจะมีในกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลและการให้คำนิยาม

จากการศึกษากระบวนการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ การวิเคราะห์ความต้องการในการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ตาม IFLA Five Generic User Tasks (IFLA, 2017) รวมถึงการจำแนกองค์ประกอบย่อยตามแนวคิด IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM, 2017) สามารถสรุปองค์ประกอบย่อยที่ควรจะมีในกรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลได้ทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบหลัก 36 องค์ประกอบย่อย และจัดทำนิยามได้ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล
ที่พัฒนาขึ้น

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
1	1. บุคคล (Person)			บุคคลสำคัญที่ปรากฏอยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น นักการเมือง นักวิชาการ นักแสดง และบุคคลที่เป็นข่าว
2		1.1 ชื่อบุคคล (Person Name)		ชื่อบุคคลสำคัญที่ปรากฏอยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ประยุทธ์ จันทร์โอชา ญาญ่า อุรัสยา เสปอร์บันด์ หน่อง ป्लीมจิตร์ ถิ่นขาว
3			1.1.1 ชื่อ-นามสกุล (Name and Surname)	ชื่อและนามสกุลที่เป็นทางการของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ประยุทธ์ จันทร์โอชา ป्लीมจิตร์ ถิ่นขาว
4			1.1.2 ชื่ออื่น ๆ (Others Name)	ชื่อที่ไม่เป็นทางการของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น ชื่อเล่น หรือ ฉายา ตัวอย่างเช่น ตู๋ ลุงตู่ ชมพู่ แม่ชม นิ่งหน่อง หน่อง
5		1.2 ยศ (Ranks)		ยศ ของทหารหรือตำรวจที่เป็นบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น พลเอก พันตำรวจโท นาวาอากาศตรี
6		1.3 ตำแหน่ง (Position)		ตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางการเมือง ตำแหน่งทางการบริหาร ตัวอย่างเช่น ศาสตราจารย์ นายกรัฐมนตรี อธิการบดี ปลัดกระทรวง
7		1.4 ฐานันดรศักดิ์ หรือ พระยศ เจ้านาย (Noble Title)		ฐานันดรศักดิ์ พระยศเจ้านาย หรือ พระอิสริยยศของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น หม่อมราชวงศ์ หม่อมหลวง
8		1.5 สมณศักดิ์ หรือฐานานุกรม (Priest Title)		ยศที่พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่ภิกษุที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ หรือ ตำแหน่งยศพระสงฆ์ที่พระราชทานมีอำนาจตั้งสมณศักดิ์ให้ตามทำเนียบ ตัวอย่างเช่น สมเด็จพระสังฆราช พระราชาคณะ
9		1.6 อาชีพ (Occupation)		อาชีพของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น นักการเมือง ทหาร ตำรวจ ครู
10		1.7 การแต่งกาย (Apparel)		ลักษณะเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายที่บุคคลสำคัญสวมใส่ ตัวอย่างเช่น ชุดออกกำลังกายสีดำ เสื้อผ้าไหมแขนยาวสีขาว

ตารางที่ 4.10 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล
ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
11		1.8 เครื่องประดับ (Accessory)		เครื่องประดับและลักษณะเครื่องประดับที่บุคคลสำคัญในภาพข่าวโทรทัศน์สวมใส่ ตัวอย่างเช่น สวมแหวนเพชรที่นิ้วชี้ สวมนาฬิกาที่มีอัญมณี
12		1.9 การแสดงออก (Expression)		ลักษณะการแสดงออกของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น นายกฯ ให้สัมภาษณ์นักข่าวด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส นายกฯ ออกกำลังกายร่วมกับรัฐมนตรีท่านอื่น ๆ
13			1.9.1 สีหน้าแววตา (Facial Expression)	ลักษณะการแสดงออกทางสีหน้า และแววตาของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ยิ้ม หัวเราะ หน้าบึ้ง
14			1.9.2 อากัปกิริยา ท่าทาง (Movement)	ลักษณะท่าทางของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ยืน เดิน นั่ง วิ่ง กระโดดชูมือ
15		1.10 คำพูดที่เป็นประเด็น (Speech)		คำพูดที่บุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์พูดออกมา หรือให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าว แล้วเป็นที่กล่าวถึง ตัวอย่างเช่น “ยูเอ็นไม่ใช่พ่อ” “เราต้องรักตัวเอง แล้วเราจะไม่พัง” “ผมสร้างโลกขึ้นมา 2 ใบ”
16	2. หน่วยงาน (Corporate)			หน่วยงาน หรือองค์กรที่ปรากฏอยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) - กระทรวงศึกษาธิการ
17		2.1 ชื่อหน่วยงาน (Corporate Name)		ชื่อที่เป็นทางการของหน่วยงานที่อยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย - สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
18		2.2 ชื่อเดิมของหน่วยงาน (Old Corporate Name)		ชื่อเดิมของหน่วยงานที่อยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ตารางที่ 4.10 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล
ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
19		2.3 ชื่ออื่น ๆ ของหน่วยงาน (Other Corporate Name)		ชื่อที่ไม่เป็นทางการของหน่วยงานที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - สบค. - กระทรวง อว.
20		2.4 ที่ตั้งหน่วยงาน (Location)		ตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงาน ได้แก่ แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด ตัวอย่างเช่น - 328 ถ.ศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ - บ้านท่ามะพร้าว ต.หมูสี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
21	3. วัตถุ (Object)			วัตถุ สิ่งของที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ โฟเดียม ลูก ฟุตบอล
22		3.1 ชื่อวัตถุ (Object Name)		ชื่อวัตถุ หรือชื่อเฉพาะของวัตถุ สิ่งของที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ประจำตำแหน่ง ถ้วยฟุตบอลโลก แก้วน้ำนายกรัฐมนตรี ป้ายชื่อสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ป้ายทะเบียนรถยนต์นายกรัฐมนตรี
23		3.2 ลักษณะของวัตถุ (Object Characteristics)		ลักษณะของวัตถุ สิ่งของที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น สี ขนาด รุ่น ตัวอย่างเช่น รถยนต์ยี่ห้อเมอร์เซเดส เบนซ์ สีดำ รุ่น S600 Guard sedan long นาฬิกา Patek Philippe รุ่น Annual Calendar Chronograph รหัส 5960P
24	4. เหตุการณ์ (Event)			เหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - การแถลงการณ์ - การเลือกตั้งปี 2562 - เหตุจลาจลในสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 4.10 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และนิยามขององค์ประกอบในกรอบ โครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
25		4.1 ชื่อเหตุการณ์ (Event Name)		ชื่อเหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการออกอากาศในช่วงงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 การเลือกตั้งปี 2562 เหตุจลาจลในสหรัฐ เทศกาลสงกรานต์ปี 2562
26			4.1.1 ชื่อกิจกรรมหลัก (Main Activity Name)	ชื่อกิจกรรมที่จัดขึ้น ตัวอย่างเช่น งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 งานเย็นทั่วหล้ามหาสงกรานต์
27			4.1.2 ชื่อกิจกรรมย่อย (Small Activity Name)	ชื่อกิจกรรมย่อยที่ถูกจัดขึ้นภายใต้งานของกิจกรรมหลัก ตัวอย่างเช่น พิธีเปิดปีมหาสงกรานต์ กิจกรรมสงกรานต์
28		4.2 แผนการดำเนินกิจกรรมหรือเหตุการณ์ (Activity Schedule)		กำหนดการ หรือลำดับของกิจกรรมในเหตุการณ์กิจกรรม ตัวอย่างเช่น 1. พิธีเปิดปีมหาสงกรานต์ 2. กิจกรรมสงกรานต์ 3. การสาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน
29		4.3 วันที่และเวลา (Date and Time)		วัน เดือน ปี และเวลา (ชั่วโมง นาที) ที่เกิดกิจกรรมหรือเหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ เวลาที่เกิดเหตุการณ์ หรือช่วงเวลาของเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น - วันที่ 7 มิถุนายน 2563 เวลา 09.30 น. - ช่วงค่ำวันที่ 5 มิ.ย. 2563
30		4.4 ผู้จัดกิจกรรมหรือเหตุการณ์ (Organizer)		ชื่อที่เป็นทางการของบุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ที่เป็นผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น นายฐากร ตัณฑสิทธิ์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
31			4.4.1 ชื่อบุคคลที่จัดกิจกรรม (Organizer Name)	ชื่อ-สกุล และ ยศ ตำแหน่งของบุคคล ที่เป็นผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น นายฐากร ตัณฑสิทธิ์ เลขาธิการ กสทช.

ตารางที่ 4.10 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และนิยามขององค์ประกอบในกรอบ โครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
32			4.4.2 ชื่อหน่วยงานที่จัดกิจกรรม (Corporate Organizer Name)	ชื่อทางการของหน่วยงาน หรือ องค์กร ที่เป็นผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
33	5. สถานที่ (Place)			ชื่อสถานที่ในภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น ชื่อภูมิศาสตร์ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด) ชื่อหน่วยงาน ชื่ออาคาร ชื่อห้องใน-อาคาร ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา - ศาลากลางจังหวัด - ทำเนียบรัฐบาล
34		5.1 ชื่อสถานที่ (Place Name)		ชื่อเฉพาะทั้งชื่อที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของสถานที่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - เขาใหญ่ - น้ำตกเหวนรก - ทำเนียบรัฐบาล - สนามกีฬาแห่งชาติ
35		5.2 ชื่ออาคาร (Building Name)		ชื่ออาคารที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ดิคสันดีไมตรี - ดิคไทยคู่ฟ้า - อาคารชาเลนเจอร์
36		5.3 ชื่อห้อง (Room Name)		ชื่อห้องที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ห้องประชุมใหญ่ - ห้องทำงานของนายกรัฐมนตรี - ห้องประชุมรัฐสภา

ตารางที่ 4.10 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และนิยามขององค์ประกอบในกรอบ โครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
37		5.4 ชื่อภูมิศาสตร์ (Geographic name)		ชื่อที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา จ.กรุงเทพมหานคร
38	6. ลักษณะการถ่ายทำ ภาพข่าว (Production)			ลักษณะการถ่ายทำภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - การสัมภาษณ์เด็ยวนายกรัฐมนตรี - การแถลงการณ์เรื่องความคืบหน้าการดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ ฉุกเฉิน - การสัมภาษณ์ศิลปิน
39		6.1 ลักษณะการสัมภาษณ์ (Interview Techniques)		ลักษณะที่ผู้สื่อข่าวใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - การสัมภาษณ์แบบไมค์เดี่ยว - การสัมภาษณ์แบบไมค์รุ่ม
40		6.2 ลักษณะการถ่ายภาพ (Photography Techniques)		ลักษณะการถ่ายภาพข่าวที่ช่างภาพใช้ในการถ่ายภาพข่าวในกิจกรรมหรือ เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือ ลักษณะที่ผู้สื่อข่าวใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ตัวอย่างเช่น ถ่ายการสัมภาษณ์แบบหน้าตรง หรือ CU
41	7. ประเภทของภาพข่าว โทรทัศน์ (Type of Scene)			การแบ่งประเภทของภาพข่าว ตัวอย่างเช่น - ภาพตลก - ภาพสยองขวัญ - ภาพหวาดเสียว
42	8. แนวคิด (Concept)			แนวคิด หรือ ประเด็นเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ กำหนดเป็นคำศัพท์ที่ เฉพาะเจาะจง และคำศัพท์ทั่วไป ตัวอย่างเช่น - ล่ากระทิง - ล่าสัตว์ป่า

ตารางที่ 4.10 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
43		8.1 แนวคิดหลัก (Specific Keywords)		แนวคิดหลัก หรือ ประเด็นเนื้อหาหลักของภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ล่ากระทิง - ฝุ่น PM2.5 - ทูจริตเบียเลียงผู้บังคับบัญชา
44		8.2 แนวคิดที่กว้างกว่า (General Keywords)		แนวคิด หรือประเด็นเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ที่กว้างกว่าประเด็นหลัก 1 ระดับ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ล่าสัตว์ป่า - มลพิษทางอากาศ - ทูจริตเบียเลียงกองทัพ

4.3 การประเมินกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น

จากการศึกษากระบวนการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ การให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ พฤติกรรมการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าในการให้คำบรรยายภาพข่าวของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และปัญหาการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ ซึ่งนำมาสู่การพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) การประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ (2) การประเมินภาพรวมของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล โดยใช้การวัดคะแนนตามแบบแบบมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555) และ (3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ โดยการสร้างแบบประเมินแผนภาพแสดงองค์ประกอบย่อยทั้งหมด พร้อมทั้งตารางแสดงชื่อ นิยาม และตัวอย่างขององค์ประกอบย่อยของกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ จำนวน 6 ท่าน นำเสนอผลการประเมินดังตารางที่ 4.11 และ 4.12

4.3.1 การประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	ความคิดเห็น	หมายเหตุ
1 *	1. บุคคล (Person)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยาม จาก “บุคคลสำคัญ” เป็น “บุคคล” ที่ปรากฏในภาพข่าวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (โดยเพิ่มเติมคำว่า “ชาวต่างชาติ”)
2 *	1.1 ชื่อบุคคล (Person Name)	เหมาะสม	เปลี่ยนคำว่า “บุคคลสำคัญ” เป็น “บุคคล”
3 **	1.1.1 ชื่อ-นามสกุล (Name and Surname)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยามเป็น ชื่อ-สกุล บุคคลที่ปรากฏในภาพข่าว โดยให้เพิ่มเติมรายละเอียดของชื่อชาวต่างประเทศ กรณีคนไทย ใส่ ชื่อ-สกุล เช่น ประยุทธ์ จันทร์โอชา ญาญ่า อุรัสยา เสปอร์บันด์ เป็นต้น กรณีชาวต่างประเทศ ใส่ ชื่อ-สกุล เป็นภาษาอังกฤษ ตามด้วย ชื่อ-สกุล ที่ถอดเป็นภาษาไทย เช่น Michael Jackson ไมเคิล แจ็กสัน

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	ความคิดเห็น	หมายเหตุ
4 *	1.1.2 ชื่ออื่น ๆ (Others Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยาม โดยเพิ่มเติม คำว่า “บุคคลที่มีชื่อเสียง” ดังนี้ ชื่อที่ไม่เป็นทางการของบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ชื่อในวงการ หรือ ฉายา
5 *	1.2 ยศ (Ranks)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เปลี่ยนคำว่า “บุคคลสำคัญ” เป็น “บุคคล”
6 *	1.3 ตำแหน่ง (Position)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เปลี่ยนคำว่า “บุคคลสำคัญ” เป็น “บุคคล”
7 **	1.4 ฐานันดรศักดิ์ หรือ พระยศเจ้านาย (Noble Title)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยามเป็นพระนาม ของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ปรากฏในภาพข่าว เช่น สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ม.ร.ว. จัตุมงคล โสณกุล หรือผู้มีบรรดาศักดิ์ เช่น คุณหญิง สุดารัตน์ เกตุราพันธ์
8 **	1.5 สมณศักดิ์ หรือ ฐานานุกรม (Priest Title)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยามเป็นชื่อและ ฉายาของพระสงฆ์ที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เช่น พระเทพวิฑฒคาม หรือ หลวงพ่อคุณ ปริสุทโธ
9 *	1.6 อาชีพ (Occupation)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เปลี่ยนคำว่า “บุคคลสำคัญ” เป็น “บุคคล”
10 *	1.7 การแต่งกาย (Apparel)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เปลี่ยนคำว่า “บุคคลสำคัญ” เป็น “บุคคล”
11 *	1.7.1 เครื่องประดับ (Accessory)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เปลี่ยนคำว่า “บุคคลสำคัญ” เป็น “บุคคล”
12 *	1.8 การแสดงออก (Expression)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยามเป็นการแสดง ออกทางร่างกายและอารมณ์ ของบุคคลในภาพข่าว
13 *	1.8.1 สีหน้าแววตา (Facial Expression)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยามเป็นการแสดง ออกทางอารมณ์ของบุคคลในภาพข่าว
14 *	1.8.2 อากัปกิริยา ท่าทาง (Movement)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยามเป็น การแสดงออกทางร่างกายของบุคคลในภาพข่าว
15 *	1.9 คำพูดที่เป็นประเด็น (Speech)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยามจาก “คำพูดที่ เป็นประเด็น” เป็น “คำพูด หรือ คำคม” ของบุคคล ในภาพข่าวที่ให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ
16 **	2. หน่วยงาน (Corporate)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้นิยาม โดยเพิ่มเติม คำว่า “ชื่อตึก ชื่ออาคาร ตราสัญลักษณ์ (Logo) ของ หน่วยงาน” ทั้งนี้เนื่องจาก มีการใช้คำเหล่านี้แทน ชื่อหน่วยงานในบางกรณี และ “องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน” ดังนี้

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	ความคิดเห็น	หมายเหตุ
			ชื่อหน่วยงาน ชื่อตึก ชื่ออาคาร ตราสัญลักษณ์ (Logo) ของหน่วยงาน องค์การต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งชื่อที่เป็นทางการและชื่อที่ไม่เป็นทางการ รวมถึงอักษรย่อของหน่วยงาน
17 *	2.1 ชื่อหน่วยงาน (Corporate Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เพิ่มเติมคำว่า “องค์กร” ดังนี้ ชื่อที่เป็นทางการของหน่วยงาน องค์กร ต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพข่าว
18 ★★	2.2 ชื่อเดิมของหน่วยงาน (Old Corporate Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ “ไม่จำเป็นต้องมี” เพราะภาพข่าวโทรทัศน์ใช้ข้อมูลปัจจุบัน ในการบรรยายเท่านั้น อย่างไรก็ดี ในกรณีของภาพข่าวเก่าแต่นำมาทำคำบรรยายใหม่อาจจำเป็นต้องใช้
19 *	2.3 ชื่ออื่น ๆ ของหน่วยงาน (Other Corporate Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้เพิ่มเติมคำว่า “องค์กร” ดังนี้ ชื่อที่ไม่เป็นทางการของหน่วยงาน องค์กร รวมทั้ง อักษรย่อของหน่วยงานนั้น ๆ
20	2.4 ที่ตั้งหน่วยงาน (Location)	เหมาะสม	-
21 *	3. วัตถุ (Object)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก่นิยามเป็น ชื่อของสิ่งที่พบเห็นในภาพข่าว ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ได้แก่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ วัตถุ สิ่งของต่าง ๆ
22 *	3.1 ชื่อวัตถุ (Object Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก่นิยามเป็น ชื่อวัตถุทั่วไป หรือชื่อเฉพาะท้องถิ่นของวัตถุ สิ่งของ ในภาพข่าว
23 **	3.2 ลักษณะของวัตถุ (Object Characteristics)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก่นิยามและตัวอย่าง เป็น ลักษณะเฉพาะของวัตถุ สิ่งของ ในภาพข่าว เช่น รถยนต์ถูกชนยับ ดันไม้ล้มทับบ้าน พายุพัดหลังคาปลิว น้ำท่วมหลังคา
24	4. เหตุการณ์ (Event)	เหมาะสม	-
25	4.1 ชื่อเหตุการณ์ (Event Name)	เหมาะสม	-
26 ★★ ★	4.1.1 ชื่อกิจกรรมหลัก (Main Activity Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า “ไม่จำเป็นต้องมี” เพราะสามารถบรรยายไว้ที่องค์ประกอบที่ 4.1 ได้

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	ความคิดเห็น	หมายเหตุ
27 ★★★	4.1.2 ชื่อกิจกรรมย่อย (Small Activity Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า “ไม่จำเป็นต้องมี” เพราะสามารถบรรยายไว้ที่องค์ประกอบที่ 4.1 ได้
28 ★★	4.2 แผนการดำเนินกิจกรรม หรือเหตุการณ์ (Activity Schedule)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า “ไม่จำเป็นต้องมี” เพราะจะไม่มีภาพให้บรรยาย
29	4.3 วันที่และเวลา (Date and Time)	เหมาะสม	-
30 ★★★	4.4 ผู้จัดกิจกรรม หรือ เหตุการณ์ (Organizer)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า “ไม่จำเป็นต้องมี” เพราะไม่มีภาพให้บรรยาย หากมีก็จะถือเป็นบุคคลตามภาพข่าวในองค์ประกอบที่ 1
31 ★★★	4.4.1 ชื่อบุคคลที่จัดกิจกรรม (Person Organizer Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า “ไม่จำเป็นต้องมี” เพราะไม่มีภาพให้บรรยาย หากมีก็จะถือเป็นบุคคลตามภาพข่าวในองค์ประกอบที่ 1
32 ★★	4.4.2 ชื่อหน่วยงานที่จัด กิจกรรม (Corporate Organizer Name)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า “ไม่จำเป็นต้องมี” เพราะจะไม่มีภาพให้บรรยาย
33	5. สถานที่ (Place)	เหมาะสม	-
34	5.1 ชื่อสถานที่ (Place Name)	เหมาะสม	-
35	5.2 ชื่ออาคาร (Building Name)	เหมาะสม	-
36	5.3 ชื่อห้อง (Room Name)	เหมาะสม	-
37	5.4 ชื่อภูมิศาสตร์ (Geographic Name)	เหมาะสม	-
38	6. ลักษณะการถ่ายภาพข่าว (Production)	เหมาะสม	-
39	6.1 ลักษณะการสัมภาษณ์ (Interview Techniques)	เหมาะสม	-
40 ★	6.2 ลักษณะการถ่ายภาพ (Photography Techniques)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้ “ชื่อองค์ประกอบ” เป็น “เทคนิคการถ่ายภาพ”
41 ***	7. ประเภทของภาพข่าว โทรทัศน์ (Type of Scene)	เหมาะสม	ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า “ต้องแบ่งประเภทภาพให้ครอบคลุมไม่เช่นนั้นผู้บรรยายจะเข้าใจว่ามีประเภทของภาพข่าวตามตัวอย่างเท่านั้น” และ “เป็นการยากที่คนจะมองว่าภาพนั้นเป็นภาพอะไร เพราะแต่ละคนมีมุมมองที่ไม่เหมือนกัน” เช่น ภาพหวาดเสียว กับภาพสยอง ผู้บรรยายบางคนอาจจะมองว่าเป็นภาพหวาดเสียว บางคนอาจจะมองว่าเป็นภาพสยอง ทั้งที่เป็นภาพข่าวเดียวกัน เป็นต้น

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	ความคิดเห็น	หมายเหตุ
42	8. แนวคิด (Concept)	เหมาะสม	-
43	8.1 แนวคิดหลัก (Specific Keywords)	เหมาะสม	-
44	8.2 แนวคิดที่กว้างกว่า (General Keywords)	เหมาะสม	-

คำอธิบายสัญลักษณ์ * หมายถึง มีผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้คำ หรือ เพิ่มเติมคำในนิยาม
 ** หมายถึง มีผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้ข้อความในนิยาม
 *** หมายถึง มีผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้ข้อความในนิยาม และเพิ่มเติมตัวอย่าง
 ★ หมายถึง มีผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับแก้ชื่อขององค์ประกอบ
 ★★ หมายถึง มีผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่าเป็นองค์ประกอบที่คัดออกได้
 ★★★ หมายถึง มีผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่าเป็นองค์ประกอบที่คัดออกได้เนื่องจากบรรยายไว้ในองค์ประกอบอื่นได้

จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญดังแสดงในตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกคนลงความเห็นว่ โดยภาพรวม ชื่อขององค์ประกอบ นิยามและตัวอย่างข้อมูลขององค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบหลักและ 36 องค์ประกอบย่อย มีความเหมาะสมในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล โดยองค์ประกอบที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสม โดยไม่มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขมีทั้งสิ้น 14 องค์ประกอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นองค์ประกอบในกลุ่ม เหตุการณ์ สถานที่ และแนวคิด ได้แก่ “ที่ตั้งหน่วยงาน (Location)” “เหตุการณ์ (Event)” “ชื่อเหตุการณ์ (Event Name)” “วันที่และเวลา (Date and Time)” “สถานที่ (Place)” “ชื่อสถานที่ (Place Name)” “ชื่ออาคาร (Building Name)” “ชื่อห้อง (Room Name)” “ชื่อภูมิศาสตร์ (Geographic Name)” “ลักษณะการทำภาพข่าว (Production)” “ลักษณะการสัมภาษณ์ (Interview Techniques)” “แนวคิด (Concept)” “แนวคิดหลัก (Specific Keywords)” และ “แนวคิดที่กว้างกว่า (General Keywords)”

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การใช้ข้อความมีความเหมาะสมและมีความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ปรับแก้ และ/หรือเพิ่มเติม “คำ” ที่ใช้ในการนิยามองค์ประกอบ

ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ โดย 6 องค์ประกอบมาจากองค์ประกอบด้านบุคคล และจากองค์ประกอบด้านหน่วยงานและองค์ประกอบด้านวัตถุอย่างละ 1 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบกลุ่มที่ 1 บุคคล (Person) และองค์ประกอบย่อยอีก 1 องค์ประกอบ โดยได้เสนอแนะให้ เปลี่ยนจากคำว่า “บุคคลสำคัญ” เป็นคำว่า “บุคคล” เนื่องจาก คำว่า “บุคคลสำคัญ” อาจทำให้เข้าใจว่า เฉพาะบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือบุคคลสาธารณะ ซึ่งบางครั้งภาพข่าวอาจเป็นภาพการสัมภาษณ์บุคคลธรรมดาทั่วไป และควรเพิ่มเติมคำว่า “ชาวต่างชาติ” เข้าไปในนิยามเป็น “บุคคล” ที่ปรากฏในภาพข่าวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ” เพื่อให้ครอบคลุมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

- องค์ประกอบย่อย ชื่ออื่น ๆ (Others Name) เพิ่มเติมคำว่า “บุคคลที่มีชื่อเสียง” เป็นดังนี้ ชื่อที่ไม่เป็นทางการของบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ชื่อในวงการ หรือ ฉายา
- องค์ประกอบย่อย ฐานันดรศักดิ์ หรือ พระยศเจ้านาย (Noble Title) เปลี่ยนคำว่า “ฐานันดรศักดิ์ พระยศเจ้านาย หรือ พระอิสริยยศของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์” เป็น “พระนามของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์”
- องค์ประกอบย่อย สีหน้าแววตา (Facial Expression) เปลี่ยนคำว่า การแสดง “สีหน้าแววตา” ในนิยามเป็น “การแสดงออกทางอารมณ์” ของบุคคลในภาพข่าว
- องค์ประกอบย่อย อากัปกริยา ท่าทาง (Movement) เปลี่ยนคำว่า “อากัปกริยา ท่าทาง” ในนิยามเป็น “การแสดงออกทางร่างกาย” ของบุคคลในภาพข่าว
- องค์ประกอบย่อย คำพูดที่เป็นประเด็น (Speech) เปลี่ยนคำว่า “คำพูดที่เป็นประเด็น” ในนิยามเป็น “คำพูด หรือ คำคม”
- องค์ประกอบที่ 2 หน่วยงาน (Corporate) ให้เพิ่มเติมคำว่า “องค์กร” ในนิยามเป็นหน่วยงาน “องค์กร” ต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพข่าว
- องค์ประกอบย่อย ชื่อวัตถุ (Object Name) ให้เพิ่มเติมคำว่า “ชื่อเฉพาะท้องถิ่น” เป็น ชื่อวัตถุทั่วไป หรือชื่อเฉพาะท้องถิ่นของวัตถุ สิ่งของ ในภาพข่าว

2) ปรับแก้ข้อความในนิยาม

ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบด้านบุคคล 2 องค์ประกอบ และองค์ประกอบด้านวัตถุ 1 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบย่อย ชื่อ-นามสกุล (Name and Surname) ให้ปรับแก้นิยามเป็น “ชื่อ-สกุล บุคคลที่ปรากฏในภาพข่าว โดยให้เพิ่มเติมรายละเอียดของชื่อชาวต่างประเทศ กรณีคนไทย ให้ใส่ ชื่อ-สกุล เช่น ประยุทธ์ จันทร์โอชา ญาญา อูร์สยา เสปอร์บันด์ เป็นต้น กรณีชาวต่างประเทศ ให้ใส่ ชื่อ-สกุล เป็นภาษาอังกฤษ ตามด้วย ชื่อ-สกุล ที่ถอดเป็นภาษาไทย เช่น Michael Jackson ไมเคิล แจ็กสัน”
- องค์ประกอบย่อย สมณศักดิ์ หรือฐานานุกรม (Priest Title) เปลี่ยนจาก “ยศที่พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่ภิกษุ โทเรทัศน์ หรือ ตำแหน่งยศพระสงฆ์ที่พระราชทานและมีอำนาจตั้งสมณศักดิ์ให้ตามทำเนียม” เป็น ชื่อและฉายาของพระสงฆ์ที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์”
- องค์ประกอบย่อย ลักษณะของวัตถุ (Object Characteristics) เปลี่ยนจาก “ชื่อวัตถุ หรือชื่อเฉพาะของวัตถุ สิ่งของที่ปรากฏในภาพข่าว โทเรทัศน์ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ประจำตำแหน่งถ้วยฟุตบอลโลก” เป็น ลักษณะเฉพาะของวัตถุ สิ่งของในภาพข่าว เช่น รถยนต์ถูกชนยับ ต้นไม้ล้มทับบ้าน พายุพัดหลังคาปลิว น้ำท่วมหลังคา

3) การจำแนกประเภทของ Value ให้ชัดเจน

มีเพียงหนึ่งองค์ประกอบ คือ “ประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ (Type of Scene)” โดยให้เพิ่มเติมการจำแนกประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ให้ครบถ้วนทุกประเภทไว้ในนิยาม เพื่อป้องกันความสับสนของผู้ให้คำบรรยายภาพข่าว

4) ปรับแก้ไขชื่อขององค์ประกอบ

มีเพียงหนึ่งองค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบย่อย “ลักษณะการถ่ายภาพ (Photography Techniques)” โดยเสนอแนะให้เปลี่ยนชื่อเป็น “เทคนิคการถ่ายภาพ” ซึ่งสื่อสารได้ชัดเจนกว่า

5) เสนอแนะว่าเป็นองค์ประกอบที่ตัดออกได้

ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบด้านหน่วยงาน 1 องค์ประกอบ องค์ประกอบด้านเหตุการณ์ 2 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบย่อย “ชื่อเดิมของหน่วยงาน (Old Corporate Name)” เพราะภาพข่าวโทรทัศน์ใช้ข้อมูลปัจจุบันในการบรรยายเท่านั้น อย่างไรก็ดี ในกรณีของภาพข่าวเก่าแต่นำมาทำคำบรรยายใหม่อาจจำเป็นต้องใช้

- องค์ประกอบย่อย “แผนการดำเนินกิจกรรมหรือเหตุการณ์ (Activity Schedule)” เพราะจะไม่มีภาพให้บรรยาย

- องค์ประกอบย่อย “ชื่อหน่วยงานที่จัดกิจกรรม (Corporate Organizer Name)” เพราะจะไม่มีภาพให้บรรยาย

6) เสนอแนะว่าเป็นองค์ประกอบที่ตัดออกได้เนื่องจากสามารถบรรยายไว้ในองค์ประกอบอื่นได้

ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบย่อยอยู่ในกลุ่มของข้อมูลด้านเหตุการณ์ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบ “ชื่อกิจกรรมหลัก (Main Activity Name)” และ “ชื่อกิจกรรมย่อย (Small Activity Name)” เพราะสามารถบรรยายไว้ที่องค์ประกอบ “ชื่อเหตุการณ์ (Event Name)” ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าไม่จำเป็นต้องมีองค์ประกอบดังกล่าว เพราะไม่มีภาพข่าวให้บรรยาย เนื่องจากว่าการบรรยายในองค์ประกอบดังกล่าวเป็นการบรรยายเนื้อหาในบทข่าว ไม่ใช่เนื้อหาในภาพข่าว

- องค์ประกอบ “ผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ (Organizer)” และ “ชื่อบุคคลที่จัดกิจกรรม (Person Organizer Name)” ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า “ไม่จำเป็นต้องมี” เพราะไม่มีภาพให้บรรยาย หากมีก็จะถือเป็นบุคคลตามภาพข่าวในองค์ประกอบ **บุคคล (Person)** ได้

7) องค์ประกอบที่ควรเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญได้มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มองค์ประกอบเกี่ยวกับสิทธิ์ความเป็นเจ้าของภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น ชื่อช่างภาพ ชื่อผู้สื่อข่าว รวมถึงกรณีที่ถูกคัดทั่วไปเป็นคนถ่ายภาพแล้วนำภาพข่าวดังกล่าวมามอบให้หน่วยงาน เพื่อให้การนำภาพไปใช้ถูกต้องตามลิขสิทธิ์

4.3.2 การประเมินภาพรวมของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินภาพรวมของกรอบ โครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับที่	รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย	แปรผล
1	กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลมี ความครบถ้วนสมบูรณ์ ในการบรรยายและสืบค้น (Find, Identify, Select, Obtain, Explore) ภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าว และ ผู้ใช้งานภาพข่าวโทรทัศน์	4.67	ดีมาก
2	การตั้งชื่อองค์ประกอบ (Element) ภาษาไทย มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.67	ดีมาก
3	การตั้งชื่อองค์ประกอบ (Element) ภาษาอังกฤษ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.33	ดีมาก
4	คำนิยาม ของแต่ละองค์ประกอบ (Element) สามารถอธิบายได้ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.17	ดี
5	ตัวอย่างข้อมูล ของแต่ละองค์ประกอบ (Element) ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.17	ดี

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในการบรรยายและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ในระดับดีมากที่ค่าเฉลี่ย 4.67 และมีความเห็นว่าการตั้งชื่อองค์ประกอบภาษาไทย มีความชัดเจนเข้าใจง่ายในระดับดีมากที่ค่าเฉลี่ย 4.67 ส่วนการตั้งชื่อองค์ประกอบภาษาอังกฤษมีความชัดเจนเข้าใจง่ายในระดับดีมากเช่นกันที่ค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนประเด็นการให้คำนิยามและตัวอย่างข้อมูลของแต่ละองค์ประกอบผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความชัดเจน เข้าใจง่ายในระดับดีที่ค่าเฉลี่ย 4.17 ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยามของแต่ละองค์ประกอบในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่าทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสม โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับแก้คำนิยาม การใช้คำ และการยกตัวอย่างข้อมูลขององค์ประกอบบางตัวให้มีความชัดเจน และเข้าใจง่ายขึ้น

4.3.3 กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่ปรับแก้ตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

จากผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ทำการปรับแก้จำนวนองค์ประกอบ ชื่อองค์ประกอบ นิยาม และตัวอย่าง โดยหลังการปรับปรุง กรอบโครงสร้างที่ใช้ในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล มีจำนวน 9 องค์ประกอบหลัก 31 องค์ประกอบย่อย โดยมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ บุคคล หน่วยงาน วัตถุ เหตุการณ์ สถานที่ ลักษณะการถ่ายทำ ประเภทของภาพข่าว ประเภทของภาพข่าว แนวคิด และ สิทธิความเป็นเจ้าของ โดยเพิ่มเติมองค์ประกอบกลุ่มที่ 9 คือ สิทธิความเป็นเจ้าของ ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยคือ ชื่อช่างภาพ และชื่อหน่วยงานเจ้าของภาพ และตัดองค์ประกอบย่อยออกไปจำนวน 3 องค์ประกอบคือ ชื่อเดิมของหน่วยงาน แผนการดำเนินกิจกรรมหรือเหตุการณ์ และชื่อหน่วยงานที่จัดกิจกรรม โดยรายละเอียดกรอบโครงสร้างที่ใช้ในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล แสดงดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล
ที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
1	1. บุคคล (Person)			บุคคลที่ปรากฏในภาพข่าว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ตัวอย่างเช่น นักการเมือง นักวิชาการ นักแสดง และบุคคลที่เป็นข่าว
2		1.1 ชื่อบุคคล (Person Name)		ชื่อบุคคลที่ปรากฏในภาพข่าว ตัวอย่างเช่น ประยุทธ์ จันทร์โอชา ญาญา อุไรศยา เสปอร์บันด์ หนอง ปลื้มจิตร์ ถินขาว
3			1.1.1 ชื่อ-นามสกุล (Name and Surname)	ชื่อ-สกุล บุคคลที่ปรากฏในภาพข่าว กรณีคนไทย ใส่ ชื่อ-สกุล เช่น ประยุทธ์ จันทร์โอชา ญาญา อุไรศยา เสปอร์บันด์ เป็นต้น กรณีชาวต่างประเทศ ใส่ ชื่อ-สกุล เป็นภาษาอังกฤษ ตามด้วย ชื่อ-สกุล ที่ถอดเป็นภาษาไทย เช่น Michael Jackson ไมเคิล แจ็กสัน
4			1.1.2 ชื่ออื่น ๆ (Others Name)	ชื่อที่ไม่เป็นทางการของบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ชื่อในวงการ หรือ ฉายา ตัวอย่างเช่น ตู๋ลุงตู๋ ชมพู่ แม่ชม นิ่งหนอง หนอง
5		1.2 ยศ (Ranks)		ยศ ของทหารหรือตำรวจที่เป็นบุคคลที่ปรากฏในภาพข่าว โทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น พลเอก พันตำรวจโท นาวาอากาศตรี
6		1.3 ตำแหน่ง (Position)		ตำแหน่งตามหน้าที่การงานของบุคคลในภาพข่าว ได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางการเมือง ตำแหน่งทางการบริหาร ตัวอย่างเช่น ศาสตราจารย์ นายกรัฐมนตรี อธิการบดี ปลัดกระทรวง
7		1.4 ฐานันดรศักดิ์ หรือ พระยศ เจ้านาย (Noble Title)		พระนามของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ปรากฏในภาพข่าว เช่น สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ม.ร.ว. จัตุรงคกุล โสณกุล หรือผู้มีบรรดาศักดิ์ เช่น คุณหญิง สุภารัตน์ เกตุราพันธุ์

ตารางที่ 4.13 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
8		1.5 สมณศักดิ์ หรือฐานานุกรม (Priest Title)		ชื่อและฉายาของพระสงฆ์ที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เช่น พระเทพวิทยาคม หรือ หลวงพ่อคูณ ปริสุทโธ
9		1.6 อาชีพ (Occupation)		อาชีพของบุคคลในภาพข่าว ตัวอย่างเช่น นักการเมือง ทหาร ตำรวจ ครู
10		1.7 การแต่งกาย (Apparel)		เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายที่บุคคลในภาพข่าวสวมใส่ ตัวอย่างเช่น ชุดออกกำลังกายสีดำ เสื้อผ้าไหมแขนยาวสีขาว
11		1.8 เครื่องประดับ (Accessory)		เครื่องประดับ และลักษณะเครื่องประดับที่บุคคลในภาพข่าวสวมใส่ เช่น แหวนเพชร นาฬิกา สวมแหวนเพชรที่นิ้วชี้ สวมนาฬิกาที่ข้อมือซ้าย
12		1.9 การแสดงออก (Expression)		ลักษณะการแสดงออกของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น นายกฯ ให้สัมภาษณ์นักข่าวด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส นายกฯ ออกกำลังกายร่วมกับรัฐมนตรีท่านอื่น ๆ
13			1.9.1 สีหน้าแวตา (Facial Expression)	การแสดงออกทางอารมณ์ ของบุคคลในภาพข่าว ตัวอย่างเช่น ยิ้ม หัวเราะ หน้าบึ้ง
14			1.9.2 อากัปกิริยา ท่าทาง (Movement)	การแสดงออกทางร่างกายของบุคคลในภาพข่าว ตัวอย่างเช่น ขึ้น เดิน นั่ง วิ่ง กระโดดชูมือ
15		1.10 คำพูดที่เป็นประเด็น (Speech)		คำพูด หรือ คำคม ของบุคคลในภาพข่าวที่ให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ตัวอย่างเช่น “ยูเอ็นไม่ใช่พ่อ” “เราต้องรักตัวเอง แล้วเราจะไม่พัง” “ผมสร้างโลกขึ้นมา 2 ใบ”

ตารางที่ 4.13 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
16	2. หน่วยงาน (Corporate)			ชื่อ ตึก อาคาร ตราสัญลักษณ์ (Logo) ของ หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน ทั้งชื่อที่เป็นทางการและชื่อที่ไม่เป็นทางการรวมถึง อักษรย่อของหน่วยงาน ตัวอย่างเช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ
17		2.1 ชื่อหน่วยงาน (Corporate Name)		ชื่อที่เป็นทางการของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพข่าว ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย - สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
18		2.3 ชื่ออื่น ๆ ของหน่วยงาน (Other Corporate Name)		ชื่อที่ไม่เป็นทางการของหน่วยงาน องค์กร รวมทั้ง อักษรย่อของหน่วย งานนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - สบค. - กระทรวง อว.
19		2.4 ที่ตั้งหน่วยงาน (Location)		ตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงาน ได้แก่ แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - 328 ถ.ศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ - บ้านท่ามะปรางค์ ต.หมูสี อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ตารางที่ 4.13 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล
ที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
20	3. วัตถุ (Object)			ชื่อของสิ่งที่พบเห็นในภาพข่าว ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ได้แก่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ วัตถุ สิ่งของต่าง ตัวอย่างเช่น รถยนต์ โพเดียม ลูกฟุตบอล
21		3.1 ชื่อวัตถุ (Object Name)		ชื่อวัตถุทั่วไป หรือชื่อเฉพาะท้องถิ่นของวัตถุ สิ่งของ ในภาพข่าว ตัวอย่างเช่น รถยนต์ประจำตำแหน่ง ถ้วยฟุตบอลโลก แก้วน้ำนายกรัฐมนตรี ป้ายชื่อสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ป้ายทะเบียนรถยนต์นายกรัฐมนตรี
22		3.2 ลักษณะของวัตถุ (Object Characteristics)		ลักษณะเฉพาะของวัตถุ สิ่งของในภาพข่าว เช่น สี ขนาด รุ่น ตัวอย่างเช่น รถยนต์ยี่ห้อเมอร์เซเดส เบนซ์ สีดำ รุ่น S600 Guard sedan long นาฬิกา Patek Philippe รุ่น Annual Calendar Chronograph รหัส 5960P รถยนต์ถูกชนยับ ต้นไม้ล้มทับบ้าน
23	4. เหตุการณ์ (Event)			เหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น การแถลงการณ์ การเลือกตั้งปี 2562 เหตุจลาจลในสหรัฐอเมริกา
24		4.1 ชื่อเหตุการณ์ (Event Name)		ชื่อเหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการออกอากาศ ในช่วงงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 - การเลือกตั้งปี 2562 - เหตุจลาจลในสหรัฐ - เทศกาลสงกรานต์ปี 2562

ตารางที่ 4.13 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล
ที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
25		4.2 วันที่และเวลา (Date and Time)		วัน เดือน ปี และเวลา (ชั่วโมง นาที) ที่เกิดกิจกรรมหรือเหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ เวลาที่เกิดเหตุการณ์ หรือช่วงเวลาของเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - วันที่ 7 มิถุนายน 2563 เวลา 09.30 น. - ช่วงค่ำวันที่ 5 มิ.ย. 2563
26	5. สถานที่ (Place)			ชื่อสถานที่ในภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น ชื่อภูมิศาสตร์ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด) ชื่อหน่วยงาน ชื่ออาคาร ชื่อห้องใน-อาคาร ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา - ศาลากลางจังหวัด - ทำเนียบรัฐบาล
27		5.1 ชื่อสถานที่ (Place Name)		ชื่อเฉพาะทั้งชื่อที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของสถานที่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - เขาใหญ่ - น้ำตกเหวนรก - ทำเนียบรัฐบาล - สนามกีฬาแห่งชาติ
28		5.2 ชื่ออาคาร (Building Name)		ชื่ออาคารที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ดิคสันดีโมตรี - ดิคไทยคู่ฟ้า - อาคารชาเลนเจอร์

ตารางที่ 4.13 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
29		5.3 ชื่อห้อง (Room Name)		ชื่อห้องที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ห้องประชุมใหญ่ - ห้องทำงานของนายกรัฐมนตรี - ห้องประชุมรัฐสภา
30		5.4 ชื่อภูมิศาสตร์ (Geographic name)		ชื่อที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา จ.กรุงเทพมหานคร
31	6. ลักษณะการถ่ายทำ ภาพข่าว (Production)			ลักษณะการถ่ายทำภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์เดียนายกรัฐมนตรี - การแถลงการณ์เรื่องความคืบหน้าการดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน - การสัมภาษณ์ศิลปิน
32		6.1 ลักษณะการสัมภาษณ์ (Interview Techniques)		ลักษณะที่ผู้สื่อข่าวใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์แบบไม่เค้เตียว - การสัมภาษณ์แบบไม่ค้รุม
33		6.2 เทคนิคการถ่ายภาพ (Photography Techniques)		ลักษณะการถ่ายภาพข่าวที่ช่างภาพใช้ในการถ่ายภาพข่าวในกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือ ลักษณะที่ผู้สื่อข่าวใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ถ่ายการสัมภาษณ์แบบหน้าตรง หรือ CU

ตารางที่ 4.13 แสดงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามขององค์ประกอบในกรอบโครงสร้างสำหรับการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อยระดับที่ 2	นิยาม
34	7. ประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ (Type of Scene)			การแบ่งประเภทของภาพข่าว ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ภาพตลก - ภาพสยองขวัญ - ภาพหวาดเสียว
35	8. แนวคิด (Concept)			แนวคิด หรือ ประเด็นเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ กำหนดเป็นคำศัพท์ที่เฉพาะเจาะจง และคำศัพท์ทั่วไป ตัวอย่างเช่น ล่ากระทิง ล่าสัตว์ป่า
36		8.1 แนวคิดหลัก (Specific Keywords)		แนวคิดหลัก หรือ ประเด็นเนื้อหาหลักของภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ล่ากระทิง ฝุ่น PM 2.5 ทูจริตเบียเลี้ยงผู้บังคับบัญชา
37		8.2 แนวคิดที่กว้างกว่า (General Keywords)		แนวคิด หรือ ประเด็นเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ที่กว้างกว่าประเด็นหลัก 1 ระดับ ตัวอย่างเช่น <ul style="list-style-type: none"> - ล่าสัตว์ป่า - มลพิษทางอากาศ - ทูจริตเบียเลี้ยงกองทัพ
38	9. สิทธิความเป็นเจ้าของ (Rights)			บุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ ช่างภาพ ผู้สื่อข่าว และหน่วยงานที่ได้ถือสิทธิความเป็นเจ้าของภาพข่าว
39		9.1 ชื่อช่างภาพ (Photographer)		ชื่อที่เป็นทางการของบุคคลที่เป็นผู้ถ่ายทำภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล
40		9.2 ชื่อหน่วยงานเจ้าของภาพ (Corporate Rights)		ชื่อที่เป็นทางการของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการรวบรวมข้อมูลกระบวนการจัดเก็บและค้นคืนภาพข่าวโทรทัศน์จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์จำนวน 36 คน และผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์จำนวน 19 คน จากสถานีโทรทัศน์ 2 แห่ง โดยการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ตามกรอบแนวคิดของ IFLA Five Generic User Tasks และพัฒนากรอบโครงสร้างคำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ตามกรอบแนวคิดการกำหนดรายละเอียดในการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศของ IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM) และทำการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างคำบรรยายที่พัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญในการให้คำบรรยายและการให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์ สรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล สรุปผลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ (2) กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (3) ปัญหาในการจัดเก็บและการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ และ (4) กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

5.1.1 กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาพบว่า ศูนย์ข้อมูลมีการจัดเก็บภาพข่าว 2 รูปแบบ คือ การจัดเก็บแบบชั่วคราว (ได้แก่ภาพข่าวทั่วไป) และการจัดเก็บแบบถาวร (ได้แก่ ภาพข่าวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และเป็นภาพข่าวเหตุการณ์สำคัญ) โดยในการคัดเลือกภาพข่าวนั้นจะให้ผู้สื่อข่าวเป็นผู้คัดเลือก ทั้งนี้ภาพข่าวโทรทัศน์ที่จัดเก็บถาวรมี 2 ประเภท คือ รายการข่าว และภาพข่าวสำหรับกระบวนการการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ในระบบ MAM (Media Asset Management) ของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ ประกอบด้วยกระบวนการทำงาน 2 กระบวนการ ดังนี้

1) กระบวนการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest) เป็นกระบวนการในการนำเข้า ภาพข่าวโทรทัศน์เข้าไปจัดเก็บในระบบจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าวดำเนินการโดย เจ้าหน้าที่งาน Ingest ประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย ได้แก่

1.1) การรับไฟล์ภาพข่าวพร้อมทั้งรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับข่าว ได้แก่ ID หรือรหัสของ โต๊ะข่าว ชื่อข่าว ชื่อผู้สื่อข่าว และเวลาออกอากาศ มาจากผู้สื่อข่าว ทั้ง โดยการที่ ผู้สื่อข่าวนำส่งไฟล์ภาพข่าวด้วยตนเองที่ศูนย์ข้อมูล การส่งไฟล์ภาพข่าวผ่านทางระบบออนไลน์ และการส่งภาพข่าวผ่านสัญญาณดาวเทียม

1.2) การแปลงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ ที่ได้รับจากผู้สื่อข่าวให้อยู่ในรูปแบบ ไฟล์ของระบบ MAM แล้วเก็บเข้าสู่ฐานข้อมูลชั่วคราว และฐานข้อมูลถาวร

1.3) การบันทึกรายละเอียดเบื้องต้น หรือ เมทาดาทาเบื้องต้นที่ได้รับมา พร้อมกับไฟล์ภาพข่าว โดยรายละเอียดที่ต้องบันทึก ได้แก่ ID ของ โต๊ะข่าว ชื่อข่าว ชื่อผู้สื่อข่าว และ เวลาออกอากาศ

2) กระบวนการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ (Library) เป็นขั้นตอนที่ทำต่อจาก การบันทึกรายละเอียดเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าว ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่งาน Library ประกอบด้วย (1) การบรรยายเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์แบบละเอียด โดยรายละเอียดที่บรรยาย จะครอบคลุมในมิติ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยรายละเอียดทั้งหมดจะบันทึกในเขต ข้อมูล “Description” และ (2) การกำหนดคำสำคัญที่ใช้แทนเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ คล้ายกับการกำหนดศัพท์ควบคุม (Controlled vocabulary) หรือ หัวเรื่อง (Subject heading) ในห้องสมุด เพื่อใช้ในการค้นหาภาพข่าวดังกล่าวโดยพยายามให้มีทั้งคำที่เฉพาะเจาะจง และคำที่กว้างกว่า เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นภาพข่าวที่ต้องการออกมาได้ โดยจะบันทึกในเขตข้อมูล “Keywords”

จากการศึกษา พบรูปแบบการทำงานในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ 2 รูปแบบ คือ

2.1) การมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพข่าวแต่ละสายข่าว โดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ครอบคลุมในมิติ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร อย่างครบถ้วนและหลากหลายมุมมอง เนื่องบรรยายภาพเพียงสายข่าวเดียวจึงทำให้ เจ้าหน้าที่มีความเชี่ยวชาญในการให้คำบรรยายภาพในสายข่าวนั้น ๆ ในเชิงลึก อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่อยู่จะทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน

2.2) การให้คำบรรยายภาพข่าวโดยไม่มีมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบแต่ละสายข่าวโดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่จะได้บรรยายภาพทุกสายข่าว ทำให้มีประสบการณ์ ในแนวกว้างดังนั้น การให้คำบรรยายได้อย่างครอบคลุมทุกมิติ จะต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานมานานจึงจะสามารถให้คำบรรยายได้ละเอียด ครบถ้วนในทุกมิติ และ หลากมุมมอง รูปแบบนี้มีข้อดี คือ เจ้าหน้าที่งาน Library ทุกคนสามารถทำงานแทนกันได้

อย่างไรก็ดี แม้ว่าในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ จะยังไม่มีคู่มือในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ได้พยายามจัดทำแนวทางในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการทำงาน สรุปแนวทางในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าวได้ 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ด้านกายภาพ ควรระบุ ความยาวของไฟล์ภาพข่าว (หน่วยเป็นนาทิจ) และวันเดือนปี ที่นำภาพข่าวเข้าสู่ระบบ
- 2) ด้านบริบท ควรระบุ ชื่อผู้สื่อข่าว ชื่อช่างภาพ วันที่และเวลาที่สร้าง และประเภทของข่าว (สตูปีข่าว รายการพิเศษ Infographic Immersive แบบจำลอง)
- 3) ด้านเนื้อหา ควรให้คำบรรยายเนื้อหาที่ละชิ้น (Scene) มีมิติที่ต้องบรรยาย 4 มิติ ได้แก่ บุคคล วัตถุและอุปกรณ์ สถานที่ และเวลา โดยบรรยายเฉพาะบุคคลสำคัญ หรือบุคคลที่กำลังเป็นประเด็นในช่วงเวลานั้น ๆ

5.1.2 กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษากระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล สามารถสรุปพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลตามกรอบกระบวนการสืบค้นข้อมูล IFLA 5 Generic User Tasks (Find, Identify, Select, Obtain, Explore) ได้ ดังนี้

- 1) การสืบค้นข้อมูล (Find) ผู้ใช้ (ได้แก่ ผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่ตัดต่อ เจ้าหน้าที่กราฟิก และโปรดิวเซอร์) จะกำหนดคำค้นจากประเด็นเรื่องของข่าว สตูปี หรือรายการข่าวที่กำลังจะทำ โดย (1) หากจำภาพข่าวได้ หรือเคยเห็นภาพข่าวมาก่อนจะกำหนดคำค้นในลักษณะของวลีที่มีความเฉพาะเจาะจง และ (2) จะกำหนดคำค้นเป็นคำในระดับกว้างหากไม่เคยเห็นภาพข่าว หรือไม่แน่ใจว่าในระบบจะมีภาพดังกล่าวหรือไม่ ขณะที่เจ้าหน้าที่จะกำหนดคำค้นจากประสบการณ์ในการให้คำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ และจากประสบการณ์ในการให้บริการผู้ใช้ โดยจะใช้คำค้นที่ตนเองเคยให้คำบรรยายไว้ก่อน คำค้นที่ใช้จะมีทั้งคำที่เฉพาะเจาะจง ชื่อเฉพาะ หรือคำในระดับที่กว้างกว่าแนวคิดที่ผู้ใช้ให้มาหนึ่งระดับ ร่วมกับการใช้คำเชื่อม AND OR NOT

สำหรับข้อมูลที่ใช้สืบค้นมากที่สุดคือ “ชื่อสถานที่เกิดเหตุ” (Where) รองลงมาคือ “วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์” (When) และอันดับที่สามคือ “ชื่อบุคคล” (Who) ส่วนข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลนำมาใช้ในการสืบค้นแรกมากที่สุดคือ “ชื่อสถานที่เกิดเหตุ” (Where) รองลงมาคือ “ชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่ออาหาร ชื่อสิ่งของ และชื่อของสัตว์” (What) และอันดับที่สามคือ “ลักษณะของเหตุการณ์” (How)

ข้อมูลที่ใช้และเจ้าหน้าที่มักใช้ในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ 15 กลุ่มหลักเรียงตามลำดับจากลำดับที่ 1 ถึง 15 ได้แก่ ชื่อสถานที่ วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์ ชื่อ-นามสกุลของบุคคล ลักษณะของเหตุการณ์ ชื่อผลิตภัณฑ์ อาหาร สิ่งของ และสัตว์ ชื่อเหตุการณ์ ลักษณะการกระทำของบุคคล ID โตะข่าว ชื่อสายข่าว ชื่อคดี ชื่อข่าว หรือประเด็นข่าว การแต่งกายของบุคคล อาชีพของบุคคลที่อยู่ภาพข่าว รหัสที่ใช้แทนบุคคลสำคัญ และ ID ของภาพข่าว และจำแนกตาม Who, What, When, Where, How ได้ดังนี้

- Who: ประกอบด้วยข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ ชื่อ-นามสกุลของบุคคล ID โตะข่าว ชื่อสายข่าว และรหัสที่ใช้แทนบุคคลสำคัญ
- What: ประกอบด้วยข้อมูล 6 กลุ่ม ได้แก่ ชื่อผลิตภัณฑ์ อาหาร สิ่งของ และสัตว์ ชื่อเหตุการณ์ ชื่อคดี ชื่อข่าว หรือประเด็นข่าว อาชีพของบุคคลที่อยู่ในภาพข่าว และ ID ของภาพข่าว
- When: ได้แก่ วันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์
- Where: ได้แก่ ประกอบด้วยข้อมูล 1 กลุ่ม คือ ชื่อสถานที่
- How: ประกอบด้วยข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ ลักษณะของเหตุการณ์ ลักษณะการกระทำของบุคคล และ การแต่งกายของบุคคล

2) การจำแนกความแตกต่าง หรือการพิจารณาผลการสืบค้น (Identify) ว่าใช้ภาพที่กำลังค้นหาหรือไม่ ทั้งสองกลุ่มจะพิจารณาได้เรียงดูผลการค้นแต่ละรายการ โดย (1) พิจารณาจากรายละเอียดในภาพจาก 2 องค์ประกอบหลัก คือ สถานที่เกิดเหตุการณ์ และลักษณะของเหตุการณ์ (2) พิจารณาจากคำบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ โดยข้อมูลหลักที่พิจารณาเป็นอันดับแรก คือ “ชื่อสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์” (Where) จากนั้นผู้ใช้จะพิจารณาที่ “วันเดือนปี ที่เกิดเหตุการณ์” (When) “ชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง” และ “ชื่อเหตุการณ์” (What) ขณะที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะพิจารณาที่คำบรรยาย “ลักษณะของเหตุการณ์” (How)

3) การคัดเลือกภาพข่าวโทรทัศน์ (Select) ผู้ใช้จะเริ่มค้นพิจารณาจาก การเลือกภาพที่มีเนื้อหาตรงกับบทข่าวมากที่สุด โดยพิจารณาจาก “ชื่อเหตุการณ์” (What) “ชื่อสถานที่” (Where) และ “ชื่อบุคคล” (Who) จากนั้นจะพิจารณาจากคุณสมบัติของภาพ ดังนี้ เป็นภาพที่มีความคมชัดสูง ภาพชัดเจน ไม่เบลอ เป็นภาพที่ใหม่ที่สุด เป็นภาพที่มีมุมมองภาพสวย ดึงดูดความสนใจ และเป็นภาพที่มีความยาวเพียงพอกับบทข่าว ตามลำดับ ส่วนเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะเลือกจากภาพข่าวที่ใหม่ที่สุดเป็นอันดับแรก จากนั้นจะคัดเลือกจากภาพข่าวที่ตรงกับคำค้นที่ผู้ใช้ระบุความต้องการไว้ ตามด้วยการพิจารณาคุณลักษณะของภาพข่าว ดังนี้ เป็นภาพข่าวที่มีความคมชัดสูง เป็นภาพข่าวที่สถานีเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และเป็นภาพข่าวที่เห็นบุคคลสำคัญชัดเจนตามลำดับ

4) การเข้าถึงภาพข่าวโทรทัศน์ (Obtain) ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์จะสามารถเข้าถึงได้ด้วยตนเองเฉพาะไฟล์ภาพข่าวที่อยู่ในฐานข้อมูลชั่วคราวเท่านั้น โดยเข้าถึงจาก ID ของภาพ แต่หากพบว่าภาพข่าวที่ต้องการจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลถาวรจะต้องให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการให้ สำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลสามารถเข้าถึงไฟล์ภาพข่าวโทรทัศน์ได้ทั้งจาก ฐานข้อมูลชั่วคราว และ ฐานข้อมูลถาวร

5) การขยายผลการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (Explore) หากผลการสืบค้นยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ (1) เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะให้ผู้ใช้ระบุความต้องการเพิ่มเติม แล้วนำความต้องการดังกล่าวมากำหนดคำค้นเพื่อทำการสืบค้นใหม่ (2) เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลหรือผู้ใช้นำชุดคำค้นเดิมที่เจ้าหน้าที่เคยใช้ทำการสืบค้นแล้วพบภาพข่าวตามที่ผู้ใช้ระบุในครั้งแรก หรือ ครั้งก่อนหน้า กลับมาค้นอีกครั้ง และกำหนดคำค้นเพิ่มเติม จนกว่าจะได้ภาพข่าวที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการมากที่สุดจึงยุติการค้น โดยจะเพิ่มเติมคุณลักษณะของภาพเข้าไปในการค้นด้วย

5.1.3 ปัญหาในการจัดเก็บและการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

1) ปัญหาในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์

1.1) ปัญหาในส่วนงาน Ingest หรือการจัดเก็บภาพข่าวเข้าระบบ MAM จำแนกประเด็นปัญหาได้ 2 ด้าน คือ (1) ปัญหาการจัดเก็บภาพข่าวซ้ำ และปัญหาไฟล์ภาพข่าวไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการดับบันทึกภาพเสียหาย และไม่ได้มีการลบข้อมูลในการ์ดก่อนนำไปใช้ (2) ปัญหาในการบันทึกเมตาดาตาเบื้องต้น อาทิ ผู้สื่อข่าวให้รายละเอียดมาไม่ครบ ข้อความตกหล่น ไม่ชัดเจน หรือสะกดผิด กรอก ID ของโต๊ะข่าวผิด การตั้งชื่อภาพข่าวไม่ชัดเจน หรือไม่สื่อถึงเนื้อหาในภาพข่าว รวมทั้งลายมือผู้สื่อข่าวที่กรอกรายละเอียดของภาพข่าวอ่านไม่ออก สาเหตุเหล่านี้ส่งผลให้ค้นหาภาพข่าวไม่พบ โดยเฉพาะเมื่อผู้สื่อข่าวต้องการนำภาพข่าวไปใช้ก่อนที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะให้คำบรรยายภาพข่าว

1.2) ปัญหาในส่วนงาน Library หรือ การให้คำบรรยายภาพข่าวโดยละเอียด ในเขตข้อมูล “Description” และ “Keywords” พบว่า มีภาพข่าว 5 กลุ่มที่เจ้าหน้าที่รู้สึกว่าการให้คำบรรยายได้ยากมาก ได้แก่ (1) ภาพที่ไม่รู้จัก (เช่น ภาพบุคคลสำคัญในอดีต ภาพสถานที่ ภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล เหตุการณ์ และภาพข่าวการสัมภาษณ์พูดคุยกับบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่บุคคลมีชื่อเสียง) (2) ภาพข่าวที่ไม่มีรายละเอียดของข่าวมาด้วย หรือให้รายละเอียดมาไม่ครบ (3) ภาพข่าวของสายข่าวอื่นที่ไม่คุ้นเคย (4) ภาพข่าวที่มีหลายเหตุการณ์อยู่ในข่าว และ (5) ภาพข่าวการเมือง ที่ต้องเลือกใช้คำบรรยายที่เป็นทางการกว่าปกติ

2) ปัญหาในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลและผู้ใช้พบปัญหาในการสืบค้น 10 ลักษณะ ได้แก่ (1) คำค้นหาที่ไม่ตรงกับที่ใช้ในการบรรยาย เช่น ตอนจัดเก็บใช้คำที่กว้าง แต่ตอนค้นหาใช้คำที่แคบ ปัญหาด้านคำพ้องความหมาย คำพ้องรูป คำพ้องเสียง และคำราชาศัพท์ (2) เจ้าหน้าที่ให้คำบรรยายภาพน้อยเกินไป หรือการบรรยายภาพไม่ละเอียด ทำให้ค้นภาพข่าวไม่พบ (3) ภาพข่าวกับคำบรรยายไม่ตรงกันเนื่องจากเจ้าหน้าที่จะยึดจากบทข่าวเป็นหลัก (4) ค้นหาภาพข่าวบุคคลในอดีตไม่พบ เนื่องจากคำบรรยายที่ให้ไว้ไม่มีการใส่ชื่อ-นามสกุลเอาไว้ (5) ค้นหาภาพปรากฏการณ์ธรรมชาติไม่พบ เนื่องจากผู้ใช้ไม่ทราบชื่อเหตุการณ์ (6) สืบค้นภาพไม่พบ เนื่องจากผู้บรรยายภาพข่าวสะกดคำที่ใช้ในการบรรยายภาพไม่ถูกต้อง (7) ผู้ใช้ระบุความต้องการไม่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำการสอบถามเพิ่มเติมให้ชัดเจนขึ้น (8) ภาพข่าวที่สืบค้นได้เป็นภาพที่ล้าสมัย เนื่องจากไม่ได้มีระบุช่วงเวลา หรือยุคสมัยไว้ (9) ภาพข่าวที่ทำการสืบค้นไม่ได้จัดเก็บไว้ที่ศูนย์ข้อมูล ทำให้สืบค้นไม่พบ และ (10) ได้ผลการสืบค้นจำนวนมากเกินไป (เนื่องจากใช้คำในระดับกว้าง) ทำให้ต้องใช้เวลามากในการไล่เรียงเพื่อเลือกภาพข่าวที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม ในกรณีทีมงานไม่เร่งรีบ ผู้ใช้บางรายมองว่าการที่ได้ผลการสืบค้นจำนวนมากเป็นสิ่งที่ดี เพราะในขณะที่ไล่เรียงพิจารณาผลการสืบค้นเพื่อเลือกภาพข่าวที่ต้องการนั้น อาจทำให้ได้แนวคิดในการนำเสนอข่าวในมิติอื่น ๆ

5.1.4 กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น

กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 36 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

- 1) บุคคล ประกอบด้วย 14 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อบุคคล (ชื่อ-นามสกุล และชื่ออื่น ๆ) ยศ ตำแหน่ง ฐานันดรศักดิ์หรือพระยศเจ้านาย สมณศักดิ์หรือฐานานุกรม อาชีพ การแต่งกาย เครื่องประดับ การแสดงออก (สีหน้าแวตา และอากัปกิริยาท่าทาง) และ คำพูดที่เป็นประเด็น
- 2) หน่วยงาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อหน่วยงาน ชื่อเดิมของหน่วยงาน ชื่ออื่น ๆ ของหน่วยงาน และที่ตั้งของหน่วยงาน
- 3) วัตถุ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อวัตถุ และลักษณะของวัตถุ
- 4) เหตุการณ์ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อเหตุการณ์ (ชื่อกิจกรรมหลัก และชื่อกิจกรรมย่อย) แผนการดำเนินกิจกรรมหรือเหตุการณ์ วันที่และเวลา และผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ (ชื่อบุคคลที่จัดกิจกรรม และชื่อหน่วยงานที่จัดกิจกรรม)
- 5) สถานที่ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อสถานที่ ชื่ออาคาร ชื่อห้อง และชื่อภูมิศาสตร์

6) ลักษณะการถ่ายทำ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ลักษณะการสัมภาษณ์ และลักษณะการถ่ายภาพ

7) ประเภทของภาพข่าว ไม่มีองค์ประกอบย่อย

8) แนวคิด ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ แนวคิดหลัก และแนวคิดที่กว้างกว่า

ทำการประเมินกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรยายรายละเอียดและให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์จำนวน 6 ท่าน ผลการประเมินพบว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่า รายการองค์ประกอบ ชื่อ นิยามและตัวอย่างข้อมูลของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์มีความเหมาะสมในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงโดยองค์ประกอบที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมและไม่มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขมีทั้งสิ้น 14 องค์ประกอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นองค์ประกอบในกลุ่ม เหตุการณ์ สถานที่ และแนวคิด

ข้อเสนอแนะในการปรับแก้ ประกอบด้วย (1) ปรับแก้ และ/หรือเพิ่มเติม “คำ” ที่ใช้ในการนิยามองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ (2) ปรับแก้ข้อความในนิยาม 3 องค์ประกอบ (3) การจำแนกประเภทของ Value ให้ชัดเจน 1 องค์ประกอบ (4) ปรับแก้ชื่อขององค์ประกอบ 1 องค์ประกอบ (5) เสนอแนะว่าเป็นองค์ประกอบที่ตัดออกได้ 3 องค์ประกอบ (6) เสนอแนะว่าเป็นองค์ประกอบที่ตัดออกได้เนื่องจากสามารถบรรยายไว้ในองค์ประกอบอื่นได้ 3 องค์ประกอบ และ (7) องค์ประกอบที่ควรเพิ่มเติม 2 องค์ประกอบ

ผลการประเมินภาพรวมของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล พบว่า ด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ในการบรรยายและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ (Find, Identify, Select, Obtain, Explore) และประเด็นการตั้งชื่อองค์ประกอบภาษาไทย มีความชัดเจนเข้าใจง่ายในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.67) ชื่อองค์ประกอบภาษาอังกฤษมีความชัดเจนเข้าใจง่ายในระดับดีมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 4.33) ส่วนประเด็นการให้คำนิยามและตัวอย่างข้อมูลของแต่ละองค์ประกอบมีความชัดเจน เข้าใจง่ายในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.17)

หลังปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่ปรับปรุงแล้ว มีจำนวนองค์ประกอบทั้งสิ้น 40 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบหลัก และ 31 องค์ประกอบย่อย โดยเพิ่มเติมองค์ประกอบกลุ่มที่ 9 คือ สิทธิความเป็นเจ้าของ และตัดองค์ประกอบย่อยออกไป 3 องค์ประกอบ คือ ชื่อเดิมของหน่วยงาน แผนการดำเนินกิจกรรมหรือเหตุการณ์ และชื่อหน่วยงานที่จัดกิจกรรม ดังนี้

- 1) บุคคล ประกอบด้วย 14 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อบุคคล (ชื่อ-นามสกุล และชื่ออื่น ๆ) ยศ ตำแหน่ง ฐานันดรศักดิ์หรือพระยศเจ้านาย สมณศักดิ์หรือฐานานุกรม อาชีพ การแต่งกาย เครื่องประดับ การแสดงออก (สีหน้าแวตา และอากัปกิริยาท่าทาง) และคำพูดที่เป็นประเด็น
- 2) หน่วยงาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อหน่วยงาน ชื่ออื่น ๆ ของหน่วยงาน และที่ตั้งของหน่วยงาน
- 3) วัตถุ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อวัตถุ และลักษณะของวัตถุ
- 4) เหตุการณ์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อเหตุการณ์ และวันที่และเวลาที่
- 5) สถานที่ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ชื่อสถานที่ ชื่ออาคาร ชื่อห้อง และชื่อภูมิศาสตร์
- 6) ลักษณะการถ่ายภาพ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ลักษณะการสัมภาษณ์ และเทคนิคการถ่ายภาพ
- 7) ประเภทของภาพข่าว ไม่มีองค์ประกอบย่อย
- 8) แนวคิด ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ แนวคิดหลัก และแนวคิดที่กว้างกว่า
- 9) สิทธิความเป็นเจ้าของประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อช่างภาพ และชื่อหน่วยงานเจ้าของภาพ

ทั้งนี้ กรอบ โครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นสามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมขององค์กรแต่ละแห่ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดเก็บและให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์ และง่ายต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และสะดวกต่อการสืบค้นของผู้ใช้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 กระบวนการในการจัดเก็บภาพข่าวของศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์และการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้

ในขั้นตอนของการจัดเก็บภาพข่าวเข้าระบบ หรือกระบวนการ Ingest พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่มาจากการที่ผู้นำส่งภาพข่าว หรือผู้สื่อข่าวให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน พิมพ์ตก พิมพ์ผิด หรือลืมบันทึก หรือลายมืออ่านไม่ออก ทำให้เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาพข่าวต้องใช้เวลามากขึ้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หรือหาข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งหากผู้ใช้ต้องการสืบค้นภาพข่าวเพื่อนำไปใช้ทันที อาจหาภาพข่าวดังกล่าวไม่พบ ทั้งนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสถานการณ์ความเร่งรีบในการออกไปถ่ายทำข่าวซึ่งเป็นงานที่ต้องแข่งกับเวลา และกระบวนการผลิตที่เร่งรีบเพื่อให้ทันต่อการนำไปใช้ออกอากาศ ทำให้ผู้สื่อข่าวอาจไม่มีเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่นำส่ง แม้ว่า

ศูนย์ข้อมูลจะจัดทำแบบฟอร์มสำหรับกรอกข้อมูลสำหรับนำส่งภาพข่าวไว้ให้ก็ตาม เพื่อทำความเข้าใจสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางแก้ไขศูนย์ข้อมูลอาจทำการศึกษาพฤติกรรมในการนำส่งภาพข่าวโทรทัศน์ ลักษณะของความผิดพลาด และความต้องการของผู้สื่อข่าวในการนำส่งภาพข่าวโทรทัศน์ ทั้งนี้เพื่อจัดทำเครื่องมือ หรือวิธีการทำงานที่เหมาะสมเพื่อช่วยลดความผิดพลาดดังกล่าว และเข้าใจมุมมองความคิดของผู้สื่อข่าวแต่ละสายข่าวในการกำหนด “ชื่อข่าว” เพื่อปรับปรุงการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวให้สื่อสารกับผู้ใช้ได้ดีขึ้น

ในขั้นตอนของการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ได้มีความพยายามในการจัดทำแนวทางในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการทำงาน คือ การที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลทุกคนสามารถบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ได้ครบถ้วนตามมิติ ตามหลักการวิเคราะห์ข่าว คือ สามารถตอบคำถามหลักของการทำข่าวว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร (อมรรวรรณ รัชกุล, 2555) อย่างไรก็ตาม ในการบรรยายภาพข่าวแต่ละมิติยังคงมีประเด็นย่อยหลายประเด็นที่ต้องบรรยายเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการในการสืบค้นและใช้งานภาพข่าวของผู้ใช้ เช่น “บุคคล” (ใคร) อาจมีทั้งชื่อจริง ฉายา หรือชื่อที่ใช้ชั่วคราว “สถานที่” (ที่ไหน) สามารถเป็นได้ทั้งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ตั้งแต่ระดับทวีป ภูมิภาค ประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน หรืออาจหมายถึง อาคาร สถานที่ เช่น หน่วยงาน อาคาร ชั้น หรือห้อง ซึ่งการบรรยายให้ครบถ้วนต้องอาศัยประสบการณ์ในการทำงานด้านการให้คำบรรยายและให้บริการภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล โดยเฉพาะในมิติ “อย่างไร” ซึ่งเป็นการบอกรายละเอียดหรือลักษณะของเหตุการณ์ เช่น น้ำท่วมสูง แครก ร้อนระอุ ประชุมเครียด หรือ อากัปกริยา สีหน้า ท่าทาง การแต่งกายของบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของรายละเอียดขององค์ประกอบที่สำคัญในภาพในแต่ละชิ้น รวมทั้งคุณลักษณะเชิงเทคนิคของภาพ เช่น ภาพ Long short ภาพ Close up ซึ่งการจัดทำกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลโดยระบุถึงองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของภาพที่ต้องบรรยายในมิติต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้บรรยายภาพข่าวสามารถบรรยายภาพข่าวได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย หรือเพิ่งเริ่มต้นทำงานจะสามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติในการทำงานได้

สำหรับการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลซึ่งทำการสืบค้นข้อมูลตามความต้องการของผู้ใช้ พบว่า แม้ผู้ใช้จะสามารถทำการสืบค้นข้อมูลได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ส่วนใหญ่นิยมให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลสืบค้นภาพข่าวให้มากกว่า เนื่องจาก นอกจากปัญหาเรื่องเวลาแล้วยังเชื่อว่าเจ้าหน้าที่จะสามารถสืบค้นข้อมูลให้ได้เร็วกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะพยายามสืบค้นภาพข่าวได้รวดเร็วที่สุด โดยใช้คำค้นที่ตนเองเคยให้คำบรรยายรายละเอียดไว้ ซึ่งจะมีทั้งคำที่เฉพาะเจาะจง ชื่อเฉพาะ และคำในระดับกว้างกว่าแนวคิดที่ผู้ใช้ให้มาหนึ่งระดับ และเชื่อมแนวคิดด้วย AND OR NOT จากนั้น จะจำแนกความแตกต่างของข้อมูลจากชื่อสถานที่เกิดเหตุ ลักษณะของเหตุการณ์ และวันเดือนปีที่เกิดเหตุการณ์เช่นเดียว

กับผู้ใช้ และคัดเลือกภาพข่าวจากความทันสมัย เนื้อหา ความคมชัด และลักษณะที่ผู้ใช้จะพิจารณาจากความคมชัดและความสวยงามของภาพ นอกจากนี้ผู้ใช้ยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลแบบถาวร ดังนั้นการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจึงสะดวกสำหรับผู้ใช้มากกว่า อย่างไรก็ตาม หากผลการค้นในรอบแรกที่จัดส่งให้ผู้ใช้ ยังไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะจัดส่งชุดคำค้นที่ใช้ในครั้งแรก ให้กับผู้ใช้เพื่อทำการขยายผลการค้นต่อในมิติที่ต้องการ หรือทำการกำหนดคำค้นร่วมกับผู้ใช้ใหม่อีกครั้ง

5.2.2 การปรับใช้ IFLA User Generic Five Tasks ในการศึกษากระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล

การศึกษาเพื่อพัฒนารอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงเหตุผลในการสืบค้นข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ เนื่องจากการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการของการพัฒนาเมตาดาตา (Metadata Development Lifecycle) ซึ่งปรับมาจากกระบวนการของการพัฒนาระบบ (System Development Lifecycle: SDLC) ในส่วนของการศึกษาความต้องการของระบบ (Chamnongsri, 2009) ทั้งนี้เพื่อให้รอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในการกำหนดแนวทางในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ที่ผ่านมา ยังไม่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้อย่างชัดเจน

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ตามกระบวนการสืบค้นข้อมูลของผู้ใช้ หรือ User Generic Five Tasks ตามการศึกษาของ IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions) ในการพัฒนา FRBR model (Functional Requirement for Bibliographic Records) ซึ่งเป็นแบบจำลองในการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยเมตาดาตาสำหรับสารสนเทศดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 2008 โมเดลการศึกษาพฤติกรรมในการสืบค้นข้อมูลนี้จึงมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Four FRBR Tasks ซึ่งในขณะนั้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) การค้นหา หรือ การกำหนดคำค้น (Find) (2) การจำแนกผลการค้น (Identify) (3) การคัดเลือกผลการค้น (Select) (4) การเข้าถึงข้อมูล หรือการได้มาซึ่งข้อมูล (Obtain) และได้เพิ่มเติมขั้นตอนที่ (5) การขยายผลการค้น (Explore) ในปี ค.ศ. 2017 (IFLA, 2017) งานวิจัยนี้จึงนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์และวิเคราะห์ถึงข้อมูลที่ผู้สืบค้นข้อมูลใช้และต้องการในกระบวนการสืบค้นข้อมูลแต่ละขั้นตอน เพื่อนำมาจัดทำข้อกำหนดความต้องการของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล เพื่อให้กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นสามารถสนับสนุนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากผลการวิจัย ซึ่งให้เห็นว่า IFLA User Generic Five Tasks สามารถนำมาใช้ในการจำแนกข้อมูล หรือองค์ประกอบย่อยเมทาตาตา ตามขั้นตอนในการสืบค้นได้เป็นอย่างดี คือ ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการสืบค้นแต่ละขั้นตอนและการนำภาพข่าวโทรทัศน์ไปใช้ในการทำงานข่าว และทำให้ทราบถึงมุมมอง ความคิด ของผู้ใช้ ในการมองภาพข่าวโทรทัศน์เพื่อจัดทำเมทาตาตาเบื้องต้นก่อนส่งไฟล์ภาพให้ศูนย์ข้อมูล และทราบถึงข้อมูล que ผู้ใช้นำมาใช้ในกระบวนการสืบค้นภาพข่าวแต่ละขั้นตอนเพื่อให้ได้ภาพข่าวดังกล่าว นอกจากนี้ยังทำให้เห็นถึงความเหมือนและความต่างในมุมมอง ความคิดของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลกับผู้ใช้ในการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์และการสืบค้นภาพข่าวในฐานะเป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาพและบรรยายภาพข่าว ซึ่งการเข้าใจมุมมองของทั้งสองฝ่ายมีความจำเป็นอย่างไรในการกำหนดกรอบ โครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้งานได้จริง

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ตาม IFLA User Generic Five Tasks มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยควรต้องศึกษาทำความเข้าใจกับทรัพยากรสารสนเทศที่ทำการบรรยาย ดังเช่น ในกรณีนี้คือ ภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ผู้วิจัยควรต้องทำความเข้าใจไปกับขอบเขต ชนิดประเภท และเทคนิควิธีการการถ่ายภาพ นอกจากนี้ ยังต้องทำความเข้าใจกับกระบวนการของผู้ใช้ (อาทิ ผู้สื่อข่าว เจ้าหน้าที่ตัดต่อ เจ้าหน้าที่โปรดิวเซอร์) เพื่อเข้าใจกระบวนการและหลักการในการทำข่าวและรายการข่าว และแนวคิดในการใช้ภาพข่าวในแต่ละชั้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถสื่อสารกับผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ได้เข้าใจตรงกัน ชัดเจน และครบถ้วนในทุกมิติ

5.2.3 การประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้ IFLA Library Reference Model และ 4W1H ในการการจำแนกองค์ประกอบย่อยในกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล

International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) ได้เผยแพร่ IFLA Library Reference Model (IFLA-LRM) เผยแพร่ครั้งแรกในปี ค.ศ. 2016 และปรับปรุงอีกครั้งในปี ค.ศ. 2017 พัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์องค์ประกอบของรายการบรรณานุกรม (Bibliographic Records) หรือองค์ประกอบเมทาตาตา (Metadata Elements) ที่เป็นประโยชน์ต่อการบรรยายทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล เพื่อตอบสนองความต้องการในการสืบค้นสารสนเทศตามกระบวนการการสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้ (IFLA Five Generic User Tasks) ทั้งนี้เพื่อให้เมทาตาตาที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการในการสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้ได้ โดย IFLA-LRM โดย IFLA-LRM ประกอบด้วยเอนทิตี แอตทริบิวต์ และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังที่ระบุไว้ใน FRBR Family (FRBR: Functional Requirements for Bibliographic Records, FRAD: Functional Requirements for Authority Data, FRSAD: Functional Requirements for Subject Authority Data)

หลักการวิเคราะห์ข่าว 5W1H คือ การนำหลักการคิดวิเคราะห์ (The Kipling method) คิดค้นโดย Joseph Rudyard Kipling ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคการตั้งคำถามที่ใช้คำสำคัญ 6 คำ ได้แก่ ใคร (Who) อะไร (What) เมื่อไหร่ (When) ที่ไหน (Where) ทำไม (Why) และ อย่างไร (How) เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงในเรื่องนั้น ๆ ทุกแง่มุม (อมรรวณ รังกุล, 2555)

การพัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลใน ครั้งนี้ ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ IFLA Library Reference Model (IFLA, 2017) โดยปรับใช้ เฉพาะเอนทิตีที่สามารถอธิบายถึงเนื้อหาและองค์ประกอบในภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ได้แก่ งาน หรือแนวคิด (Work) วิธีการนำเสนอเนื้อหา (Expression) รูปแบบหรือประเภทของทรัพยากร (Manifestation) บุคคล (Person) กลุ่มบุคคล (Collective Agent) ประเด็นเนื้อหาทั้งที่เป็นศัพท์อิสระ และศัพท์ควบคุม (Nomen) สถานที่ (Place) และช่วงเวลาหรือยุคสมัย (Time-span) โดยวิเคราะห์ ร่วมกับแนวคิดการวิเคราะห์ข่าว 5W1H โดยเลือกใช้เพียง 4W1H (Who, What, When, Where, How) โดยตัด Why (เหตุผลความจำเป็นที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ จนนำมาเป็นข่าว) ออก ทั้งนี้ เนื่องจากการบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์จะครอบคลุมเพียงองค์ประกอบด้านเนื้อหาที่เกิดขึ้นภายใน ภาพ แต่ไม่ครอบคลุมไปถึงสาเหตุ หรือ เหตุผลว่าทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ขึ้น โดย IFLA-LRM จะเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยในการบรรยายภาพ ข่าวโทรทัศน์ เพื่อตอบสนองความต้องการในการสืบค้นสารสนเทศตามกระบวนการการสืบค้น สารสนเทศของผู้ใช้ (Five Generic User Tasks) และ 4W1H จะเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ องค์ประกอบของภาพข่าวที่สามารถตอบโจทย์ด้านการทำข่าว ทั้งนี้ เพื่อให้การบรรยายภาพข่าว โทรทัศน์สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานด้านการผลิตข่าว และรายการข่าว (ผู้สร้าง) สามารถสืบค้น เข้าถึงและนำภาพข่าว (สาร และ สื่อ หรือทรัพยากร สารสนเทศ) ที่จัดเก็บไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์มาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ผลการพัฒนาพบว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดจาก การประยุกต์ใช้แนวคิดจาก 2 ศาสตร์ ได้แก่ IFLA-LRM ซึ่งเป็นแนวคิดด้านสารสนเทศศาสตร์ (Information Science) และ 4W1H ซึ่งเป็นแนวคิดด้านนิเทศศาสตร์ (Communication Arts) มาประยุกต์ใช้ร่วมกันในการจำแนก องค์ประกอบโครงสร้างข้อมูลในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล สามารถช่วยในการ บรรยายรายละเอียดหรือเนื้อหา (Content) ในภาพข่าวโทรทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้ จาก ผลการประเมินที่พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเห็นว่ากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียด ภาพข่าวโทรทัศน์ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าว ทั้งในด้าน รายการองค์ประกอบ ชื่อองค์ประกอบ นิยาม และตัวอย่างของข้อมูล และพบว่า ผลการประเมิน ภาพรวมในด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ขององค์ประกอบในการบรรยายและสืบค้นภาพข่าว โทรทัศน์ และชื่อองค์ประกอบทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความชัดเจนเข้าใจง่ายในระดับดีมาก และการให้คำนิยามและตัวอย่างของข้อมูลมีความชัดเจน เข้าใจง่ายในระดับดี โดยมีข้อเสนอในการ แก้ไขปรับปรุงเพียงเล็กน้อย โดยองค์ประกอบหลักที่พัฒนาขึ้น 9 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคคล

(Person) หน่วยงาน (Corporate) วัตถุ (Object) เหตุการณ์ (Event) สถานที่ (Place) ลักษณะการถ่ายทำภาพข่าว (Production) ประเภทของภาพข่าวโทรทัศน์ (Type of Scene) แนวคิด (Concept) และ สิทธิความเป็นเจ้าของ (Rights)

5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไม่เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ (1) เนื่องจากหน่วยงานบางแห่งอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานจึงไม่สะดวกเป็นกลุ่มตัวอย่าง (2) กลุ่มตัวอย่างส่วนที่เป็นผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องมีการเดินทางไปทำข่าวตลอดเวลา ทำให้ผู้สื่อข่าวไม่สะดวก หรือมีเวลาให้ไม่มากในการสัมภาษณ์ ทำให้สามารถสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัยได้ค่อนข้างน้อย และใช้เวลามาก ส่งผลให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวในฐานะที่เป็นผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์กลุ่มหลักมีค่อนข้างน้อย ซึ่งหากสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สื่อข่าวได้ตามที่วางแผนในครั้งแรก จะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสามารถออกแบบให้ตอบสนองความต้องการในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ได้มากยิ่งขึ้น

5.4 การประยุกต์ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ หรือ ภาพเคลื่อนไหวอื่น ๆ ได้ ดังนี้

5.4.1 การประยุกต์ใช้ในงานศูนย์ข้อมูลข่าว

1) กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของศูนย์ข้อมูลข่าว โดยใช้ในการให้คำบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีองค์ประกอบในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ที่ครบถ้วน สมบูรณ์ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลจะมีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล และผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ ให้สามารถสืบค้นภาพข่าวที่ต้องการทั้งที่เป็นภาพข่าวเก่าและภาพข่าวใหม่ได้ตรงตามความต้องการ และรวดเร็วยิ่งขึ้น การจัดการภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลจึงไม่เพียงแต่เป็นการจัดการภาพข่าวในฐานะสารสนเทศ (Information) แต่ยังเป็นการจัดการภาพข่าวในฐานะที่เป็นสินทรัพย์ (Asset) ของสถานีโทรทัศน์ที่มีต้นทุนในการจัดทำ ให้สามารถนำออกมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า เพิ่มประสิทธิภาพ และสามารถสร้างผลประโยชน์ให้กับสถานีโทรทัศน์ได้

2) กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลนี้สามารถนำไปใช้ในการสร้างความเข้าใจกับผู้ใช้ภาพข่าวในสถานีโทรทัศน์ เพื่อการสื่อสารที่ตรงกัน ในการจัดทำข้อมูลเบื้องต้น หรือเมทาเดตาเบื้องต้นของภาพข่าวโทรทัศน์ก่อนส่งให้ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์จัดเก็บภาพข่าวและข้อมูลเข้าระบบ และช่วยให้ผู้ใช้ภาพข่าวสืบค้นภาพข่าวได้ตรงกับความต้องการมากขึ้นและรวดเร็วยิ่งขึ้น

5.4.2 การประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บภาพของหน่วยงาน

กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บภาพข่าว ภาพกิจกรรม ภาพเหตุการณ์ ตลอดจนภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้สามารถจัดเก็บได้อย่างมีแบบแผนและสามารถสืบค้นภาพดังกล่าวออกมาใช้ซ้ำได้ เพื่อประโยชน์ในการใช้งานที่มากขึ้นและรวดเร็ว เป็นการใชภาพข่าวซึ่งเป็นสินทรัพย์หนึ่งองค์กรได้อย่างคุ้มค่าและเต็มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้ ได้พัฒนากรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสามารถนำงานวิจัยนี้ไปต่อยอดในการพัฒนาเป็นมาตรฐานเมทาตาทาสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัลที่สมบูรณ์ต่อไปได้
2. การบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์ ยังไม่มีการใช้คำศัพท์ควบคุม ทำให้มีปัญหาในการใช้คำที่หลากหลาย ดังนั้น หากมีการพัฒนาระบบคำศัพท์ควบคุม เพื่อใช้ในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ จะสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการใช้คำดังกล่าวได้เป็นอย่างดี
3. การศึกษาพฤติกรรมในการนำส่งภาพข่าวโทรทัศน์ ลักษณะของความผิดพลาด และความต้องการของผู้สื่อข่าวในการนำส่งภาพข่าวโทรทัศน์ เพื่อจัดทำเครื่องมือ หรือวิธีการทำงานที่เหมาะสม เพื่อช่วยลดความผิดพลาดในการทำเมทาตาทาโดยผู้ใช้ และเข้าใจมุมมองความคิดของผู้สื่อข่าวแต่ละสายข่าวในการกำหนด “ชื่อข่าว” เพื่อปรับปรุงการบรรยายรายละเอียดของภาพข่าวให้สื่อสารกับผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- เกสมณี สีโม. (2556). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย 5W1H โดยใช้ชุดหนังสือส่งเสริมการอ่านวิถีชีวิตชนเผ่าเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.tcithaijo.org/index.php/npuj/article/view/78816/67552>
- คณะกรรมการจัดการองค์ความรู้ กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2555). หลักการเขียนข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://sac.kku.ac.th/kmsac/news/n2.pdf>
- จิรัชมา วิเชียรปัญญา. (2557). การจัดการเนื้อหาสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา: ความท้าทายขององค์กรในยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้. รั้งสัตวารสาร. 20(2): 96-110.
- ณัฐพล ผดุงทรัพย์. (2554). การนำเสนอภาพและภาพแบบฉบับทางเพศในภาพข่าวกีฬา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทพร ธนะกุลบริรักษ์. (2559). มาตรฐานการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศใหม่ด้วย RDA. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.isd.coj.go.th/doc/data/isd/isd_1463577271.pdf
- เบญจวรรณ นรสิงห์. (2539). การนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย นันต์วิเศษลักษณ์. (2559). เมื่อเทคโนโลยีก้าวสู่ยุคดิจิทัล ย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการนำเสนอข่าวโทรทัศน์. วารสารศาสตร์. 9(3): 117-148.
- พรชนก จิรวุฒาภรณ์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารสุนัขของผู้เลี้ยงสุนัขในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรณรงค์ พงษ์กลาง. (2560). การบริหารจัดการสื่อโทรทัศน์ในศตวรรษที่ 21. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 23(1): 90-102
- พรอนันต์ เอี่ยมขจรชัย. (2555). การพัฒนาระบบการจัดหมวดหมู่พาเซตสำหรับสารสนเทศดิจิทัล. วารสารวารสารศาสตร์. 30(2): 61-75.
- พีรพัท ไตรวิวัฒน์กุล. (2548). พัฒนาการของงานข่าวโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2525-2538. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภัสร์วี วงศ์วรสุรชัย. (2557). การพัฒนาออนไลน์พระธรรมเทศนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ยุวณูช ทินนะลักษณ์ และจุมพลเหมะกีรินทร์. (2552). การรายงานข่าวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://www.nstda.or.th/sci2pub/thaismc/sci-communication/sci-reporter.pdf>
- ศิวารถ นันทพิชัย และคณะ. (2557). การใช้แนวทางการจัดหมวดหมู่แบบแฟชิตในการจัดระบบความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย. วารสารสงขลานครินทร์. 20(1): 113-160.
- วิศปต์ย์ ชัยช่วย. (2556). การพัฒนาเค้าร่างเมทาตาสำหรับการจัดการจารึกที่อยู่ในรูปดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิศปต์ย์ ชัยช่วย. (2560). การใช้LINEของผู้สูงอายุ: การศึกษาเชิงประจักษ์การณวิทยา. **Veridian E-Journal Silpakorn University**. 10(1): 905-918.
- วีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2545). การเขียนข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- ศิวารถ หงษ์ประยูร. (2550). ตระกูลรายการข่าวโทรทัศน์ในประเทศไทย พ.ศ. 2548. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์กะ จราวิวัฒน์. (2545). การใช้ศูนย์ข้อมูลข่าวโทรทัศน์ของบุคลากรฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวีรัตน์ พะจุกุไทย. (2558). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ใช้วิธีการแบบสืบสอบ 7E ร่วมกับเทคนิค การตั้งคำถาม SW1H สำหรับนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุวรรณณี ห้วยหงษ์ทอง. (2562). การจัดทำข้อกำหนดความต้องการเมทาตาสำหรับภาพจิตรกรรมฝาผนัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบุญรณ์ เอี่ยมอารีวงศ์. (2534). ศูนย์ข้อมูลทางโทรทัศน์: แหล่งสารสนเทศเพื่อโทรทัศน์ศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 13(1): 76-80.
- อมรรวรรณ รั้งกุล. (2555). หลักการคิดวิเคราะห์. [ออนไลน์]. ได้จาก: [https://mba.kku.ac.th/HRM/2012/HRM\(SW1H\) หลักการคิดวิเคราะห์](https://mba.kku.ac.th/HRM/2012/HRM(SW1H) หลักการคิดวิเคราะห์).

- Caplan, P. (2003). **Metadata fundamentals for all librarians**. Chicago: American Library Association.
- Chamnongsri. (2009). **Metadata development for management of a digitized palm leaf manuscript**. Ph.D. Dissertation, Information Studies, Graduate School, Khon Kaen University.
- Chen, Y.N., Chen, S.J., Sum, H.C., and Lin, S.C. (2003). **Functional requirements of metadata system: from user needs perspective**. Retrieved May 10, 2017, from <https://dcpapers.dublincore.org/pubs/article/view/737>
- Cox, M., Mulder, E. and Tadic, L. (2006). **Descriptive Metadata for Television: An End-to-end Introduction**. Retrieved July 10, 2020, from https://books.google.co.th/books/about/Descriptive_Metadata_for_Television.html?id=RiwpZxnuxM8C&redir_esc=y
- Giunchiglia, Fausto and et all. (2009). **Faceted Lightweight Ontologies**. Retrieved August 5, 2016, from https://www.researchgate.net/publication/30531329_Faceted_Lightweight_Ontologies
- Haynes, D. (2004). **Metadata for information management and retrieval**. London: Facet.
- IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records. (1998). **Functional requirements for bibliographic records: final report**. Retrieved May 11, 2010, from <http://www.ifla.org/en/publications/functional-requirements-for-bibliographic-records>
- IFLA Working Group on the Functional Requirements for Subject Authority Records. (2010). **Functional Requirements for Subject Authority Data (FRSAD) A Conceptual Model: final report**. Retrieved August 5, 2016, from <https://www.ifla.org/files/assets/classification-and-indexing/functional-requirements-for-subject-authority-data/frsad-final-report.pdf>
- International Press Telecommunications Council. (2012). **NewsML-G2 Implementation Guide**. Retrieved August 5, 2016, from http://www.iptc.org/std/NewsMLG2/2.12/documentation/IPTC-G2-Implementation_Guide_5.0.pdf
- Miksa, F.L. (1998). **The DDC, the Universe of Knowledge, and the Postmodern Library**. Albany, NY: Forest Press.
- Miller, S. A. (2007). **Developmental research methods**. 3rd ed. Thousand Oaks: Sage Publications.
- NISO. (2004). **Understanding Metadata**. Retrieved January 12, 2009, from <http://www.niso.org/publications/press/UnderstandingMetadata.pdf>
- The American Archive of Public Broadcasting. (2011). **Introducing PBCore 2.0**. Retrieved August 5, 2016, from <http://pbcore.org/introducing-pbcore-2-0/>

Visual Resources Association Data Standards Committee. (2002). **VRA Core 3.0 Element Description.**

Retrieved August 5, 2016, from [https://www.loc.gov/standards/vracore/VRACore3_Element
Description.pdf](https://www.loc.gov/standards/vracore/VRACore3_Element_Description.pdf)

Visual Resources Association Data Standards Committee. (2007). **VRA Core 4.0 Outline.**

Retrieved August 5, 2016, from [https://www.loc.gov/standards/vracore/
VRA_Core4_
Outline.pdf](https://www.loc.gov/standards/vracore/VRA_Core4_Outline.pdf)

Zeng, M. L., & Qin, J. (2008). **Metadata.** New York: Neal-Schuman.

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์การจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

แบบสัมภาษณ์ หัวหน้าศูนย์ข้อมูลข่าว

วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายของศูนย์ข้อมูลข่าวในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ และการสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ของ นางสาวจิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว นักศึกษาหลักสูตรวิทยาการสารสนเทศมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ในการจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูลข่าว ที่จะนำไปสู่พัฒนารอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ต่อไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาให้สัมภาษณ์ มา ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

(นางสาวจิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

คำชี้แจง ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์
2. นโยบายของศูนย์ข้อมูลข่าว

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1.1. เพศ หญิง ชาย

1.2. อายุ ปี

1.3. สาขาวิชาที่จบการศึกษา

1.4. คณะที่จบการศึกษา

1.5. ประสบการณ์ทำงานด้านศูนย์ข้อมูลข่าว ปี

1.6. ประสบการณ์การทำงานในศูนย์ข้อมูลข่าว (ช่อง 7 ไทยพีบีเอส ไทยรัฐทีวี) ... ปี

2. นโยบายของศูนย์ข้อมูลข่าว

2.1. ศูนย์ข้อมูลข่าวมีนโยบาย “การจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์” อย่างไรบ้าง

2.1.1. ภาพข่าวประเภทใดบ้างที่มีการจัดเก็บถาวร

- 1) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกหรือไม่ (หรือว่าเก็บทั้งหมด)
- 2) ใครเป็นผู้เลือกภาพข่าวที่ต้องเก็บเขาฐานข้อมูลถาวร
- 3) ในการเก็บภาพนั้น เก็บเฉพาะข่าว รายการข่าว หรือรายการประเภทอื่นด้วย
อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2.1.2. ภาพข่าวที่จัดเก็บถาวร ศูนย์ข้อมูลข่าวมีนโยบายในการจัดเก็บอย่างไรบ้าง

- 1) ภาพข่าวที่จัดเก็บถาวร มีระยะเวลาในการจัดเก็บนานเท่าใด
- 2) ศูนย์ข้อมูลข่าวมีแผนในการจัดเก็บภาพข่าวเหล่านี้อย่างไรบ้าง เช่น
 - พื้นที่หน่วยความจำในการจัดเก็บภาพข่าว (Storage device)
 - รูปแบบของภาพข่าวที่จัดเก็บ (Format)

- 2) สื่อบันทึกข้อมูลที่ศูนย์ฯ ใช้ในการบันทึกภาพข่าวแบบถาวรคืออะไร สื่อบันทึกข้อมูลที่ใช่ จุ หรือบันทึกข้อมูลได้มากแค่ไหน (กี่ GB) แต่ละปีศูนย์ใช้พื้นที่ หรือ หน่วยความจำในการจัดเก็บภาพข่าวแบบถาวรประมาณใด (กี่ GB / TB / PB)

2.2. ศูนย์ข้อมูลมีนโยบาย “การบรรยายภาพข่าวโทรทัศน์” อย่างไรบ้าง

2.2.1. ศูนย์ข้อมูลมี “แนวทางในการบรรยายภาพข่าวหรือไม่” (เช่น ต้องบรรยายอะไรบ้าง และต้องบรรยายละเอียดมากน้อยเพียงใด)

- ด้านกายภาพ ควรบรรยายรายละเอียดอะไรบ้าง (เช่น ขนาดของไฟล์ภาพข่าว, ความยาวของไฟล์ภาพข่าว)
- ด้านบริบท ควรบรรยายรายละเอียดอะไรบ้าง (เช่น ชื่อผู้สื่อข่าว, ชื่อช่างภาพ, วันที่และเวลาที่สร้าง, สถานที่ที่สร้าง)
- ด้านเนื้อหา ควรบรรยายรายละเอียดอะไรบ้าง (เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร)
 - บรรยายเนื้อหาที่ละชิ้น เช่น องค์กรประกอบภายในภาพ (บุคคล สถานที่ เวลา กิริยา อาการ การแต่งตัว ฯลฯ)
 - บรรยายเนื้อหาเป็นภาพรวมทั้งหมด เช่น เฉพาะคีย์เวิร์ดที่สำคัญ ชิ้นที่สำคัญ ฯลฯ)
- ด้านอื่น ๆ

2.2.2. ศูนย์ข้อมูลมีคู่มือในการบรรยายรายละเอียดภาพข่าว หรือ มีการจัดอบรมให้แก่พนักงานในการบรรยายภาพข่าวหรือไม่ หรือมีการชี้แจงพนักงานอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะพนักงานใหม่

.....

.....

.....

.....

2.3. ศูนย์ข้อมูลข่าวมีนโยบาย “การให้บริการภาพข่าว” อย่างไรบ้าง

2.3.1. ให้บริการใครบ้าง

- บุคคลภายใน
- บุคคลภายนอก

2.3.2. ให้บริการอะไรบ้าง ให้บริการอย่างไร

- ผู้ใช้บริการติดต่อเข้ามาอย่างไร
- ให้บริการผู้ใดบ้าง (เช่น จำกัดขอบเขตของภาพข่าวที่จะให้บริการหรือไม่ มีการคิดค่าบริการหรือไม่ อย่างไร)

.....

.....

.....

.....

2.4. ทิศทางการทำงานของศูนย์ข้อมูลต่อไปจะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าว

วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดเก็บ การบรรยายรายละเอียด และการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล รวมถึงปัญหาที่พบและวิธีการแก้ปัญหาของเจ้าหน้าที่ และการสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารอบ โครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ของ นางสาวจิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว นักศึกษาหลักสูตร วิทยาการสารสนเทศมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการชี้ให้เห็นถึงวิธีการให้คำบรรยาย ตลอดจนกระบวนการในการจัดเก็บและสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของศูนย์ข้อมูล ที่จะนำไปสู่พัฒนารอบ โครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ต่อไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาให้สัมภาษณ์

มา ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

(นางสาวจิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

คำชี้แจง ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์
2. การจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest)
3. การบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ (Library)
4. การให้บริการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1.1. เพศ หญิง ชาย

1.2. อายุ ปี

1.3. สาขาวิชาที่จบการศึกษา

1.4. คณะที่จบการศึกษา

1.5. ประสบการณ์การทำงาน ปี

1.6. ประสบการณ์การทำงานในศูนย์ข้อมูลข่าว (ห้อง 7 ไทยพีบีเอส ไทยรัฐทีวี) ปี

1.7. หน้าที่ที่รับผิดชอบ จัดเก็บภาพข่าว (ตอบแบบข้อ 2)

ให้บริการภาพข่าว (ตอบข้อ 3)

ให้บริการสืบค้นภาพข่าว (ตอบข้อ 4)

2. การจัดเก็บภาพข่าวโทรทัศน์ (Ingest)

2.1 ศูนย์ข้อมูลข่าวมีกระบวนการจัดเก็บภาพข่าวอย่างไร (โปรดเล่ากระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ)

2.1.1 วิธีการรับไฟล์ภาพข่าว ท่านรับไฟล์ข่าวมาด้วยวิธีใดบ้าง (เช่น ทางออนไลน์ ผู้สื่อข่าวนำมาส่งด้วยตัวเอง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.1.2 ไฟล์ภาพข่าวที่รับเข้ามา อยู่ในรูปแบบ (Format) ใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

2.1.3 หลังจากที่ได้รับไฟล์ภาพข่าวมาแล้ว ท่านต้องทำอะไรกับไฟล์ภาพข่าวบ้าง

.....

.....

.....

.....

2.1.4 รายละเอียดที่ได้มาพร้อมกับไฟล์ภาพข่าวมีอะไรบ้าง (เช่น ชื่อข่าว ชื่อผู้สื่อข่าว)

.....

.....

.....

.....

2.1.5 ศูนย์ข้อมูลข่าวได้มีการกำหนดไว้หรือไม่ ว่ารายละเอียดที่นำส่งมาพร้อมภาพข่าว ต้องมีข้อมูลอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2.1.6 ศูนย์ข้อมูลข่าวมีแบบฟอร์มสำหรับกรอกรายละเอียดเพื่อนำส่งพร้อมกับภาพข่าวหรือไม่

.....

.....

.....

.....

2.1.7 รายละเอียดจริง ที่ได้รับมาพร้อมไฟล์ภาพข่าว มีรายละเอียดอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2.2 ปัญหาที่ท่านพบในการบันทึกรายละเอียดของภาพข่าว (เฉพาะส่วนของ Ingest)

- การบันทึกรายละเอียดด้านกายภาพ
- การบันทึกรายละเอียดด้านบริบท (เช่น ให้อะไรละเอียดมาไม่ครบ, เขียนผิด)
- การบันทึกรายละเอียดอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่พบอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. การบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ (Library)

3.1. การบรรยายรายละเอียดภาพข่าวเพิ่มเติมจากส่วนของ Ingest

3.1.1. การบรรยายเนื้อหาของภาพข่าว

- ท่านบรรยายรายละเอียดอะไรบ้าง (บรรยายทีละชิ้น, บรรยายเป็นภาพรวม)
- ท่านบรรยายละเอียดแค่ไหน (ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร)
- ท่านมีคู่มือที่ช่วยในการบรรยายภาพข่าวหรือไม่

.....

.....

.....

3.1.2. การกำหนดคำค้น

- ท่านมีการกำหนดคำค้นอย่างไร
- ท่านมีหลักการ แนวทาง หรือ คู่มือในการกำหนดคำค้นหรือไม่

.....

.....

.....

3.2. ปัญหาที่ท่านพบในการบรรยายรายละเอียดและการให้คำค้นภาพข่าวโทรทัศน์มีอะไรบ้าง

- ยกตัวอย่าง ภาพข่าวที่ท่านคิดว่าบรรยายยาก (มากที่สุด) พร้อมกับให้คำบรรยายภาพข่าวดังกล่าว

.....

.....

.....

3.3. ท่านมีวิธีในการแก้ปัญหาที่พบอย่างไร

.....

.....

.....

3.4. กรณีทดสอบ (ดูตัวอย่างภาพข่าว แล้วให้คำบรรยาย)

.....

.....

.....

4. การให้บริการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

4.1. โปรดเล่ากระบวนการในการสืบค้นภาพข่าว ว่าทำอย่างไร (ตั้งเริ่มต้นจนกระทั่งนำส่งภาพข่าวให้ผู้ใช้)

.....

.....

.....

4.2. ปัญหาที่ท่านพบในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4.3. ท่านมีวิธีในการแก้ไขปัญหอย่างไร

.....

.....

.....

4.4. ให้ท่านยกตัวอย่าง คำถาม หรือ ภาพ ที่ค้นหาได้ยากที่สุด และวิธีการในการค้นหาภาพดังกล่าว

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ ผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์

วัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ รวมถึงปัญหาที่พบและวิธีการแก้ปัญหาของผู้ใช้ภาพข่าวโทรทัศน์ โดยการสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ดิจิทัล ของนางสาวจิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว นักศึกษาหลักสูตรวิทยาการสารสนเทศมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการชี้ให้เห็นถึงวิธีการ ปัญหา และความต้องการในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ของผู้ใช้ภาพข่าว ที่จะนำไปสู่พัฒนากรอบโครงสร้างการบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์ต่อไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาให้สัมภาษณ์ มา ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

(นางสาวจิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

คำชี้แจง ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

2. การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1.1. เพศ หญิง ชาย

1.2. อายุ ปี

1.3. สาขาวิชาที่จบการศึกษา

.....

1.4. คณะที่จบการศึกษา

.....

1.5. ประสบการณ์ทำงาน..... ปี

1.6. ประสบการณ์ทำงาน (ช่อง7 ไทยพีบีเอส ไทยรัฐทีวี) ปี

1.7. หน้าที่ที่รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ติดต่อ เจ้าหน้าที่โปรดิวเซอร์ เจ้าหน้าที่กราฟิก ผู้สื่อข่าว

2. การสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์

2.1. กรณีใดบ้างที่ท่านต้องค้นหาภาพข่าวด้วยตนเอง และมีกรณีใดบ้างที่ท่านต้องให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลช่วยค้นหาภาพข่าวให้

.....

2.2. โปรดเล่า กระบวนการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งได้ภาพข่าวที่ต้องการ

2.2.1. การกำหนดแนวคิด หรือ การกำหนดความต้องการ เกี่ยวกับภาพ มีวิธีการอย่างไร

.....

2.2.2. ท่านกำหนดคีย์เวิร์ดที่จะใช้ในการสืบค้นอย่างไร

.....

.....

.....

2.2.3. ท่านดำเนินการสืบค้นภาพข่าวอย่างไร

- หลังจากได้ผลการสืบค้นแล้ว ท่านพิจารณาอย่างไรว่าเป็นภาพข่าวที่ตรงตามความต้องการหรือไม่
- หากว่ามีภาพที่ตรงตามความต้องการหลายภาพ ท่านตัดสินใจเลือกภาพข่าวอย่างไร
- กรณีที่สืบค้นแล้วไม่พบ หรือมีภาพข่าวมากเกินไป หรือน้อยเกินไป ท่านจะทำอย่างไร

.....

.....

.....

2.3. ปัญหาที่พบในการสืบค้นภาพข่าวโทรทัศน์มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.4. ท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

2.5. ท่านต้องการให้ศูนย์ข้อมูลทำอะไรบ้าง เพื่อจะทำให้สามารถสืบค้นภาพข่าวได้ง่ายขึ้นหรือเร็วขึ้น

.....

.....

.....

2.6. กรณีตัวอย่าง โปรดดูตัวอย่างภาพข่าว แล้วลองให้คำบรรยายภาพข่าว และกำหนดคำค้น

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างภาพข่าวโทรทัศน์

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ใช้ใน
การบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์

คำชี้แจง: กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับความคิดเห็น ในกรณีที่มีความคิดเห็นไม่เหมาะสม กรุณากรอกรายละเอียดลงในช่องข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของชื่อและนิยาม ของแต่ละองค์ประกอบ

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อย 2	นิยาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ
					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
1	1. บุคคล (Person)			บุคคลสำคัญที่ปรากฏอยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น -นักการเมือง นักวิชาการ นักแสดง และบุคคลที่เป็นข่าว			
2		1.1 ชื่อบุคคล (Person Name)		ชื่อบุคคลสำคัญที่ปรากฏอยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ประยุทธ์ จันทร์ โอชา ญาญ่า อุรัสยา เสปอร์บันด์ หน่อง ปลิมา จิตรร์ ถิ่นขาว			
3			1.1.1 ชื่อ-นามสกุล (Name and Surname)	ชื่อและนามสกุลที่เป็นทางการของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ประยุทธ์ จันทร์ โอชา ปลิมา จิตรร์ ถิ่นขาว			
4			1.1.2 ชื่ออื่น ๆ (Others Name)	ชื่อที่ไม่เป็นทางการของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น ชื่อเล่น หรือ ฉายา ตัวอย่างเช่น ตู่ ลุง ตู่ ชมพู่ แม่ชม นิ่งหน่อง หน่อง			
5		1.2 ยศ (Ranks)		ยศ ของทหารหรือตำรวจที่เป็นบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น พลเอก พันตำรวจโท นาวาอากาศตรี			
6		1.3 ตำแหน่ง (Position)		ตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางการเมือง ตำแหน่งทางการบริหาร ตัวอย่างเช่น ศาสตราจารย์ นายกรัฐมนตรี อธิการบดี ปลัดกระทรวง			

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อย 2	นิยาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ
					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
7		1.4 ฐานันดรศักดิ์ หรือ พระยศเจ้านาย (Noble of Title)		ฐานันดรศักดิ์ พระยศเจ้านาย หรือ พระอิสริยยศของ พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ปรากฏใน ภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น หม่อมราชวงศ์ หม่อมหลวง			
8		1.5 สมณศักดิ์ หรือ ฐานานุกรม (Priest of Title)		ยศที่พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่ภิกษุที่ปรากฏใน ภาพข่าวโทรทัศน์ หรือ ตำแหน่งยศพระสงฆ์ที่พระราช คณะมีอำนาจตั้งสมณศักดิ์ให้ตามทำเนียบ ตัวอย่างเช่น สมเด็จพระสังฆราช พระราชาคณะ			
9		1.6 อาชีพ (Occupation)		อาชีพของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น นักการเมือง ทหาร ตำรวจ ครู			
10		1.7 การแต่งกาย (Apparel)		ลักษณะเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายที่บุคคลสำคัญสวมใส่ ตัวอย่างเช่น ชุดออกกำลังกายสีดำ เสื้อผ้าไหมแขนยาวสีขาว			
11			1.7.1 เครื่องประดับ (Accessory)	เครื่องประดับและลักษณะเครื่องประดับที่บุคคลสำคัญที่ ในภาพข่าวโทรทัศน์สวมใส่ ตัวอย่างเช่น สวมแหวน เพชรที่นิ้วชี้ สวมนาฬิกาที่มีสาย			
12		1.8 การแสดงออก (Expression)		ลักษณะการแสดงออกของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพ ข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น นายกฯ ให้สัมภาษณ์นักข่าว ด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส นายกฯ ออกกำลังกายร่วมกับ รัฐมนตรีท่านอื่น ๆ			
13			1.8.1 สีหน้าแวตา (Facial Expression)	ลักษณะการแสดงออกทางสีหน้า และแวตาของบุคคล สำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ยิ้ม หัวเราะ หน้าบึ้ง			

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อย 2	นิยาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ
					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
14			1.8.2 อากัปกริยา ท่าทาง (Movement)	ลักษณะท่าทางของบุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าว โทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ยืน เดิน นั่ง วิ่ง กระโดดชูมือ			
15		1.9 คำพูดที่เป็น ประเด็น (Speech)		คำพูดที่บุคคลสำคัญที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์พูด ออกมา หรือให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าว แล้วเป็นที่กล่าวถึง ตัวอย่างเช่น - “ยูเอ็นไม่ใช่พ่อ” - “เราต้องรักตัวเอง แล้วเราจะไม่ฟัง” - “ผมสร้างโลกขึ้นมา 2 ไบ”			
16	2.หน่วยงาน (Corporate)			หน่วยงาน หรือองค์กรที่ปรากฏอยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ			
17		2.1 ชื่อหน่วยงาน (Corporate Name)		ชื่อที่เป็นทางการของหน่วยงานที่อยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย - สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค - กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม			
18		2.2 ชื่อเดิมของ หน่วยงาน (Old Corporate Name)		ชื่อเดิมของหน่วยงานที่อยู่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา			

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อย 2	นิยาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ
					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
19		2.3 ชื่ออื่น ๆ ของ หน่วยงาน (Other Corporate Name)		ชื่อที่ไม่เป็นทางการของหน่วยงานที่ปรากฏในภาพข่าว โทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - สบค. - กระทรวง อว.			
20		2.4 ที่ตั้งหน่วยงาน (Location)		ตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงาน ได้แก่ แขวง/ตำบล เขต/ อำเภอ จังหวัด ตัวอย่างเช่น - 328 ถ.ศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ - บ้านท่ามะปรางค์ ต.หมูสี อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา			
21	3. วัตถุ (Object)			วัตถุ สิ่งของที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ โปเดียม ลูกฟุตบอล			
22		3.1 ชื่อวัตถุ (Object Name)		ชื่อวัตถุ หรือชื่อเฉพาะของวัตถุ สิ่งของที่ปรากฏในภาพ ข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น รถยนต์ประจำตำแหน่ง ถ้วย รางวัล ถ้วยฟุตบอลโลก แก้วกึ่งนากร์ฐมนตรี ป้ายชื่อ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ป้ายทะเบียนรถยนต์ยา นากร์ฐมนตรี			
23		3.2 ลักษณะของ วัตถุ (Object Characteristics)		ลักษณะของวัตถุ สิ่งของที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น สี ขนาด รุ่น ตัวอย่างเช่น รถยนต์ยี่ห้อเมอร์เซเดส เบนซ์ สีดำ รุ่น S600 Guard sedan long นาฬิกา Patek Philippe รุ่น Annual Calendar Chronograph รหัส 5960P			

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อย 2	นิยาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ
					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
24	4. เหตุการณ์ (Event)			เหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น การ แถลงการณ์ การเลือกตั้งปี 2562 เหตุจลาจลในสหรัฐอเมริกา			
25		4.1 ชื่อเหตุการณ์ (Event Name)		ชื่อเหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น การ ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการ ออกอากาศในช่วงงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 การเลือกตั้งปี 2562 เหตุจลาจลใน สหรัฐ เทศกาลสงกรานต์ปี 2562			
26			4.1.1 ชื่อกิจกรรมหลัก (Main Activity Name)	ชื่อกิจกรรมที่จัดขึ้น ตัวอย่างเช่น งานพระราชพิธีบรม ราชาภิเษกพุทธศักราช 2562 งานเย็นทั่วหล้า มหาสงกรานต์			
27			4.1.2 ชื่อกิจกรรมย่อย (Small Activity Name)	ชื่อกิจกรรมย่อยที่ถูกจัดขึ้นภายใต้งานของกิจกรรมหลัก ตัวอย่างเช่น พิธีเปิดงานปีมหาสงกรานต์ กิจกรรมสงน้ำ พระ			
28		4.2 แผนการดำเนิน กิจกรรมหรือ เหตุการณ์ (Activity Schedule)		กำหนดการ หรือลำดับของกิจกรรมในเหตุการณ์กิจกรรม ตัวอย่างเช่น 1.พิธีเปิดปีมหาสงกรานต์ 2.กิจกรรมสงน้ำ พระ 3. การสาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน			
29		4.3 วันที่และเวลา (Date and Time)		วัน เดือน ปี และเวลา (ชั่วโมง นาที) ที่เกิดกิจกรรมหรือ เหตุการณ์ในภาพข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ เวลาที่เกิด เหตุการณ์ หรือช่วงเวลาของเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น - วันที่ 7 มิถุนายน 2563 เวลา 09.30 น. - ช่วงค่ำวันที่ 5 มิ.ย. 2563			

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อย 2	นิยาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ
					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
30		4.4 ผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ (Organizer)		ชื่อที่เป็นทางการของบุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ที่เป็นผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น นายฐากร ตัณฑสิทธิ์ เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ			
31			4.4.1 ชื่อบุคคลที่จัด กิจกรรม (Organizer Name)	ชื่อ-สกุล และ ชศ ตำแหน่งของบุคคล ที่เป็นผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น นายฐากร ตัณฑสิทธิ์ เลขานุการ กสทช.			
32			4.4.2 ชื่อหน่วยงานที่ จัดกิจกรรม (Corporate Organizer Name)	ชื่อทางการของหน่วยงาน หรือ องค์กร ที่เป็นผู้จัดกิจกรรม หรือเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)			
33	5. สถานที่ (Place)			ชื่อสถานที่ในภาพข่าวโทรทัศน์ เช่น ชื่อภูมิศาสตร์ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด) ชื่อหน่วยงาน ชื่ออาคาร ชื่อห้องใน-อาคาร ตัวอย่างเช่น - ต.โนนเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา - ศาลากลางจังหวัด ทำเนียบรัฐบาล			
34		5.1 ชื่อสถานที่ (Place Name)		ชื่อเฉพาะทั้งชื่อที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของสถานที่ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - เขาใหญ่ - น้ำตกเหวนรก - ทำเนียบรัฐบาล			

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อย 2	นิยาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ
					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
				สนามกีฬาแห่งชาติ			
35		5.2 ชื่ออาคาร (Building Name)		ชื่ออาคารที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ตึก สันติไมตรี ตึกไทยคู่ฟ้า อาคารชาเลนเจอร์			
36		5.3 ชื่อห้อง (Room Name)		ชื่อห้องที่ปรากฏในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - ห้องประชุมใหญ่ - ห้องทำงานของนายกรัฐมนตรี - ห้องประชุมรัฐสภา			
37		5.4 ชื่อภูมิศาสตร์ (Geographic name)		ชื่อที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ขงสถานที่ที่ปรากฏในภาพข่าว โทรทัศน์ ได้แก่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ที่ปรากฏ ในภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา จ.กรุงเทพมหานคร			
38	6. ลักษณะการ ถ่ายทำภาพข่าว (Production)			ลักษณะการถ่ายทำภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - การสัมภาษณ์เด็ยวนายกรัฐมนตรี - การแถลงการณ์เรื่องความคืบหน้าการ ดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน - การสัมภาษณ์ศิลปิน			
39		6.1 ลักษณะการ สัมภาษณ์ (Interview Techniques)		ลักษณะที่ผู้สื่อข่าวใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญใน ภาพข่าวโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น - การสัมภาษณ์แบบไมค์เดี่ยว - การสัมภาษณ์แบบไมค์รุ่ม			

ลำดับ ที่	องค์ประกอบ หลัก	องค์ประกอบย่อย	องค์ประกอบย่อย 2	นิยาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะ
					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
40		6.2 ลักษณะการ ถ่ายภาพ (Photography Techniques)		ลักษณะการถ่ายภาพข่าวที่ช่างภาพใช้ในการ ถ่ายภาพข่าว ในกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ หรือ ลักษณะที่ผู้สื่อข่าว ใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ตัวอย่างเช่น - ถ่ายการสัมภาษณ์แบบหน้าตรง หรือ CU			
41	7. ประเภทของ ภาพข่าว โทรทัศน์ (Type of Scene)			การแบ่งประเภทของภาพข่าว ตัวอย่างเช่น - ภาพตลก - ภาพสยองขวัญ - ภาพหวาดเสียว			
42	8. แนวคิด (Concept)			แนวคิด หรือ ประเด็นเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ กำหนดเป็นคำศัพท์ที่เฉพาะเจาะจง และคำศัพท์ทั่วไป ตัวอย่างเช่น ล่ากระทิง ล่าสัตว์ป่า			
43		8.1 แนวคิดหลัก (Specific Keywords)		แนวคิดหลัก หรือ ประเด็นเนื้อหาหลักของภาพข่าว โทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ล่ากระทิง ฝุ่น PM2.5 ทูจริตเบียเลียง ผู้บังคับบัญชา			
44		8.2 แนวคิดที่กว้าง กว่า (General Keywords)		แนวคิด หรือประเด็นเนื้อหาของภาพข่าวโทรทัศน์ที่กว้าง กว่าประเด็นหลัก 1 ระดับ ตัวอย่างเช่น ล่าสัตว์ป่า มลพิษ ทางอากาศ ทูจริตเบียเลียงกองทัพ			

ตอนที่ 2 การประเมินภาพรวมของกรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์

ลำดับ ที่	รายละเอียด	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ
		ดี มาก	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ควร ปรับปรุง	
1	กรอบโครงสร้างสำหรับบรรยายรายละเอียดภาพข่าวโทรทัศน์มี ความครบถ้วนสมบูรณ์ ในการบรรยาย และสืบค้น (Find, identify, Select, Obtain, Explore) ภาพข่าวโทรทัศน์ของ เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าว และผู้ใช้งานภาพข่าวโทรทัศน์						
2	การตั้ง ชื่อองค์ประกอบ (Element) ภาษาไทย มีความชัดเจน เข้าใจง่าย						
3	การตั้ง ชื่อองค์ประกอบ (Element) ภาษาอังกฤษ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย						
4	คำนิยาม ของแต่ละองค์ประกอบ (Element) สามารถอธิบายได้ชัดเจน เข้าใจง่าย						
5	ตัวอย่างข้อมูล ของแต่ละองค์ประกอบ (Element) ชัดเจน เข้าใจง่าย						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอบพระคุณค่ะ
นางสาวจิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว

ประวัติผู้เขียน

นางสาวจิตรพิศุรินทร์ ม่วงแก้ว เกิดวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี
ในปีการศึกษา 2556 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี ต่อมาในปีการศึกษา 2558 ได้เข้าศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยี
สารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

